

HRVATSKE NOVINE

GLASNIK GRADIŠČANSKIH HRVATA

RUKOPISI SE ŠALJU NA NASLOV: REDAKCIJA "HRVATSKE NOVINE" • EISENSTADT • POSTFACH 26, BURGENLAND

SLOGA JE MOC!

POJEDINI BROJ Š 1.30

XXIII. Ijeto / broj 4.

Željezno, 27. januara 1962.

Ishajaju svaku subotu

Broj stanovnikov u naši seli

Zemaljski uredni list za Gradišće objelodanju je u svom izdanju od 13. januara provizorne broje stanovničkov u pojedini seli Gradišća. Ako prispolobimo broje popisa stanovništva od 1. juna ljeta 1951. s onimi od 21. marca 1961., onda najdeme u pretčno hrvatski seli Gradišća ove razlike: kotar Niuzalj na jezeru: Bijelo Selo brojilo je u mrcu 1961. ljeta ukupno 986 stanovnikov (1951: 1198), Novo Selo 816 (902), Pandrof 2389 (2422); kotar Željezno: Vorištan 2381 (2373), Klimpuh 1246 (1360), Uzlop 1245 (1204), Cindrof 2397 (2387), Stikapron 1269 (1306), Trajstof 1302 (1406), Vulkaprodreterf 1752 (1764), Cogerstof 883 (901) i Celindof 632 (699); kotar Matrštof: Otvata 708 (677), Pajnigr 886 (927) i Raspork 1230 (1293); kotar Gornja Pulja: Frakana 600 (722), Mučindrof 313 (369), Veliki Borištof 925 (1147), Kalištof 742 (863), Pervane 212 (296), Mali Borištof 911 (1100), Gerištof 733 (786), Mjenovo 682 (826), Šušivo 768 (978), Filež 1502 (1821), Dolnja Pulja 621 (670) i Bajnrog 522 (550); kotar Borta: Stari Hodas 224 (213), Vincet 554 (651), Marof 115 (135), Podgorje 220 (253), Podler 114 (117), Rupišće 135 (140), Čajta 725 (852), Čembra 447 (538), Bandol 227 (231) i Sabra 291 (385); kotar Novi Grad: Pinkovac 1051 (1050), Nova Gora 1112 (1153), Stinjaki 1239 (1204), Žamar 386 (459) i Žarnovica 281 (357).

Iz zgora stojeci brojevi vidimo, da se je broj stanovnikov u toku od deset ljet u svim naši značajniji seli snizio, samo u pet seli ne, i to Vorištan ima za 8, Cindrof za 10, Stinjaki za 35, Otvata za 31 i Uzlop za 41 stanovnika više. A to sve u toku od deset ljet.

I sada dolazi veliko pitanje: Kili su uz-

roki tako prilično velikomu nazadovanju broja stanovnikov u naši seli? Oni ljudi kili su upućeni, oni znaju da uzrok leži u prvom redu u gospodarstveni prilika. Visoka konjunktura vabi ljetu za ljetom u Austriji prik 10.000 ljudi iz sel u varoše. Svakli se seli tamo, kade si more više dobiti. Budući da se industrijska poduzeća nalazu zvećega u varoši ili barem u veći mjesti, brodi se sve tamo. Još i kod nas u Gradišću se to opaža, a ur se uvelikom povećale samo one općine, kade ima industrije i tako mogućnosti za život, nadalje pak i kotarska glavna mjesta. Tako se je Že-

ljezno povišilo od 5464 stanovnikov na 7158, Matrštof od 3891 na 4266, Gornja Pulja od 1824 na 2045, Kereštar od 3852 na 3902 i t. d. Ali u većini onih sel, kade se stanovništvo bavi pretežno agrarstvom, snažio se je isto broj stanovnikov ili se je držao da neke mјere. Mimo toga se ne smi zaboraviti, da ravno naši ljudi ne čekaju doma dokle im doletu pečeni golubi u usta, nego oni idu u svit da si najdu zasluka i kruha, ar se ne boju djela. Sve ovo kaže, kako malo su ravne rezultati brojidebe naroda sposobni, da se s njima pravi politička propaganda.

Austrijsko poljodjelstvo i zaključki EWG

Zaključak šest zemalja, ke su združene u Evropskoj gospodarstvenoj zajednici, da ćedu postepeno odstraniti i carinu za agrarne proizvode med dotičnimi zemljama, donest će svoje posljedice i za austrijsko poljodjelstvo. Sniženje carine za agrarne proizvode u visinu od 10 procenatov čitati se odmah. Da nij biilo lako moguće najti skupnu bazu za agrarne cijene, vidi se najbolje iz različne visine producentnih cijena u pojedini zemlji EWG. Tako je na pr. sejjak u Njemačkoj dostao za 100 kg pšenice 42,40 d-markov, seljak u Francuskoj prema tomu 32,50 d-markov, u Italiji 42,60, u Belgiji 36,95 i u Holandu 33,55 d-markov. Za jedan kilogram maslaca dostao je seljak ili producent u Belgiji 6,52 d-markov, u Francuskoj 6,51, u Njemačkoj 6,29, u Italiji 5,44, a u Holandu 4,02 d-marke. Isto tako velika razlika je u cijeni svinskog mesa. U Njemačkoj je dostao producent za 100 kg svinjetine 2,70, u Francuskoj 2,33, u Italiji

2,20, u Belgiji 1,80 i u Holandu 1,68 d-markov. Budući da bez skupnih agrarnih cijena nije nikako moguće bilo postaviti i skupni agrarni sajam, a bez skupnoga agrarnoga sajma nije uopće moguće doći do pravoga skupnoga sajma, morao se je najti za agrarne cijene temelj.

Još se ne zna kakove klauzule su po jedine zemlje pri pregovaranju u Brüsselu potribovale. Za austrijsko agrarno gospodarstvo važno je pred svim to, ča se je zaključilo gledje Zapadne Njemačke i Italije, budući da naša agrarna proizvodnja ide najvećim dijelom u ove dve industrijske zemlje. Mora se na svaki način računati, da se na temelju postignutoga sporazuma ne će ni s austrijskom robom drugačije zahadati nego s EWG-robom. Moguće da dođe još i do snaženja ili prekinjenja svih uvozova. Austrija je do sada lirala čuda sadja, pred svim jabuke, marelice, črniće i jagode u Zapadnu Njemačku. Do sada funkcioniira još trgovacka veza s ovom zemljom vrlo dobro. Budući da je Njemačka prošlo ljetu povišala uvoz govedjeva blaga za kila iz Austrije, mogao se je na ta način nadomjestiti zustavljeni izvoz blaga u Italiju. Trgovina s Italijom se je prema tomu u prošlom ljetu snažila, a kako izgleda ne će se ni ovo ljetu poboljšati. Tako ostaje Zapadna Njemačka i na dalje najvažniji kupac austrijske agrarne robe. Mora se računati, da će snaženje carine za agrarne proizvode u EWG-zemlja pritisnati i cijenu austrijske agrarne robe. Ali da će doći do obustavljenja svega agrarnoga izvoza iz Austrije u Zapadnu Njemačku, tim se još ne triba računati. Barem ne sada, ar se u Brüsselu još ništa nije odlučilo o skupnoj cijeni za mlijeko, maslac i govedje meso.

EWG-zemlje su s 1. januarom 1962. snažile agrarnu carinu za daljnji 10 procenatov. Tako iznosa do sada snažne carine 30 procenatov za liberalizirane agrarne proizvode, a 35 za neliberalizirane agrarne proizvode. U istom času snažila se je carina za obrtne proizvode za ukupno 40 procenatov.

U ovoj vezi je zanimljivo pokazati i na to, da put Austrije u EWG nije tako ravan, kako su na početku neki optimi-

Netolerantni duh i kod savezne vojske?

Bi človak mislio, da to odgovara istini, kad se u vezi s austrijskom saveznom vojskom govori o velikoj tradiciji. Morabit da je na svim područjima tako, ali ča se tiče tolerancije, razumijevanja da drugi jezik, ovde izgleda da nij sve tako, kako bi moralio biti. Ili sti drugačije misli, dragi Štitelji? No prije čuje.

Dogodilo se je ove dane (15. januara 1962.) u Bečkom Novom Mjestu, da su bili svi mladi vojski pozvani, neka javu, ako govoru ki tudi jezik. Jedan naš domorodac javio je dežurnomu podoficiru da govoriti hrvatski jezik. Ovako daleko sve lipo i dobro. Ali sada dolazi ono, ča se mora najoštire odbiti. Isti podoficir pitao je našega domoroca ponizavajućim tonom, da li se usudjuje uopće takovoga ča reći (da govoriti hrvatski). A kad je pak naš vojak jasno priznao, da je to njegov materinski jezik, udario je isti obavljani šakami po stolu (naredno s njim mogao tako brzo sazutti cipelu) i počeo kričati, da je to paradoksnos: u Austriji živiti i imati drugi materinski jezik!

Kad je pak naš vojak pokusio mirno razložiti da ima u Austriji još i manjinov, nij znao isti podoficir drugo, nego da odbrusi malom vojaku da je „frech“ i mu se grozi vojničkim zatvorom. No na kraju mu je pokazalo samo vrata.

Da bi se posao rasčinio, javio se je naš vojak na „raport“.

Ovako daleko malii izvadak iz pisma, ko nam je posao dotočni (ime i potpuni naslov leži kod redakcije: Eisenstadt, Postfach 26). Mi pak ne moremo drugo nego da se čudimo. Izgleda da isti podoficir zaista još ništa nije čuo od člana 7 Državnoga ugovora iz ljeta 1955. ili o Senžermenskom ugovoru na kraju prve svjetskog boja. Na mjesto da je gizdar na to, da imaju same manjine toliko povjerenja u svoju domovinu i se lojalno priznavaju k njoj, hoće da im prepovij najelementarnije pisano i božje pravo, naime pravo na valovanje svoga materinskog jezika.

Za sada neka budu ovi redi dosta, ar još poslidnja rič u ovom slučaju nije rečena.

Kopriva

Granične obrambene jedinice i u Gradišću

Kako u drugi savezni zemlja, tako se je sada i u Gradišću počelo s postavljanjem graničnih obrambenih kompanija. U Željeznu su na 13. januara bili pozvani rezervisti na kontrolu. Tom prilikom su dobili odmah i svoje uniforme, ke su si pak mogli sobom dohom zeti.

Dopodne odvršila se je evidencija i sve potrebno, tako da su još pred 12 uram bili svr rezervisti opravni u uniforme i imali svoje oružje. Posle podne pak u dvi ura poređili su se rezervisti na dvoru kasarnov pred zemaljskim poglavarcu vl. savj. Lentschom i komandanom brigade obristom generalnoga štaba Knotzcerom.

U svojem govoru je pokazao komandan brigade na to, da je potrebno da se brani neutralitet Austrije i da budu vo-

jaci uvijek pripravni, ako bi se dogodilo ča nenadijanoga. Zbog toga su se sada i u Austriji, kako je to u drugi zemlja jur dugo slučaj, svim rezervistima, ki se nalazu u graničnom kraju, zaredili u granične obrambene jedinice. Njihova zadaća će biti, da su odmah na mjestu u slučaju potroboće i da tako dugo priču protivniku da dođe prik 100 ljeti stvorila izreka, da ima Austrijanac domovinu, ku ljubi i da ima i uzroka da ju ljubi. Činjenica, da su svim rezervistima došli točno na poziv, kaže najbolje da su svi svim svoje velike zadaće.

Postavljanje granične obrambene kompanije u Niuzalu na jezeru vršilo se je 20. januara isto u nazočnosti zemaljskoga poglavara i komandanta briгадe. Kao treto mjesto slijedio je pak Pinkafeld.

Subotu, 21. januara 1962., održao se je u Beču veliki tradicionalni bal Hrvatskoga Gradiščanskoga Kulturnoga Društva u Beču. Opširan izvještaj donest ćeemo u dojdućem broju.

Hrvatski bal u Beču

Subotu, 21. januara 1962., održao se je u Beču veliki tradicionalni bal Hrvatskoga Gradiščanskoga Kulturnoga Društva u Beču. Opširan izvještaj donest ćeemo u dojdućem broju.

sti misili, da ćedu te zemlje tri neutralce (Svicaresku, Svedisku i Austriju) odmah primiti otvorenimi rukami. Belgijski ministar za vanjske posle Spaak, američki državni sekretar, a za njima i Politički odbor Evropskoga savjeta u Strassburgu, ne kazuju čuda veselja da se zdržu neutralci s EWG. Kažu da se pričine zapreke od kih se ne zna, da li ćedu biti za prebrođeni. Prema tomu hoće Engleska već s 1. januara 1963. biti kotrig EWG. Jedan poljski glas k pitanju združenja Austrije s EWG, „Glos pracy“ piše: Vlada u Beču ide u ovom pitanju vrlo polako napred, naredno u očekivanju osobnoga postupanja od strani EWG-vlasti, ke neka postignu, da se kako u povidajki (njimski) vuk zasići i tako (austrijska) ovca ostane u životu.

HRVATSKE NOVINE

GLASNIK GRADIŠČANSKIH HRVATA

RUKOPISI SE ŠALJU NA NASLOV: REDAKCIJA „HRVATSKE NOVINE“ - EISENSTADT - POSTFACH 26, BURGENLAND

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ Š 1.30

XXIV. ljetu / broj 4.

Željezno, 26. januara 1963

Ishajaju svaku subotu

Dobro ugodani naši bali

Da odmah na početku ustanovimo, kako u prošli ljetu tako se je i ovput ugodao najbolje veliki i tradicionalni Hrvatski bal u Beču, ki se je održao subotu 19. januara, u dvorani restauracije Schwechaterhof u Beču, 3. kotar. Opet su bile sve dvorane punе s našimi domoroci i prijatelji iz Beča, Gradišća i stare domovine. Svi su bili došli skupa da se ne samo zabavljaju nego da se i medusobno raspominaju, da se počvrstu staru prijateljstva, da se sklapaju nova i da se svи skupa najdu u domaćoj i našoj pravoj obiteljskoj atmosferi.

Predsjednik Hrvatskoga Gradišćanskog Kulturnoga Društva u Beču g. Martin Prliković je kao domaćin mogao pozdraviti veliki broj časnih gostova, med njima gg. narodnoga zastupnika dr. Ivana Müllera, predsjednika HKD-a u Gradišću dr. Demetra Linzera, potpredsjednika HKD-a predsjednika HŠD Dir. Alfonsa Kornfeinda, tajnika HKD-a nadzornika za hrvatsko školstvo Gradišća Konrada Mersića i druge ličnosti. Isto tako su došli i jugoslavenski ambasador eksc. Sarajčić, prvi sekretar Rožman kako i drugi gosti iz stare domovine.

Kao kulturna grupa iz Gradišća bili su ovput nazočni izvrsni jačkari iz Fileza pod peljanjem g. Stefana Kelemeđina. Nastupili su dva puta i osvojili si svojim dobro izvježbanim i kultiviranim pjevanjem sva srca. Burni aplauze nazočnih je pokazao, da narod zna dobro cijeniti umjetnička nastojanja naših kulturnih grupova. Bilo bi potrebno, da bi im se dala višeputa mogućnost za nastupe pred većim forumom. Bravo fileški pjevači!

O samom balu more se toliko reći, da kako uvijek i ovput najčovjek pravo znao, kade će se smjestiti, naime kod ke glazbe, ar je svagde bilo lipo. Mladina rivala se je uz tamburaše HGKD-a u Beču pod peljanjem g. Tome Horvata i modernu glazbu, a stariji gosti, osebito oni iz srednjega Gradišća bili su vjerni fileški pjevači!

Kao samom balu more se toliko reći, da

gosti ciganov. Svim je prezaran došlo jutro.

Treti bal Hrvatov u južnom Gradišću, ki se je održao 13. januara u Čajti, ugodao se je isto najbolje, akoprem da je ravno ova priredba mnogo trpila radi vremenskih neprilika. Velika mečava u dijeli Gradišća nije dopustila da bi bio došao počastiti ov bal zemaljski savjetnik Polster kako i predsjednik HKD-a dr. Linzer, ki bi bili rado došli, a tako i mnogi drugi časni gosti. Još i gosti iz bližnje okolice moralni su na putu krenuti, kad je bila cesta visoko zametena. Ipak nije ni ovo moglo uplivati na dobro raspoloženje gostov, kime se je ugodalo, da se probiju kroz snig

i led u Čajtu. Potpredsjednik HKD-a za južno Gradišće g. dir. Karlo Fabian mogao je med časnim gosti pozdraviti i našega narodnoga zastupnika g. dr. Ivana Müllera i druge ličnosti. Uz ugodnu glazbu tamburašev iz Dolnje Pulje pod peljanjem g. Albina Csenara i ciganov iz Longitolja zabavljali su se svи mnogobrojni gosti najbolje. Osebito jako bili su zastupnuti Čembanci.

Da se je sve ipak najbolje ugodalo ima se hvaliti komitetu kako i divokam, ke su se jako trudile, da sve privravu na radost gostov. Osebita hvala i svim na velikoj darežljivosti i aldovnosti, ki su omogućili tako bogatu tombolu.

Zač je de Gaulle protiv Engleske?

U zapadnom svitu je u posljednji dan mnogo govorovo o držanju francuskoga državnoga predsjednika de Gaulle gledje pristupa Engleske k EWG-u (Evropskoj gospodarstvenoj zajednici). Kako je poznato izrazio se je de Gaulle pred 700

10. februara: hrvatski bal u Željeznu

Kako smo jur javili, održat će Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću svoj 2. bal ovput u Željeznu u dvorani hotela Schwechaterhof. Budući da je ovo prvi hrvatski bal uopće, ki će se održati u Željeznu, očekuje se velik broj naših domorocev iz svih krajev Gradišća. Koliko do sada znamo, nastupit će už uz poznate pjevače moderne glazbe još i naše grupe, i to Pjevački krug iz Štikaprone pod peljanjem g. dir. Jakoba Dobrovića, tamburaški zbor iz Klimpuha i drugi.

Kao solisti obećani su poznati zagrebački pjevači Šlagerov Marko Novosel i Gabi Novak. Medju solisti pjevat će i naši operni pjevači g. Matija Krizmanić i drugi.

novinari svita do sada najjasnije protiv toga, da Velika Britanija pristupi Skupnom sajmu.

Ima li de Gaulle zaista takovu moć, da more prepričiti pristup Engleske? To ovdisi od toga, da li je Engleska pripravna primiti uvjete EWG-ugovora, ki je potpisani u Rimu, i drugič od toga, da li hoće svih šest zemalja EWG-a, da se promini tekst ugovora, kakve je potrebno, da more pristupiti Engleske.

I ovde odlučuje, Francuska. Naime ona zemlja, ka je u toku pregovaranje najpolaganija, a to je Francuska, ka triba časa, dokle u nešto novo privolji. A odluka mora biti jednoglasna.

Engleska je od svoje strani od početka izjavila, da je pripravna pristupiti EWG-u samo onda, ako joj se ispunju tri uvjeti: da se branu životni interesi Commonwealth-zemalj (britanske zajednice narodov), da se branu interesi engleskih seljaka i u dojdu s pristupom Engleske i sve ostale EFTA-zemlje — dakle i Austrija — u vez s EWG-om.

Kako će sada pojti dalje. U Brüsselu peljali su se razgovori o pristupu Engleske. Radi protivljenja de Gaulle-a moralni se pregovori prekinuti do 28. januara.

Zač je de Gaulle tako protiv pristupa Engleske? To ima svoj uzrok pred svim u politički. Francuzi se boju, da bi EWG s pristupom Engleske još jače došao pod upliv Amerike. A de Gaulle toga ne hoće, nego on želi da bude Evropa kao „treta“ svitska sila postojala samostalno uz Ameriku i Sovjetski Savez. Prije nego Engleska pristupi EWG-u mora se prilično prominiti, veli de Gaulle.

Uvoz iz Sovjetskoga Saveza za 64 milijune dolarov

U času od 25. novembra do 14. decembra 1962. održala su se u Moskvi austrijsko-sovjetska gospodarstvena pregovaranja. Zaključilo se je, da će Austrija izvoziti u Sovjetski Savez robe za 55.6 milijuni dolarov, a obratno će dojeti u Austriju sovjetskoga dugovanja za oko 63.7 milijuni dolarov.

Koledar Družbe sv. Mohorja 1963

Kot ga zamenio u ruke, ta kalendar katoličanskih Koruških Slovencev, odmah prepoznamo vlašču štampu, to je štampu, ka ne djela po tudijem nalogu i za svitli novac, nego u interesu svoga naroda. Zato upotribi sva svoja tiskarska sredstva, napreže sve svoje pisce i umjetnike, da napravi čim lipšu i vredni knjigu, s kom more valjano predstaviti, reprezentirati Slovence tako doma u Koruškoj, kot i pred širim svitom. Tako je juš sam kalendarski dio divno ukrašen umjetničkimi slikami i crteži svecev, ča vrlo podiže dražes kalendara.

Po sadržaju je ov Koledar spodoban našemu. Počinje s vjerskim i narodno-kulturnimi članki: koncilom, enciklikom Ivana XIII.-ga „Majka i učiteljica“, i postanjem celovske biškupije. Med pisci pada nam u oči prelat dr. Grivec.

Pak se spominja s pokojnih zasluznih slovenskih rodoljubov: dekanu Košira i osobito Franca S. Finžgara. Ovde dozajnemo, da je ov veliki slovenski duhovnik-pisac na 2. junija 1962 umro. I mi velimo skupa sa slovenskom braćom: Slava njegovom spominu! — U kalendaru čitamo i puno lipih pjesama i upoznamo se s imeni: Jeruc, Limbarski, Podblegaški i s drugimi pjesniki.

Kako kod nas, tako je i u Koruškoj najveća briga i skrb narodne manjine Žembla i odgoj dice, pak pravoda naročito slovenska gimnazija u Celovcu. O ovom predmetu stijemo mnogo podatakova i mudrih naukova i uputov, danih slovenskoj narodnoj javnosti.

Pravoda ne falu u Koledaru, nego zauzimaju prilično širok prostor različne, ozbiljne i šaljive pripovijesti od domaćih piscev, a i prevodi. Pak smišice, podučni nauki o gospodarstvu, o gajenju zdravlja. Osobito dražesne su „Slike za naše male“. A sve to je tako zgodno rasporedjeno po kalendaru, da se naše oko ne more dosta nauživati svih tih zanimljivosti i načuditi modernom ukusu urednikov.

No mene je najveć zadvizion on dio Koledara, ki je posvećen „Slovencem Širom po svitu“, naročito onim u Sjevernoj i Južnoj Ameriki i u Australiji. Tu dozajnemo, i vidimo na krasni sliku, kako djelaju razne manje i veće slovenske grupe, pjevačke i glazbeni zbori, oko uzdržanja narodne svitšt, materinjege jezika i slovenske kulture. Stijemo imena povjerenikov po svim ti zemlja i varoši, i skoro smo im nenavidni či imajnjova Mohorjeva družina toliko gorljivih i zaufanih predstavnikov i peljacev u tudižini, ki širu slovenske knjige i novine. Ali onda čujemo i tugu, ka je i naša: Ti Slovenci iseljeniki se takaj držu nek u prvom i drugom pokolenju, a u trećem — većkrat jur i prije — se rastopu u ljudstvu one zemlje, gde živu, ter ne znaju ni govoriti ni stari slovenski. A tim se ugasi u njih i narodna èut i oni su zgubljeni za slovenski narod. K tomu odnarođivanju puno doprinesu i škole pak i biškupske uprave. Ali sveopća, univerzalna Maticrikva ni-

Prometne nesriće i ognji u Gradišću

U prošlom ljetu dogodile su se u Gradišću (izvan varošev Željezno i Rušta) prema statistiki Zemaljske žandarmarske komande 1702 prometne nesriće, prije ki je 71 osoba našla smrt, 349 ljudi je bilo teško, 849 lako, a 308 tako ranjeno, da se ne zna točno kako. Ako se k ovim brojem prisposobi rezultat ljeta 1961., kada se je dogodilo 1495 prometnih nesrića, prije ki je 56 osob našla smrt, a ukupno 1385 ih je bilo ranjeno, onda to znači, da je u ljetu 1962. prem oštrijega zakona za promet na cesti i prema kontroliiranju vozačev radi alkoholiziranja broj prometnih nesrića narasao.

Pregled o pojedini miseci ljeta 1962. daje gledje nesriće ov kip: u januaru 123 nesriće, u februaru 89, u marcu isto 89, u aprilu 130, u maju 149, u junu 157, u julu 191, u avgustu 186, u septembru 179, u oktobru 172, u novembru 144 i u

decembru 93. Najveći broj aldonov na brojio se je u mjesecu junu i to 11, najveći broj teško ranjenih u septembru s 53, lako ranjenih u julu s 110, a neodređeno ranjenih u junu s 36.

Gledate pojedinih dan ostaje i na dalje nedjelja, kada s dan s najvećim prometnim nesrića, na drugom mjestu slijedi ponедjeljak, na trećom petak. Na nedjelju dogodilo se je 349 prometnih nesrića, na ponedjeljak 260, na utorak 187, na srijedu 185, na četvrtak 176, na petak 250 i na subotu 195. Ca se tiće pojedinih dob datara dogodilo se je med 0 i 8 urami 314 nesriće, med 8 i 16 ura 618, a med 16 i 24 ura 740 prometnih nesrića. Iz čega se vidi, da se vozači najsigurnije vozu jutro.

U ljetu 1962. gorilo je u Gradišću 240 puta, ukupna škroda iznosi 4,857.511 šilingov. Najveća puta je gorilo med 14 i 20 ura.

HRVATSKE NOVINE

GLASNIK GRADIŠČANSKIH HRVATA

BUKOPISI SE SALUJU NA NASLOV: REDAKCIJA „HRVATSKE NOVINE“ - EISENSTADT - POSTFACH 26, BURGENLAND

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ Š 1.30

XXV. ljet / broj 4.

Željezno, 25. januara 1964.

Ishajaju svaku subotu

Líp Hrvatskí bal u Beču

Subotu, 18. januara 1964., održalo je naše Hrvatsko Gradiščansko Kulturno Društvo u Beču u svim dvorana restauracije Schwechaterhof u 3. kotaru svog tradicionalni veliki Hrvatski bal. Prem ošte zime našli su se bili opet skupa u zaista velikom broju naši domoroci iz Beča kako i iz Gradišča, da se pozabavu i razveselju na pravi domaći način. Samo društvo se je od svoje strani i hvalevriđno brinulo za tim, da se na ovoj jedinoj našoj velikoj priredbi u Beču istakne posebno i narodna nota. Prem svih osebnih priredab u Gradišču ostaje za sada Hrvatski bal u Beču i na dalje kao jedina mogućnost, kade se moremo pokazati pred velegradskom publikom.

Hrvatski bal u Željeznu: 2. februara

Drugi bal Hrvatskoga kulturnoga društva u Gradišču pod pokroviteljstvom zemaljskoga poglavara vl. savj. Jožeta Lentscha održat će se, kako je poznato, opet u Željeznu i to u svim dvorana hotela Schwechaterhof. Da bi se gosti, ki to želju, jur unapred mogli osigurati svoje mjesto, sporazumili su se priredjivači s direktorijem hotela Schwechaterhof (telefon 02682/2103), da se moru onde narucići stoli, ki ćedu se držati rezervirano. Osebito iznenadjenje za goste će biti velika tombola, kade ćedu se moći dobiti zaista lipi zgoditki. Za narodnu notu u glazbi brigit će se naš poznati plesni-tamburaški orkestar iz Dolje Pulje pod peljanjem g. Albina Csenara. Pjevači iz Vulkaproderšta pod peljanjem g. učitelju Rudiju Prikosoviću pjevaju čedu zborne pjesme, a za ljubitelje narodnoga tanca plesat će cindrofska plesna grupa u narodnoj nošnji lipe narodne plesa pod peljanjem g. učiteljice na glavnoj školi Marice Palatin. Kako se vidi, bit će za svakoga ča na Hrvatskom balu u Željeznu nedilju, 2. februara 1964.

Novi zakon na obranu mladine u Beču

S 1. januarom 1964. ljeta stupio je u Beču u valjanost novi zakon na obranu mladine, komu se moraju pokoriti i svim mladim gosti iz saveznih zemalja, ki dojdut na par dan u glavni varoš Austrije. Ovo ističemo, da ne bi tko došao zato u konflikt sa zakonom, ar ne valja izgovor, da zakon nij bio poznat. Prema novom zakonu ne smu dica do 14 ljet med 21 uru zvečera i 6 ura jutro, a mladi ljudi (do 18 ljet) med 23 ura zvečera i 5 ura jutro biti neopravdano drugačije nego samo u nazočnosti odraslih ljudi ili ljudi, ki imadu pravo na njihov odgoj, biti na mjesti, kamo more svaki počuti. Neopravdano znači to, ako se najdu mladi ljudi u starosti od 14 do 18 ljet u gostonia ili izvan njih ili u parki. Mladi ljudi zdola 18 ljet, ki su jur udati ili oženjeni ili pripadnici savezne vojske, broju se med osobe, ke su prik 18 ljet stare. Dica i mladi ljudi u starosti do 16 ljet smidu u gostonia boraviti u nazočnosti osobe, ka ima pravo na njihov odgoj, do 22 ur. To znači s drugimi riči,

Jur iz ovoga gledišća zaslužuje si ova priredba u Beču pažnju i svih naših odgovornih krugova i društav u Gradišču. Društveni potpredsjednik g. Demeter Karall imao je čest da pozdravi posebito i časne goste jugoslavenskog ambasadora eksc. Vjekoslava Prpića, narodnoga zast. vl. nadsvjetniku dr. Ivana Müllera, predsjednika HSID i potpredsjednika HKD-a g. direktora Alfonza Kornfeinda s daljnijimi odbornim obavdih društav, iz Zagreba od Matice iseljenika Hrvatske drage goste g. prof. Antu Blaženčića i Jožu Gržetića, ki je član Izvršnog odbora Matice, učiteljstvo kako i sve domoroce.

Bal je otvorila plesna grupa HGKD-a pod peljanjem predsjednika HAK-a g. Vladimira Vukovića s cijelim vijencem krasnih narodnih plesov. Nastupove grupe bio je pravo i radosno iznenadjenje za sve prisutne. Ne samo da je grupa izvrsno izvodila ples nego ona je po broju prilično jaka, a pred svim je nastupila u krasnoj narodnoj nošnji, ku je društvo poklonila Matica. Bilo je pravo uživanje gledati našu divojku i junake u razigranom kolu, ko je pratilo tamburaški kvintet pod peljanjem g. Roberta Sučića, kako se s čuda ljubavi i žara raduju u narodnom plesu svojoj mladosti. Burni aplauzi za pojedinične točkami programa bili su najbolji znak zato, kako su oduševili publiku. Plesači su isto nastupili i u polnočnoj pauzi i to s novim programom, ča je svidočilo o njihovoj marljivosti.

Novo vjersko štivo

Pred kratkim iznenadila je naše domorocu u Gradišču jedna nova vrst štiva, ka ima mnogo toga za sebe. Naš domorodac dominikanc p. Jakobus Šatović, zeo je na se ta veliki trud, da upozna naš narod sa značajnim vjerskim ličnostima iz hrvatske prošlosti. Kao

da mlade divojke, ke još nisu 16 ljet stare, ne smu poći sa svojimi prijatelji niti do 10 ura zvečera u gostoniu, ar prijatelji nisu oni ljudi, ki po zakonu imaju pravo na odgoj (Erziehungsberrechtigt).

U kazališne ili kino-predstave ne smu se zeti sobom dica do spunjenoga 6. ljeta. Kino-predstave, ke se svršu po 21 ur, ne smu dica (do 14 ljet) niti onda poći pogledati, ako se nalazu i u nazočnosti jedne osobe, ka ima pravo na njihov odgoj. Mladi ljudi (do 18 ljet) smidu poiskati samo one predstave, ke se dokonju pred 23 urami. Na tančene zavave, ke se svršu po 23 ura, i na bale smidu poći mladi ljudi (do 18 ljet) samo onda, ako se nalazu u nazočnosti osobe, ka ima pravo na njihov odgoj. Dica i mladi ljudi ne smu pitи u javnosti alkohol. Mladi ljudi do 16 ljet starosti ne smu ni u javnosti pušiti (pahati, kurniti). Protiv prekršenja novoga zakona predviđa se kaštiga u visini do 30.000 šilingov.

Za ov izvrsni prvi nastup pred velikim forumom zaslužuju si mlade plesačice i mladi plesači na čelu sa svojim peljačem osebno priznanje.

Pravu narodnu notu plesačke grupe počvrtstili su još poznati i oblubljeni tamburaši iz Dolje Pulje pod peljanjem g. Albina Csenara, ki su tokom noći odsvirali toliko naših starih i novijih pjesam, da su se gosti začudjeno pitali, odakle su je nek zimali. Ne triba se osebno napomenuti, da je cijela dvojana s njimi glasno pjevala pri plesu.

Vrlo živo su guslari i cigani pod peljanjem Geze Horvatha. Ali od ljeta do ljeta se sve jasnije kaže, kako će se plesanje madjarskoga čardaša u naši krugi polako zaboraviti. Prije nekada bila je čest svakoga mladoga čovjeka, da se nauči plesati bečki valcer i madjarski čardaš. Danas se osebito mlađi ljudi sve manje interesiraju za posljidne imenovane ples, izgleda im previše temperantan. Škoda. Za toliko živje su se mlađi kretali pri modernoj glazbi doljnjaustrijskog žandarmerijskog zbora. Ovdje se mogao svaki kretati po svojoj volji. Tako se minjuju časi.

Sve u svem, bilo je jako lipo i veselo. Budući da nij bilo rijvne pri tancu, došao je svaki na svoj račun. Ljetosjni Hrvatski bal u Beču je hvala narodnim plesom i glazbi opet ostavio dibok utisak na sve goste i tako se nj čuditi, da je bilo mnogim žao, ki nisu mogli biti nazoči. Naše HGKD u Beču pokazalo je ponovno svoju volju za život.

Đržite visoko črljeno-bijelo-črljenu zastavu

Iako pokojni starci savezni kancelar inž. Julijus Raab nij imao državni pogreb — govorilo se je o protokolarni uzroku, o poslidnjoj želji pokojnika, a morebit da su i politička zgledanja igrala ulogu — činjenica je bila, da je stanovništvo Austrije zbog dalo Juliju Raabu tako dirljivo i iskreno, da je cijeli pogreb dobio notu obiteljskoga pokopa. Tako kao kad obitelj sprohodi svoga oca na poslidnjem putu, kim moramo i mi svi jednoga dana poći. Ali ne samo u Austriji, kako smo jur na kratki pokazali, brojio se je pokojni med najpoznatije ljude, nego i izvan naše domovine naše su novine iskrene riči u svoji nekrologi za Julijusa Raaba. I iz mnogih tih redov moglo se je čitati, da smo mi Austrijanci imali sriču, da je jedan velik muž iz naše sredine mogao dogotoviti svoje veliko životno djelo, ko se je zvalo: sloboda za Austriju.

Ako su svi Austrijanci, a i mi s njimi, sprohodili Julijusa Raaba kao oca na poslidnjem putu, onda je to kao da je nadroznao, da je pokojni u svom teštanju nazvao sve Austrijance kao „svoje rodjake“. I tim svojim rodjakom ne drži pokojni u svom teštanju dužicak govor, nego izrazi jednu iskrenu prošnju „Ali sve prosim srdačno da drži visoko črljeno-bijelo-črljenu zastavu i da čuvaju našu lipu Austriju kao branik slobode.“ Veliki pokojnik nije nikada mnogo govorio, nego u kratki rečenica izrekao to, ča je bilo potrebno. A ta črljeno-bijelo-črljena zastava, ku imamo visoko držati, zastava, ko je austrijske Austrije, ko ima svoje jačko vidljive granice.

I za dobro ove austrijske Austrije zlagati ćemo se i mi Hrvati u Gradišču i na dalje, kako smo se i do sada, i tako najbolje čuvati poruku pokojnoga kancelara Raaba, komu ima i naša uža domovina Gradišče hvaliti početak nove periode, ka joj je omogućila novo cvanje. Mi smo na dalje i za demokratiju suradnju sa svim, ki drži črljeno-bijelo-črljenu zastavu visoko. Većina neka vlada dinamično, ali neka se i točno drži svih vitalnih prav i interesov manjine. Dobra volja na našoj strani nij nikada manjkala. Ali nismo još niti tako daleko, da nas se gleda kao neka vrst narodnoga muzeja. Morebit da se u muzeju more živiti od lipih riči i obećanj. U životu se stavljaju mimo toga i jako realne potreboće. Doba je, da se i u mišljenju odgovornih ljudi strese s nas muzejski prah. Jive Gradiščanac

One nikako ne smanjuju vridnost djele, ko je ne samo dobro nego i vridno. Ako se ugoda ova poredica nadaljiti i u tehničkom pogledu malo usavršiti, mogla bi se biblioteka vjerskoga štiva za naš mali hrvatski narod u Gradišču tokom ljet lipo obogatiti. Ča bi bilo iskreno za željiti. Na svaki način je činjenica, da si je naš časni otac Satović zeo na se s ovim izdanjem mnogo truda i brige. Željimo mu puno uspjeha na dobro srca i duše našega naroda.

F. S.

Sve zgora opisano su samo malenosti, ke se dadu jako lako zeti u obzir.

HRVATSKE NOVINE

GLASNIK GRADISČANSKIH HRVATA

XXVI. ljet / broj 5.

Željezno, 30. januara 1965

Ishajaju svaku subotu

RUKOPISI SE ŠALJU NA NASLOV: REDAKCIJA „HRVATSKE NOVINE“ - EISENSTADT - POSTFACH 26, BURGENLAND

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ Š 1.300

KONRAD MERŠIĆ:

Ignac Horvat

(Povodom 70. rođendana — 1. II. 1965)

Evo — stigla je 70. godišnjica i pitajmo se: kako?

— Pomoću Božjom! — rekao bi naš jubilar.

I u smislu ove rečenice će pokusiti da objasnim neke dragocjene kinđe i vječne dare, ke smo primili Giječanci, Otavci, Dolnjo-Puljanci, Novo-Gorci i Frakanavci od svoga dobroga duhovnoga oca, svi Hrvati dobre volje od svoga narodnoga učitelja, Hrvatsko kulturno društvo od svoga bivšega peljaka, Hrvatsko štamparsko društvo od svoga neutrudljivoga urednika, a hrvatski narod u Gradišču od svoga poletnoga buditelja i u svakom hrvatskom gaju i kraju oblubljenoga književnika.

Razvijanjem ovih misli pogodiću za pravo samo neke stvarnosti iz života prečasnog gosp. koms. savjetnika Ignaca Horvata; ali neka mi bude dozvoljeno, da se odužim časnoj dužnosti i bit će zadovoljan, ako se slažeš — dragi štitelj — u najvažniji potezi ovih redova.

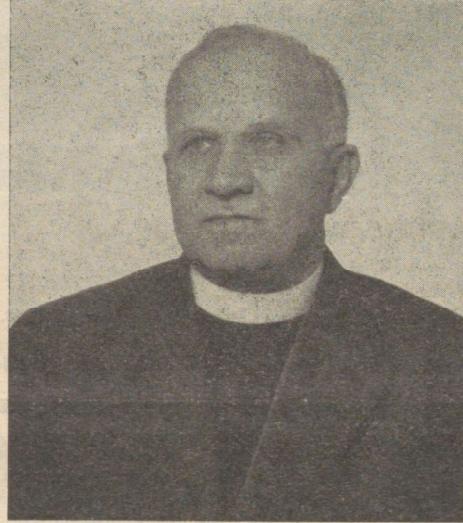
Duhovni otac

Puti mojega zvanja me peljavaju u sva naša hrvatska selia i tako i u ona, ka sam već napomenuo i u ki je naš jubilar spunjevao kot dušobrižnik svoje Bogu i narodu odgovorne dužnosti. I svagde sam čuo ista pitanja od tih vjerujenika: Kako se imaju Ignac Horvat? Je li su zdravi? Je li su još tako marljivi kot kad su bili kapelan ili mladi farnik? Ča pišu novoga? Ljetosnji kalendar im se je ugodovalo najbolje! I t. d.

No ti poznanci i prijatelji slišu već starijoj generaciji, koj je naš jubilar kovoao omladinskim žarom dušu, duh i srce: dušu za vječni život, duh za idealizam, a srce za čvrst karakter i ljubav, ka nam redi naše odnošaje prema materinskomu jeziku, narodnosti i domovini.

Sigurno poznaju najbolje svoga duhovnoga oca Frakanavci, kade jubilar već živi i posluje 27 ljet. Bojna ljeta bila su najgorja i najstrašnija: Žukotić boli najbljeđe rodbinje čutio je duhovnik iskrenim sužalovanjem, kada je za pale i zgubljene oce i sine služio sv. mašu za dušnicu, a bilo je to 82 puta u Frakanavci slučaj. Uvjeren sam, da je duhovničko srce isto tako krvavilo kot svakoga poginutoga hrvatskoga oca i sina na bojnom polju! U nezaboravljenoj uspomeni ostat će Frakanaveem i sigurno njevom „gospodinu“ (duhovniku i farniku) Veliki tajdan 1945. ljeta, kad je Drugi svjetski boj tukao na naša vrata i kad starci, žene i dica nisu znali, kako bi biti njihova skradnja ura. Ali „dobri pastir“ je pripravio svoje ovčice na svoj način, t. j. skupa s njimi u molitvi je dočekao najistrašniju uru i — pomoći Božja nij izostala!

Vanjski oblik poštovanja Frakanavcev prema svojemu duhovnomu ocu

izražava se vrlo jednostavno na ta način, da ga med sobom nazivaju ukrajko „gospodinom“. Ta časni naziv davaju Frakanavci svakako još Višnjemu. Kad se gde god čuju riči „naš gospodin“, onda svaki svagde zna, gđo je to. I zato na nedjelje po velikoj maši sve vridne frakanavske majke pitaju svoju dicu: Ča su prodičovali danas „gospodin“?

Da budemo sasvim iskreni, dajmo odgovor na još jedno pitanje: Pri kom sv. crikvenom obredu je najmilije i najblaženije ili najsršnije i najradosnije lice našega „gospodina“ (a sve to se prenosi naravno i na pobožno raspoloženje Frakanavcev)?

Da odgovorim i u ime jubilara:

— Kad peljam dicu skupa s roditelji na sv. prvu pričest i kad nosim presv. Božanstvo pri prošćici kroz selo!

Dopustite mi, da govorim dalje u ime Frakanavcev:

Najliči i najvrijedniji dar poklonili su nam naš „gospodin“ na pragu svoje 70. godišnjice održanjem sv. misa pred Božići, t. j. pred mjesec dani. Nije li to značajno i divno?

Na Novo ljetu smo si zajedno dili radost s našim „gospodinom“, kad su s prodičaonicama — a sigurno su oni bili najsršniji i najzadovoljniji — mogli ustanoviti, da se je prosloga 1964. ljeta u Frakanavi rodilo 15 dice, a umrlo samo 10 ljudi. Nije li to isto Božja milost i naredni dar?

U ovoj vezi će u ime frakanavskih čimeštrov i kantora objelodaniti malu seosku statistiku, ka je isto tako značajna za jubilarca i za Frakanavu: Od ljeta 1938. do danas krstili su naš duhovni otac 257 dice, udilili 86 parom sv. sakramenat hišta i pokopali 250

mrtvacev. Dragi štitelj, evo — malo hrvatska selia od 600 stanovnikov i sudi dalje po tvojem mišljenju!

Punom zadovoljšćinom moru naš „gospodin“ sa svojimi vjernikama u Frakanavi gledati na uspjeh, ke su pomorski peldodavne sloge postigli u prošli ljeti: nova kapela i ograda na groblju (cimitoru), renoviranje crkve izvana i izvanredno ukusno iznutra, novi zvoni na električni pogon i t. d. Razumi se, da će u frakanavski vjernici i za grivanje crkve darovati potrebne pineze (ali prosimo: čim pre!) U najlipšem skladu sudjeluju u Frakanavi općinski i crikveni savjet (tanač), u kom su zastupani seljaci i djelaci svih stranaka. Velikim razumijevanjem podupiraju (ne: podupira) naš „gospodin“ napredak općine i sprohdajući gospodarski razvitak postojećih društava i svakoga pojedinoga stana. Selo živi sa svojim duhovnim ocem, a on opet za svoje vjernike u očinskoj ljubavi, ka zaida gradi na ovom mjestu nove „dvore“.

Na kraju moram napomenuti još neke privatne stvari, za koje me pitaju mnogi jubilarovi poznanci i moji prijatelji: Evo — naš jubilar postaje od ljeta do ljeta mladjji, koč-toč pokašljuje (velu žene: od cigaretov! — a muži: to nije istina!), sigurno je vlažni frakanavski farof uzrok, kad more kasno zaspasti na počinku i — njegova mošnja je uboga kot kod crikvenoga miša (ali tim bogatija njegova privatna biblioteka!). Već se je dosta puta dogodilo, da naš jubilar nije imao dovoljno novca (pineza) za dva tajedna boravka u kupelju. Zato si naš jubilar ipak pri zgodnoj priliki i u dobrom društvu rado zapjeva koč-toč ku našu „starinu“, ar si sigurno

misli, da človik uz mnogo napornih brižnih dan doživi i dosta radosnih.

Narodni učitelj

Po peldi svojega Višnjega Učitelja razvijao je i nastavlja naš jubilar u selu sa školskom dicom, s omladinom i odraslimi ljudi, na vjerski i stručni tečaji, na javni priredba našega naroda korz svoje književno stvaranje napetnog kulturnog djelatnost, ka se fundira na njegovu odlinu psihološku vještinsku sirokrudnu naobrazbu.

Najveću posrednu hasan uživaju prava Frakanavci, i ako toga ne opažaju u širjoj stvarnosti. Ali ipak svaki vjernik upozna pravu smisao namjere, kada „gospodin“ pozivaju svakoga posebno — muže i žene, junake i divoice — na zimske večernje sastanke. Onda duhovni otac i kulturni djelač „ore, sije i žanje“ dili obiljne duševne i duhovne dare svakomu, kolikogod gđo želi, i to u ravnom pravnom sporazumu — vadeći iz svog neisčrpljivoga zviranjaka očinske ljubave za sve svoje ovčice. Ti blagoslovjeni zimski večeri se ne moru nikakovim zlatom nagraditi — toliko su vredni za svako naše selo!

A sada, hrvatski narode, sudi sam neizmjernoj srići i vriđnosti, ako možeš neprestano kroz 27 ljet slušati i ust tvojega duhovnoga oca svoj milosrđučni materinski jezik pri svakoj prilikici, ako je on bogat i čist od tudićeg snita! Ča znamda nij istina, da se takovom slučaju obogati i tvoj vlastiti jezik i othiti iz sebe sve grde saje? Ako si ja pak svagde svisno i naše učiteljstvo u smislu ove misli svoje zadaće, na koju je jezičkoj i narodnoj razini stoji onda koncem kraja svaka naše selo? Kad bi naš jubilar morao samo živiti od svih svojih sprogovorenih tudižnih riči, vjerujem da će se ne moru nikakovim zlatom nagraditi — toliko su vredni za svako naše selo!

Ako misliš, da je i. h. kot književnik imao upravo lako zbog toga, kad poznaje jezik u najsjavrsnijoj mjeri — onda ti moram čestito valovati, da mu se to ogromno jezično znanje ipak nije položilo već gotovo u zipku! Naš jubilar čita još danas više i savjesnije nego ikada, na pitanje, kad će se izučiti — će nam dati prilikom sam odgovor! Da zaključim: dakle i. h. se smi naš jezik učiti dalje, a mi? — — —

Pre svake sumnje moramo ponosno ustanoviti, da nam je i. h. po svojem književnom stvaranju postao najboljim narodnim učiteljem. U njegovu djelu se nahadaju nebrojna zlatna zrnca, kači triča najti i pridržati tako, kako smo to činili i kod Miloradića.

A ti, hrvatska omladina, nasledjuj njege, da nam nikada ne budu manjkali u budućnosti vredni naslednici i kulturni djelatci!

(Nastavak na strani 2)

HRVATSKE NOVINE

GLASNIK GRADIŠČANSKIH HRVATA

XXVII. Ijeto / broj 10

Željezno, 12. marca 1966.

Ishajaju svaku subotu

RUKOPISI SE ŠALJU NA NASLOV: REDAKTION „HRVATSKE NOVINE“ - EISENSTADT - POSTFACH 26, BURGENLAND

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ Š 1.30

Apsolutna većina za Narodnu stranku

Ča ni najveći optimisti u redi Narodne stranke nisu očekivali, spunilo se je. Narodna stranka je izšla iz izborov, ki su se održali nedelju, 6. marca 1966, kao najjača stranka u Narodnom savjetu. Nje pozicija počvrstila se je sa daljnji- mi četirimi mandati i ima ih sada 85. Socijalistička stranka zgubila je dva mandata i spala na 74, a slobodnjaci su isto zgubili dva mandate i imaju sada samo 6 mandatov. Prema tomu nije do-

stala Olahova stranka niti jedan temeljni mandat isto tako ni komunisti. Komunistička stranka, imala je barem na toliko uspjeha, da se je u posljednjem času opet o njoj govorilo.

U cijeloj Austriji dostala je Narodna stranka 2,191.128 glasova, to je za 166.627 glasova više nego ljeta 1962. Socijalistička stranka dostala je 1.928.922 glase, to je za 31.763 glase manje nego 1962. FPÖ je dostala 242.599 glasova, to je za

71.296 manje nego 1962. ljeta, stranka DFP je dostala 148.521 glas, Komunisti 18.638 glasova, LPÖ je dostala 1570 glasova, a MLÖ 486 glasova.

Dvi ure dugo „šetnja“ kroz svemir

Sredinom marta — kao najraniji termin za startanje predviđa se 15. marta — startat će obadva američki astronauti Neil Armstrong i David Scott sa svemirskim brodom „Gemini 8“. Među drugim je tom prilikom predviđeno, da će se pokusiti u letu zakvaćiti dva svemirske objekte jednoga na drugoga. A pilot Scott će ostaviti svemirski brod i se poldrugu do dvi ure dugo „prošetati“ kroz svemir. Pravoda bit će sa svojim svemirskim brodom povezan s jednim 22,5 metarom dužičkim konopcem od najlona kako i telefonskom vezom sa pilotom u svemirskom brodu.

Kad Scott stupi iz svemirskoga broda, metnut će se na hrbat „ruksak“, u kom ima u jednoj posudi zraka za dihanje za 106 minut. Mimo toga će imati spravu, ka mu omogući da se slobodno kreće kroz svemir u svakom pravcu. Na grudi ima još malu posudu u kojima zraka za 30 minut, tako da bi u slučaju kakove nesreće ne bi morao odmah zdvojiti.

Hajdi u Mjenovo!

Pod ovim naslovom pozivala je Kat. mladina Mjenova pred dvimi tajedni sve Hrvatice i Hrvate na kazališnu igru „Kapela na brigu“ u Mjenovo. I počelo se je cijelo selenje naroda u Mjenovo. Večkrat nismo mogli dati svim mještajima! Kad smo sada završili naš program, došla je prošnja od naših Hrvatov iz južnoga Gradišća, da bi još jednoč igrali i to nedelju, 13. marta. Ta dan je u Željeznu za sve Hrvate shodišće i na putu domom mogli bi si mnogi Hrvati iz juga na Mjenovu pogledati igru. Ovu želju ćemo im rado spuniti i srdačno pozivamo je i sve druge Hrvate, ki još kanu viditi igru, na zadnje predstave u Mjenovu 12. i 13. marta 1966. u 19.30 ura u gostonici Deutsch! Peljatčvo

Narod je odlučio

Najzanimljiviji izbori u povijesti druge Republike su za nama.

Nedjeljno glasovanje je bilo jut i zbog toga jako interesantno, kad se je situacija pred izbori kazala drugačije, nego smo bili naviknuti. Dok su prije kandidirale kod nas u Gradišću četiri tradicionalne stranke (ÖVP, SPÖ, FPÖ i KPÖ) preporučila je ovoga puta Komunistička stranka svojim glasačem, neka daju svoj glas u cijeloj Austriji Socijalističkoj stranki, izvan u 4. izbornom kotaru u Beču, kade su sami kandidirali. Isto tako je bivši socijalistički ministar i predsjednik sindikalnih organizacija, Franz Olah, posle svoga isključenja iz Socijalističke stranke kandidirao sa svojom novoutemeljenom demokratsko-naprednom strankom (DFP) u cijeloj Austriji.

Rezultati posljednjega glasovanja dali su očekivati, da će biti izborna borba ovoga puta za mnogo jača i masivnija nego ikada prije. I tako je bilo. Do sada nevidjena množina propagandnoga materijala poplavila je bila općine, a političari pojedinih stranaka nisu obašli niti jedno selo.

Parole Narodne stranke bile su u prvom redu uprte protiv skupnoga nastupanja socijalistov i komunistov, protiv „čljenje“ ili „narodne fronte“, protiv sa-bottiranja poslovanja u vladu i parlamentu i protiv šefa Socijalističke stranke dra Pittermannia i ministra dra Brode. Zbog toga je i apelirala na glasače, neka ju načinu još jačom, da s tim omoguću bolju djelovanju.

Socijalističke izborne parole su napadale Narodnu stranku u prvom redu zbog toga, da hoće sama vladati, da je kriva lizenju cijen, da je slabo djelala i t. d. Puno se je agitiralo sa takozvanim „Programom za Austriju“, ki pravoda zbog svoje opširnosti nije našao on odziv, ki se je očekivao.

Ostale stranke nisu interesantne za nas Hrvate u Gradišću i zbog toga nema vrednosti, da se bliže bavimo s njihovom propagandom i agitacijama.

Mora se još zabilježiti i to, da je do-

Općina	Broj biračev	Valjani glasi	ÖVP	SPÖ	FPÖ	DFP	LPÖ	KLS 1962
Gijeca	1551	1523	787	707	12	15	2	
	1962:	1592	1546	735	792	17		2
Bijelo Selo	658	624	339	274	8	2	1	4
	1962:	661	622	364	244	10		
Novo Selo	517	483	217	264	2	—	—	2
	1962:	545	519	222	292	3		
Pandrof	1573	1504	485	999	6	14	—	51
	1962:	1576	1510	449	990	20		
Vorštan	1694	1622	397	1130	43	48	4	56
	1962:	1688	1607	356	1115	80		
Klimpuh	811	792	266	509	5	9	—	31
	1962:	846	834	272	525	6		
Uzlop	780	752	389	360	1	1	1	12
	1962:	802	770	418	330	10		
Cindrof	1689	1617	324	1271	6	16	—	70
	1962:	1670	1583	290	1203	20		
Štikapron	938	905	287	596	6	16	—	40
	1962:	955	920	288	587	4		
Trajštof	840	797	365	427	4	—	1	5
	1962:	874	824	382	433	4		
Vulkaproderštof	1126	1085	474	602	5	3	1	5
	1962:	1129	1078	455	609	9		
Cogerštof	582	566	264	298	—	4	—	3
	1962:	584	554	244	297	10		
Celindof	428	420	176	242	—	2		10
	1962:	455	438	170	250	8		
Otava	507	488	246	238	2	2	—	4
	1962:	516	482	225	249	4		
Pajngrt	599	572	196	371	1	4	—	5
	1962:	618	580	188	385	2		
Rasporak	875	838	226	604	2	5	1	11
	1962:	863	835	208	610	6		
Frakanava	441	416	313	102	1	—	—	
	1962:	442	410	295	110	5		
Mučindrof	185	176	82	94	—	—	—	3
	1962:	209	197	82	112	—		
Veliki Borištof	599	562	429	129	1	2	1	6
	1962:	637	605	487	107	5		
Kalištrof	505	477	150	325	1	1	—	2
	1962:	512	483	135	340	6		
Pervane	124	112	63	49	—	—	—	
	1962:	124	110	55	55	—		
Mali Borištof	533	493	279	212	—	1	1	14
	1962:	574	509	260	221	14		
Gerištof	434	407	236	170	—	1	—	1
	1962:	451	422	233	186	2		
Mjenovo	435	401	303	93	2	2	1	5
	1962:	464	419	285	125	4		
Šušivo	463	426	237	185	—	2	2	5
	1962:	485	437	217	211	4		
Filež	915	845	565	269	6	5	—	3
	1962:	955	875	545	321	8		
Dolnja Pulja	427	396	243	146	1	6	—	5
	1962:	444	422	237	178	2		
Bajngrob	306	295	121	168	6	—	—	
	1962:	336	318	133	174	11		
Stari Hodas	123	119	64	54	1	—	—	
	1962:	127	119	55	64	—		
Vincet	370	352	202	147	3	—	—	7
	1962:	384	358	206	143	4		

HRVATSKE NOVINE

GLASNIK GRADIŠČANSKIH HRVATA

XXVIII. ljeto / broj 4

Željezno, 28. januara 1967.

Ishajaju svaku subotu

RUKOPISI SE ŠALJU NA NASLOV: REDAKCIJA „HRVATSKE NOVINE“ — EISENSTADT — POSTFACH 26, BURGENLAND

SLOGA JE MOĆI

POJEDINI BROJ Š 1.30

Visti iz Gradisca

U Gradisca ima ovacis jur 29 općin, ke su izdale svoj poseban prospect za turiste. Zemaljska vlada potpira ovo nastojanje, da bude uz općim zemaljski turistički prospect imalo čim već općin svoje vlastite prospkete. Krajem prošloga ljeta dala je Zemaljska vlada ponovno 10 daljnji općinam subvenciju za izdanje posebnoga mjesnoga prospecta.

Početko od januara 1967. daje zemaljsko mjesto Društva za informaciju konzumenti svaki utorak u čas od 17 do 19 u Željeznu u svoji prostorija (Esterhazystraße 24 a) svakojake upute glede pravnih pitanja, ka se tiču kupnje kakovoga aparata ili dugovanja. Kupovni ugovori, narudžbeni listi ili pisma za plaćanje na obroke moraju se sobom donesti.

U Vorishanu dogotovila se je prošlo ljetu kanalizacija općine u nekoliko ulica i dogotovio se je isto priključak za novo naselje. Troški su iznašali 0,5 milijuni šilingov. U novom naselju dogotovila su se pripravljanja za novu trafo-stanicu. U hataru općine dogotovio je

vodovodni savez „Sjeverno Gradisće“ veliki rezervoar za vodu. Uz djela na proširenju ceste, ka pelja kroz selo, moglo se je zeti u potrebu i novo rasvijljivanje općine. Mimo toga je općina postavila novo tenis-igrališće, ko se u zimi more upotribiti za skljakanje (fuzanju). Troški su iznašali 180.000 šilingov.

Krajem decembra inznašao je broj nezaposlenih u Gradiscu 7776 osoba, i to 5405 muževi i 2371 žen. Od sezonskih nezaposlenosti bili su pogodjeni u prvom redu zaposlenici u poljodjelstvu i građevinstvu. Prema ovoj dobi ljeta raste i na dalji broj nezaposlenih u Gradiscu. Računa se, da će se postignuti opet vrh u mjesecu februaru. Krajem decembra dobivalo je u Gradiscu 6018 osob potporu za nezaposlene.

Austrija će biti opet zastupana pri takozv. „Zelenom tajednu“, ki će se održati od 28. februara do 5. februara u Berlinu. Austriju će ovput zastupati gradisčanska vinska kraljica „Marija II.“ S prvorazrednimi vini bit će zastupane općine Sv. Jurje, Cokula, naš Cindrof i Gradisčanski vinogradarski savez. Iz Cindrofa bit će izložena vina „rajski rizling“, „Gewürztraminer“ i „Müller Thurgau“.

U Rušti je prošlo ljetu urodilo 10.600 hektolitarov mušta, od toga otpadje 1700 hl na kasnu trgađbu, 400 hl na izbrano suho grožđe kako i 100 hl na izbrano grožđe. Kasna trgađba kretala se je od 19 do 21 stupnja, a izbrano suho grožđe med 26 do 35 stupnjev klosternajburške vase.

U Vulkaproderštofu dogotovila su se djela na vodovod, Troški su iznašali 3 milijune šilingov. Za održanje cest i putev upotribila se je svota od 150.000 šilingov. Za pojačanje seoske električne mire izgradila se je 4. trafo-stanica. Prošlo ljetu se je dogotovio prvi dio seoske kanalizacije, troški su iznašali 0,000 000 šilingov. Djela čedu se ovo ljetu nasaviti. Za polipšanje sela postavile su se medju drugim i 25 klupi.

U okviru male elektrifikacije poljodjelstva u Gradiscu predviđa zemaljski proračun 120 novogradnjev, 65 do gotovljiv i 29 malih djel. Ukupni troški čedu iznašati prik 11 milijuni šilingov. Da bi se osigurala financijalna sredstva morat će Zemaljska vlada dati za ova djela prik 4 milijune šilingov subvencije. Po dogovorenju predviđenih djel bit će u Gradiscu dalnjih 6033 seljačkih dvorova i poduzeća zadosno opskrbljeno s električnom strujom. Mimo toga će dobiti 31 općina pripomoći za postavljanje modernoga svitla na cesta i ulice.

Seljačka bolesnička blagajna za Gradisće isplatiće je za osigurane seljake i njihove pripadnike od 1. aprila do 31. decembra 1966. prik 13 milijuni šilingov za davanja (Leistung). Najveći dio od ove svote otpadje na plaćanje boravka u bolnici naime 4.760.000 šilingov, za medikament 3.704.000 šilingov i za liječničke troške 2.900.000 šilingov. Ostalo otpada na izdavanja za zubare, za materinstvo, novac za smrtni slučaj, transportne troške i za liječenje.

VELIKA ČITANKA

od Konrada Meršića, nadzornika za hrvatsko školstvo u Gradiscu.

VELIKA ČITANKA dobila je na temelju podučavni planov od 1963. ministarsko odobrenje za upotrebu u 5.-8. razredu hrvatskih ljudski škol u Gradiscu i za podučavanje hrvatskoga jezika u 1.-4. razredu glavnih i viših škol.

Mimo toga je na želju Savezne naklade čitanka pisana i u tom smislu, da bude predstavljala pravu hrvatsku obiteljsku i hižnu knjigu i da se bude njom pojačavao opstanak i razvoj hrvatske narodne manjine u Gradiscu. Čitanka će u sva hrvatska ognjišća staviti ne samo obilje poučnih štivo nego i bogat zbiranjak vede radosti.

VELIKA ČITANKA je u najboljem smislu riči

- a) hrvatska,
- b) austrijska i
- c) evropska knjiga.

Citanka se dili u 10 poglavljiva i ima na 16 stran 4 slike u boja-farbi i 39 crno-bijeli reproducicij, a na 24 stran hrvatsko-nimski rječnik.

Zahvaljujući subvenciji Ministarstva za podučavanje u Beču i Zemaljske vlade u Gradiscu cijena knjige je gledeći na opseg od 500 stran i na malu naknadu vrlo niska.

VELIKA ČITANKA stoji u A u s t r i j i 50.— šilinga (dodatano poštarnina), a za ostale države iznos od 2,50 dolara u nacionalni valuta. (Poštarnina je u toj cijeni sadržana.)

Narudžbe primaju sve austrijske i inozemske knjižare ili direktno Savezna naklada u Beču.

Naši tamburaši u radiju

Malo puta, zapravo jako rijetko čuju se naše tamburice u radiju Beču. Sigurno to mora imati svoje posebne uzroke, reći će svaki. Ali ti uzroki su tako jednostavni i po sebi razumljivi, da se obično skoro ne vjeruju, kako se ni obična istina ne vjeruje ujek na prvi mah. Nego kako je to ju na svitu počne se misliti, kombinirati i slutiti sve moguće, a da to nije ujek samo najčasnije, i to si nekako znamo predstaviti. Govori se o „protekciji“, o „neprispunjajućim drugim grupama“ i spodobno. To je još zapravo ča bilogog. Ozbiljniji postane cijeli posao onda, kad se počne nekvalificirano „suditi“ i „kritizirati“. Ča ti znadu, to znamo mi jur dugo... i spodobno.

Ali sva ova bura u staklu za vodu ne bi bila potrebna, kad bi si naši cijenjeni tamburaški zborovodje držali pred očima ovo, naime istinu:

Upitali smo se na odgovornom mjestu i dobili odgovor, da se ljetu za ljetom čeka na ponude od strani naših tamburašev. Radio je po sebi razumljivo zainteresiran, da se javi čim veći broj naših tamburašev za sviranje. Ali pravda pri svem ovom je potrebno misliti ne samo na sviranje, nego i na rukopis. Triba je sastaviti i odgovarajući tekst na nimškom jeziku, a to zato, kad dotične emisije nisu namijenjene za nas Hrvate nego u prvom redu za slušaoce s nimškim materinskim jezikom. I kako se je do sada pokazalo, ravno napisanje ovakovoga odgovarajućega rukopisa predstavlja za pojedine naše tamburaške zbole on najveći brig prik koga ne moru ili ne kanu splazniti. Ali nitko ne more očekivati od odgovornih ljudi kod radija, da čedu se oni znamda sjesti k stolu i sami napisati povezajuće riči za jednu emisiju, u koj nastupu naši tamburaši. Istina je, da se to nikada ne će dogoditi izvan u slučaju posebne reportaže, a ta stoji čuda novca i zato obično ne dolazi u pitanje.

Iz svega ovoga slijedi, da si svaki on naš tamburaški zbor, ki misli da bi znao svirati u radiju, mora najprije napisati nekoliko stranic uvodnoga teksta, ali na nimškom jeziku. Temu si more svaki autor sam izabrati, glavno je, da se tekst i sviranje do neke mjere slažu. Isto tako se potrebuje, da se i teksti naših pjesam prevodu u nimški jezik, tako da je na kraju cijela dotična emisija zapravo na nimškom jeziku, same pjeva se u originalnom hrvatskom jeziku. I samo u ovom napisanju odgo-

Visoko odlikovanje za prof.

Rudolfa Klaudusa

Petak, 20. I. o. l., dobio je naš cijenjeni umjetnik senior vladin savjetnik prof. Rudolf Klaudus u ambasadi SFRJ iz ruk ambasadora ekse. Vjekoslava Pripa orden Jugoslavenske zastave sa zlatnom vježdom na ogrlici, koga mu je podilio Predsjednik SFRJ.

U prisutnosti velikoga broja naših zaslужnih kulturnih djelačeva, svećenika, zastupnika, nadzornika, direktorova, učiteljev funkcionar HKD-a, HSID-a, HGKD-a u Beču i HAK-a rekao je ambasador pred drugim, da je prof. Klaudus postao odlikovan u prvom redu zbog svojih zasluga za razvijanje kulture i čvršćenje narodne svistne gradisčanskih Hrvatov, za svoje umjetničko djelo i za zasluge oko poboljšanja kulturnih kontaktov izmed Hrvatske i Gradisca i Austrije i Jugoslavije. Prof. Klaudus je duboko ganut hvalio i izjavio, da on ovu čestitku shvaća tako, da je sa odlikovanjem njegove osobe postao počašćen cijeli hrvatski gradisčanski narod.

Poslije prijama u ambasadi pozvalo je HKD u Gradiscu prof. Klaudusa i sve prisutne da skupa svečenu čašćenje

i odlikovanje našega zaslужenoga domoroca.

U ime HKD-a čestitao je predsjednik dr. Linzer, za HSID predsjednik dir. u m. Franjo Meršić, u ime fare M. Bořislava desetnike kons. savjetnik Horvath, za HAK predsjednik Franjo Palčović, za HGKD predsjednik Martin Prikosović, u ime bivših školarov ured. nadšavjetnik Štefan Emrich, u ime učiteljstva nadz. vl. sav. Štefan Zvonarić, farnik K. Preč i druge ličnosti i prijatelji.

Hrvatske novine pridružuju se srđano čestitkam i želju i na dalje sve najbolje počašćenom!

SPORT... SPORT... SPORT... SP

SC Borta bila je prošlu nedilju zađena za igru u Austrijskom cupu. U Wolfsbergu u Koruškoj izgubili su 0:2 (0:1), ar momčadi SC Borte nije bilo moguće nastupiti u potpunoj jakti. Prva igra protiv ovoga protivnika u Borti bila je neriješena. Nije se moglo misliti za daljnje napredovanje u ovom cupu, ar bi budući protivnik bio Bečki sport-club, a izvan toga bi se bilo moralno igrati u Beču.

Vrlo slabo ispala je igra „Exquisit“-Štokaprona na domaćem tlu protiv Kerestura (Deutschkreutz). Rezultat ove najslabije igre prvenstva je 1:2. I štokaprnska rezerva je izgubila 0:3.

U okviru Gradićanskoga nogometnoga saveza su svi jesenski prvaci poznati: UFC Frauenkirchen (ZEMALJSKA LIGA I REZERVA), SV Rohrbach (2. Liga SJEVER), SV Hannersdorf (2. Liga JUG), ASV Frauenkirchen (1. RAZRED SJEVER), SV Schattendorf (1. RAZRED SREDINA), ASKÖ Neuhaus in der Wart (1. RAZRED JUG), SC Gattendorf (2. RAZRED A SJEVER), SV Leithaprodersdorf (2. RAZRED B SJEVER), ASKÖ Raiding (2. RAZRED A SREDINA), UFC Neckenmarkt (2. RAZRED B SREDINA), UFC Markt Allhau (2. RAZRED A JUG), SV Neuberg (2. RAZRED B JUG), SV Eltendorf (2. RAZRED C JUG). Mi čestitamo — u prvom redu sportašem iz Nove Gore i željimo im u protučnom prvenstvu mnogo uspjeha.

Kod sportskih kuglašev izgledaju rezultati ovako: Gornja Pulja (120 bodov), Unterloisdorf (119), Željezno (118), St. Georgen (113), Union-Kerestur (107), Andau (99), ASKÖ Kerestur i Pinkafeld (svaki 96), Lakimpuh (77) i ASKÖ Matrštof (45).

Prethodna obavijest: Petak, 20. 12. o. l., u 16,30, igrat će se SC Željezno doma protiv nogometnoga izbora Austrijske savezne vojske, a 26. o. m. nastupit će u Lindenstadionu jesenski prvak NACIONALNE LIGE, Austria-Beč, protiv Željezna u okviru cup-igre. Početak u 13,30 h.

Svim štiteljem sportskoga dijela želji sportska redakcija blagoslovne Božiće i čuda uspjeha u Novom ljetu 1969.

Od HAK-a u Beču

Ovogodišnji adventski večer HAK-a održao se u jednom drugom obliku, nego kako je to dosada bilo obično. Odbor Kluba htio je svoje člane upoznati s jednim aktualnim problemom iz sadašnje stvarnosti crikvenoga života, i tako stavio na program toliko diskutiranu encikliku sv. Oca: Humanae vitae. Vlč. Ivan Zakall, farnik u Trajštofu, zeo je na sebe trud, da razjasni članom Kluba iz kojih pobuda i razloga se je sv. Otar osjećao dužnim da iznosi svoj stav i da govori o regulaciji porodov i u toj vezi o njegovom strahu za daljnji razvoj i put čovječanstva u

IZ UREDNIČTVA
Slijedeći broj HRVATSKIH NOVIN izlazit će u prvom tajdnu dojdućega ljeta!

budućnosti. Vlč. Ivan Zakall je najprije izneo svoje mišljenje naznačenoj temi, a dalje pak suprotstavio mišljenja, kritike kako i pozitivne odzive drugih istoj temi, koja je jako osjetljiva u svojem sadržaju. Poslije predavanja stavio se predavač na raspolaganje, da odgovori na diskusione prinose. U diskusiji se pokazalo, kako uspješno i zanimljivo je bilo predavanje. Navele su se još druge teme u vezi s enciklikom i tako se na kraju pak določilo, da se o istom govori jednom drugom prilikom.

Aktualna tema povukla je mnogo interesentov na predavanje u klubske prostorije a med njimi i naše hrvatske bogoslove. Bilo bi svim članom HAK-a sigurno jako draga, da bi se ostavilo tradicije, da oni samo jednoč u ljetu, i to na adventski večer, dođu med druge hrvatske studente. Ar u pravo u diskusiji — a ne samo kroz prodiču — bi nam bilo laglje razumiti današnje zbivanje u crikvi i sami bogoslovi mogli bi već mnogo doprinositi tome, da i mi drugi studenti stojimo u toku dogodajev, a ne znamda nekoliko ljet ovdad.

Naš prvi sastanak u novom ljetu bit će četvrtak 9. januara 1969., u 20 sati. Kazat ćedu se neki kulturni i ertani filmi iz Hrvatske. Pozivamo srdačno sve interesente!

ANFERTIGUNG SÄMTLICHER
DRUCKSORVENT FÜR
HANDEL, INDUSTRIE, GEWERBE
UND PRIVATE
WERK- UND ZEITUNGSDRUCK

NAPRAVLJANJE SVIH
TISKARSKIH DJELOV ZA
TRGOVINU, INDUSTRIJU, OBRTNIKE
I PRIVATNIKE
TISKANJE KNJIG I NOVIN

RÖTZER
DRUCK
VERLAG
PAPIER

EISENSTADT/ŽELJEZNO

J. HAYDNGASSE 41, TEL. 2494
Offsetdruck
J. JOACHIMSTRASSE 18, TEL. 3204

Papierhandlung
Alles für Büro und Schule
FR. LISZTGASSE 6, TEL. 3540

Generalna sjednica HGKD-a u Beču

Svako ljetno u adventski čas održi HGKD u Beču svoju generalnu sjednicu. Tako je bilo i ovo ljetno. Na poziv odbora društva odazvalo se velik broj ljudi.

Predsjednik Društva pozdravio je najprije sve nazočne a posebno s velikom radošću tajnika Matice iseljenika Hrvatske gosp. Ivicu Kranželića i konzula jugoslavenske ambasade u Beču gosp. Grgu Lučić-Lavčevića.

Poslije pozdrava dao je predsjednik izvještaj o djelovanju HGKD-a u Beču od prošle generalne sjednice. Daljnja točka dnevnoga reda bio je izvještaj blagajnika i potvrda kontrolorov da je blagajna bila peljana u redu.

Peljač sportske sekcije dao je na dalje kratak pregled o stanju ove grupe: protuliće peljalo je „SC Gradišće“ od dobitka do dobitka, ali na jesen je ov napredak malo oslabio.

Od generalne sjednice prosila se je promjena društvenih statutov, ki su se odobrili, i to da će se u budućnosti sportska sekcija peljati pod posebnim naslovom. Za ov posao zadužen je još potpredsjednik, ki odgovara za sekciju odboru i generalnoj sjednici.

Sada se zahvali gosp. Martin Prikosović svojemu odboru na potpomaganju i brigi oko Društva i zamoli predsjednika Hrvatskoga akademskoga kluba gosp. cand. phil. Franju Palkovića, da dalje pelja generalnu sjednicu, ča isti i učini. On se osebito zahvali odstupljenomu predsjedniku na svem trudu oko Društva, društvenoga lokalata i hrvatske mladine u Beču i ga dalje predlaže i prosi da preuzme opet funkciju predsjednika, ku jur dobro i aktivno kroz 8 ljet pelja.

Gosp. Martin Prikosović pokaže se pripravan i preuzeće opet peljanje sjednice, i to biranje dalnjeg odbora, ki se sastoji od slijedećih ljudi:

1. potpredsjednik: gosp. Ivan Karall
2. potpredsjednik: gosp. dr Franjo Roženić
3. potpredsjednik: gosp. Demetar Karall
1. tajnik, predložen u nenazočnosti: gosp. Milan Kornfeind
2. tajnik: gosp. Rudi Karall

1. blagajnik: gosp. Jože Karall
2. blagajnik: gosp. Edi Krizmanić
- Kulturni referent (do sada bibliotekar): gosp. Vladimir Vuković

Odgovorni za muziku i lokal: gg. Martin Domnanić i Ivan Vuković

Kontrolori: gg. Hubert Rešetarić i Hermann Rešetarić

Prošireni odbor: gg. P. dr Augustin Blazović, Viktor Leopold, Joško Gerbašić, predsjednik HAK-a, Ivan Domnanović, Franjo Palković, Ivan Sučić, Feliks Kos, Ivan Koch, Štefan Sučić, Oto Buzecki, Ivan Schweiger, Herbert Berlaković i Ivan Vrtešić.

Generalna sjednica završila se je otpjevanjem hrvatske himne „Hrvat mi je otac“.

Poslije sjednice zamolili smo predsjednika gosp. Martina Prikosovića za slijedeći razgovor:

HN: Gospodine predsjednik, kako želite nastaviti poslovanje HGKD-a u Beču i nač će Društvo staviti težišta svojega budućega djelovanja?

Martin Prikosović: U budućnosti je moj i mojega cijeloga odbora cilj da — kako je to bilo u prošli ljeti — našoj hrvatskoj mladini, ka u Beču djela, damo u našem društvenom domu mogućnost, da se ovde skupa sastane, da njeguje svoj materinski hrvatski jezik i svoje narodno kulturno dobro; dalje će ja, ča se već sudjelovanja tiče, polagati pažnju za našimi ostalimi društvi. Ovde se je već u prošli ljeti napravio prvi korak, i to da se je utemeljila tako zvana radna zajednica naših društvo, i to HKD-a u Gradišću, HAK-a, HŠtD-a i HGKD-a u Beču.

HN: Djelo s mlinom — da li će biti ovo koordinirano s našimi drugimi kulturnimi organizacijama?

M. P.: Ovde ja gledam za jako potrebno da naša postojeća društva jednoč počnu organizirati našu hrvatsku mlinu.

HN: Na kraju još jedno pitanje: kada i kade će se održati tradicionalni bečki Hrvatski bal?

M. P.: Naš Hrvatski bal u Beču će se održati 24. januara 1970. ljeta, i to kao uvijek u Schwechaterhof-u. —ar

Slobodni predmeti na manjinski škola u Gradišću

d) MADJARSKI JEZIK:

Osnovna škola u BORTI i GORNJOJ PULJI ter glavna škola u BORTI.

Učiteljstvu i školskoj dici željimo mnogo radosti i uspjeha! —st-

a) ZBORNO PJEVANJE:

Osnovna škola u FILEŽU, glavne škole u CINDROFU i VELIKOM BORIŠTOFU.

b) GLAZBA:

Osnovna škola u RASPORKU (flaute), a tamburanje na osnovni škola u ČEMBI, ČAJTI, DOLNJOJ PULJI, FILEŽU i na glavni škola u CINDROFU i VELIKOM BORIŠTOFU.

c) HRVATSKI JEZIK:

Glavna škola u CINDROFU, GORNJOJ PULJI, ROHUNCU, VELIKOM BORIŠTOFU i na politehniškom gođištu u VELIKOM BORIŠTOFU.

PILANA

Štefan Gollubits

tesarski majstor (Zimmermeister)

7011 CINDROF, Eisenstädterstr. 18

tel.: 02687/32 5 04

i

7000 ZELJEZNO, Rusterstraße

želi svim

BLAŽENE BOŽIĆNE SVETKE I SRIĆNO NOVO LJETO

i preporuča se za sve vrsti drivenih konstrukcijov, kot su to krovi, građenje stepenic i velikih dvoranov.

Blažen Božić i srićno Novo ljeto

želju svim svojim članom, prijateljem i svim domorocem Hrvatom

Odbor HGKD-a u Beču i odbor HAK-a

606.497-D.Per

30.

1970

HRVATSKE Novine

GLASNIK GRADIŠĆANSKIH HRVATA

XXX. 1 jeto / broj 1./2.

Željezno, 10. januara 1970.

Ishajaju svaku subotu

Rukopisi se šalju na naslov: Redakcija „Hrvatske novine“ — 7001 Eisenstadt — Postfach 26 — Burgenland

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ S 1,30

Pred šezdesetimi ljeti - prve naše novine!

Prvoga januara o. lj. je bilo ravno 60 ljet, da su se po prvi put u povijesti Gradišćanskih Hrvatov pojatile novine na našem jeziku: NAŠE NOVINE. Podnaslov: Družveni, gospodarski i zabavni list. Odgovorni urednik: dr Štefan Pinezić. Tiskane u Gjörju (Djuri). Na osmi stranica, na svakoj po dva stupci mnogo zanimljivoga. Izašle su svaku subotu, pretplata na cijelo ljetno iznašala je 4 korune.

Otac, inicijator, bio je Martin Meršić, stari.

Iako da je minulo 60 ljet, uvodni

članak prvoga broja naših hrvatskih novina je danas istotako aktualan, kako ča je bio onda. Zato ga ovde doslovno donašamo:

Naš program.

Zdravi bili, brati! Zdravi po vsi kraji Ugarskoga razšicani hrvati! Vidim, da me veliko gledate i vsi začudjeni pitate: da gdo sam ja i ča sam došla k vam? Da gdo sam ja? A mer mi na čelu pišeno stoji: Ja sam „Naše Novine“. A ča čemo i mi hrvati novine imat? A zač jih ne bi imali? Va

našoj ugarskoj domovini je imadu nimci — pak koliko — rumuni, slovaci, rusnjaci, bunjevaci i medjimurski hrvati — pak samo mi po šopronskoj, mošonskoj i železnoj varmegyi razšireni hrvati jih ne bi imali? A pak zač ne? Ča bi ravno mi morali uvik va škuroj neznanosti siditi? Ali ča si jih ne bi znali napisat ter van dat? A pak nač si je i siromaško hrvacko ljestvo ziškolilo tolike duhovnike, školnike i učitelje pak i druge svitske gospodine?! No ali mer sam jur ovo pred

(Nastavak na strani 16.)

Dr Tome Kačić — 50 ljet

Dva dana pred Silvestrovom svečinom je naš domorodac zem. zastunik dr Tome Kačić u obiteljskom krugu svoj pedeseti rođendan.

Jubilar, rodjen 1919. od seljačkih roditeljev u Šuševu, poiskao je po osnovnoj školi u rodnom mjestu Trgovačku gospodarstvenu školu u Željeznu, a po maturi u Beču dogotovio je svoje studije na bečanskem sveučilištu promocijom za doktora prava. Po svojoj ženidbi s gosprom učiteljicom Julkom Bucolić iz Mjenova ljeta 1952. stanovao je nekoliko ljet dugo u svojem rodnom selu Šuševu, iako da je samo pri konca tajedna mogao biti med svojimi. Zaposlen je bio naime u različni kita poljodjeoskoga zadrugarstva u Željez-

nu, gdje je od ljeta 1958. postavan za direktora Poljodjeoske bolesničke blagajne. U ljetni miseci 1962. preseli se jubilar s obiteljom u Željezno, gde se skrbi za to, da mu obadvi kćerke, ke se sada nalazu u gornji razredi željezanske gimnazije, ne pozabu hrvatski materinski jezik i se u njem dalje vježbaju i usavršavaju. 1965. naložena mu je zadaća za izgradnju seljačke bolesničke blagajne za Gradišće, čiji direktor je on danas. Istoga ljeta pozvan je i u Gradišćanski zemaljski sabor. Zbog prevelikoga preopterećenja položi najzad funkcije u željezanskom općinskom svjetu, gde je počeo svoje poslovanje u javnom životu kao financijski referent. Zbog istih uzrokov odrekao se je i funkcije predstojnika Štedione slo-

bodnoga varoša Željezna, ku je vršio ljeta dugo.

Kao zastupnik u Gradišćanskom zemaljskom saboru član je med drugim Pravnoga i Financijskoga odbora, a bavi se u prvom redu s pitanjima i problemima socijalnih poslova i socijalne politike. U okviru Narodne stranke odgovorni je financijski referent Zemaljskoga stranačkoga peljačta i član prezidija.

Dr Kačić je uz svoje posle ostao vjezan svojemu materinskomu hrvatskomu jeziku, oduvijek se je priznavao Hrvatstvu i jur kao predsjednik Hrvatskoga akademskoga kluba u Beču se je zalagao za očuvanje i učvršćenje nam u međunarodni ugovori zasig-.

Izvanredna generalna sjednica HAK-a

Još prije odlaska na božićne praznike se je 17. decembra pr. lj. održala u Klubu izvanredna generalna sjednica. Već na odbornoj sjednici 28. novembra naznanio je bivši predsjednik, cand. phil. Franjo Palković, odboru HAK-a svoju namjeru da hoće odstupiti i kaže za to svoje uzroke, ki su pretežno studijski.

Zbog toga moralu se je zazvati izvanredna generalna sjednica, čemu se je odazvao velik broj članov HAK-a.

Najprije pozdravio je djelujući predsjednik cand. phil. Franjo Palković sve nazočne a po tom posebno predsjednika Hrvatskoga štamparskoga društva, računskoga nadsavjetnika gosp. Štefana Emricha, predsjednika Hrvatskoga gradišćanskoga kulturnoga društva u Beču, računskoga nadrevidenta gosp. Martina Prikosovića, privoga sekretara ambasade Socijalističke federativne republike Jugoslavije,

(Nastavak na strani 2.)

**Peljačtv
Hrvatskoga
kulturnoga
društva u
Gradisću**

**Hrvatsko
štamparsko
društvo,
uredničtv
i
uprava Hrvatskih
Novin**

**Hrvatsko
gradišćansko
kulturno društvo
u Beču
i
Hrvatski
akademski klub**

HŠtD i nadalje stup Hrvatstva u Gradišću

Prije nego stupimo prik praga novoga ljeta, hoćemo upriti naš pogled još jedan put na tekuće ljetu i na djelo Štamparskoga društva u ovom ljetu. Ne samo zato, da damo našim štiteljem dužan račun toga djelovanja nego i zato, da i sami predsjedničtvu društva skupa sa svojimi suradniki i povjerenikovima povuče iz toga djelovanja odluke za uspješnije djelovanje u predstojećem ljetu.

Prilikom svečevanja 60-ljetnoga postojanja našega novinarstva pozvalo je Hrvatsko štamparsko društvo znatan broj austrijskih novin i Austrijsku televiziju i radio (ORF) u Željezno. Smisao toga sastanka nije bila, da se samo svećuje nego da se dâ austrijskim masovnim medijam prilika informacije o naši bitni narodni problemi, pak da i one u austrijskoj javnosti izazovu zanimanje i razumijevanje za naša potribovanja. Ugodalo nam se je i neke novinare zagrijati za naša otvorena pitanja i oni su svoju čitalačku publiku mogli informirati dosta objektivno o ti pitanji. Ali na predstavnika ORF-a smo zaman čekali... U budućnosti morat će Štamparsko društvo skupa s drugimi našimi organizacijama više pažnje posvetiti redovitoj informaciji austrijske javnosti o našem kulturnom djelovanju i naši problemi pomoću austrijskih masovnih medijev.

Ljetos se je društvo odužilo svojim kotrigom i svim Gradišćanskim Hrvatom izdanjem knjige dir. Bele Schreinera „Probijanje u vječni led“. Ovu knjigu, ka se bavi ekspedicijom Payera pred sto ljeti na Sjeverni pol, moramo preporučiti svim našim štiteljem, a u prvom redu našoj mладini.

Kalendar „Gradišće“ za ljetu 1972. počeli smo razislati u ovi dani. Uredio ga je opet prof. Ignac Horvat skupa s njegovimi suradniki. Uvjereni smo, da će si kao i svi dosadašnji najti put k srcu štiteljev.

Najveću važnost i najveću skrb polaze Hrvatsko štamparsko društvo na izdanje Hrvatskih Novin. One su i ovo ljetu i cedu sigurno i u budućnosti morat živiti od idealizma svih onih, ki nosu brigu o njevom izdanju i širenju. U septembru ovoga ljeta pozvalo je društvo sve suradnike i druge zainteresirane ljude na sastanak, da njim predoči stanje novin i s njimi pretresa sva pitanja u vezi s budućim izlaznjem i dizanjem nivoa novin. Pri ovoj priliki se mora ponovno pokazati na činjenicu, da imamo dosta sposobnih ljudi, ki su u stanju s njihovom nadarenošću i izobrazbom obogatiti novine vriddinimi prinosi. A cilj društva mora biti, da zadobene čim već takovih ljudi za suradnju. Tako cedu pak novine postati platforma konfrontacije različnih mišljenj o kulturni, gospodarstveni, socijalni i ne na zadnje narodni pitanji. Ove riječi valjaju i za mladinu, u prvom redu za naše mlade intelektualce. Zaostrite vaša pera i ubodite koč-toč vaše zaspane sugradjane. Kritika sama, iako najbolje mišljena, nikako ne služi obogaćenju i dizanju nivoa novin. Novine su za svakoga ovde, ki želi boriti se činom i ričom skupa s Hrvatskim štamparskim društvom za naš narodni opstanak.

Hrvatsko štamparsko društvo zahvaljuje se uoči završetka tekućega ljeta svim svojim suradnikom i povjerenikom na njihovom trudu i nesebičnom djelu oko svih izdanj ovoga ljeta. Ostanite i u budućem ljetu vjerni hrvatskoj štampi u Gradišću i posvetite nadalje svoju neumornu marljivost stvaranju i širenju hrvatskih izdanj. Vam i svim štiteljem Hrvatskih Novin i drugih društvenih izdanj želji Hrvatsko štamparsko društvo vesele božićne svetke i mnogo sriće u dojducem ljetu.

Za Hrvatsko štamparsko društvo
Stefan Emrich, predsjednik

želju svim Hrvatom i prijateljem ,

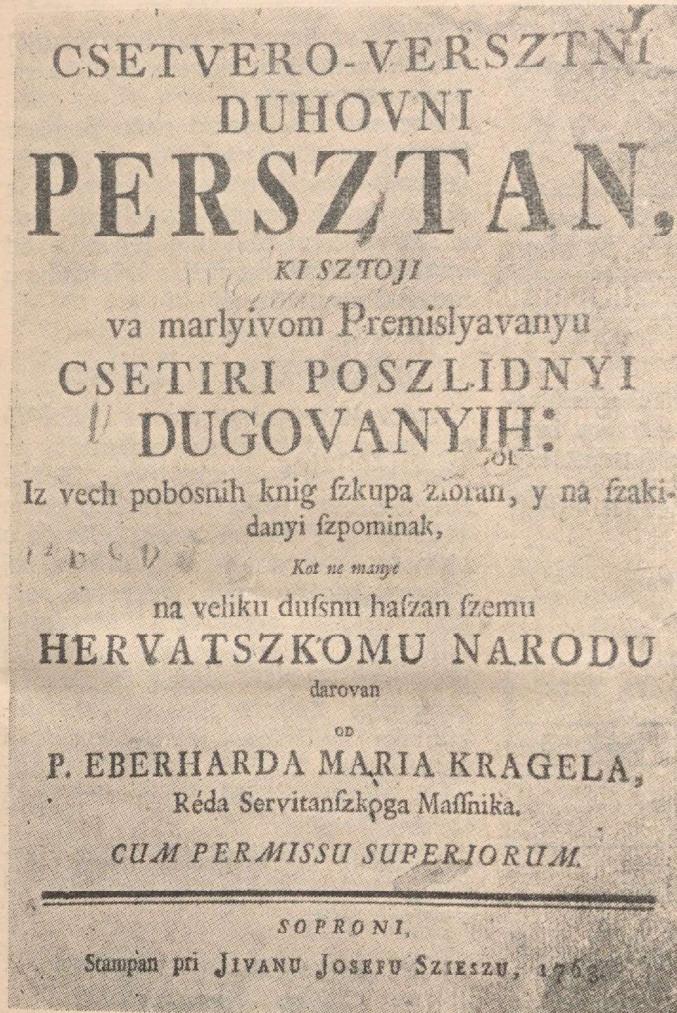
blažene božićne svetke

i

srićno Novo ljetu

Izložba „Gradišćanski Hrvati od XVI stoljeća do danas“ u Željeznu

U četvrtak, 4. maja, otvorena je svetačno izložba „Gradišćanski Hrvati od XVI stoljeća do danas“ u oranžeriji u parku Esterhaazyjevoga dvorca u Željeznu. O svetačnom aktu otvorenja ove velike izložbe pisat ćeemo opširno u dojdućem broju Hrvatskih Novin.

Izložba o nama Gradišćanski Hrvati kazana je po prvi put 1970. Ijeta u Zagrebu, nije prireditelj i organizator je Povijesni muzej Hrvatske u Zagrebu. U toku slijedećih mjeseci izazvala je ova izložba veliku pažnju i zanimanje u još osam varošev Hrvatske, i to u Karlovcu, Rijeku, Zadru, Šibeniku, Splitu, Dubrovniku, Sisku i Novoj Gradiški. Sada dospila je konačno na poziv Zemaljskoga muzeja u Željeznu i k nam u Gradišće.

Na temelju izvornih dokumentov, zemljopisnih kartov i slik daje izložba išcrpan uvid u povijest Gradišćanskih Hrvatov. Mnogobrojni eksponati — kalendari, molitveniki, uvezane novine — svjedoču naše neumorno trudjenje za očuvanje i razvijanje našega materinskoga jezika. Osebujna pažnja posvećena je našim narodnim velikonom i hrvatskim rodoljubom.

Izložba će se kazati početo od 4. maja do 28. maja 1972. Pristup je besplatan.

Slika s liva: Naslovna stran molitvenika CSETVERO – VERSZTNI DUHOVNI PERSZTAN od Eberharda Kragela, tiskan 1763. Slika zgora: Narodna nošnja iz Novoga Sela; Slika zdola: Zastava hrvatskoga pjevačkoga društva u Trajštu.

HRVATSKE Novine

GLASNIK GRADIŠĆANSKIH HRVATA

Ljeto XXXIII / broj 2.

Željezno, 13. januara 1973.

Izlazu svaku subotu

Rukopisi se šalju na naslov: Redakcija "Hrvatske novine" — 7001 Eisenstadt — Postfach 26 — Burgenland

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ S 2.-

Dosadašnji program i djelo Hrvatskoga akademskoga kluba

Hrvatski akademski klub imao je u zimskom semestaru 1972/73 do božićnih praznikov 7 sastankov, u ki je više ili manje ispunio svoje zadaće upoznanja, kontaktiranja, informiranja, diskutiranja, javnoga nastupanja, publiciranja i zabave.

Prvi večer služio je upoznanju s novimi člani kih ima oko dvadeset. Bivši predsjednik kluba, kolega F. Palković informirao je nove člane s kratkim referatom ča je HAK i ča su zadaće i cilji HAK-a. Posle jednoga šalnoga filma slijedilo je lično upoznanje i zabava u društvu.

Jako važan je bio drugi sastanak, u kom je HAK pozvao hrvatske studente pedagoške akademije Željezna u Beč. Došlo ih je oko 30 autobusom. Cilj HAK-a je naime, da se osnuje i na pedagoškoj akademiji u Željeznu akademski klub hrvatskih studentov. Posle nogometne utakmice izmedju ped. akademije i HAK-a (HAK je dobio 6:4, poluvrime: 6:0!), diskutiralo se je o budućnoj suradnji i došlo je do konkretnih rezultatov, i to su: 1. Daljni posjeti hrv. studentov ped. akademije na interesantna predavanja HAK-a, 2. člani studentskoga folklor-noga ansambla KOLO-SLAVUJ naučit ćedu studente u Željeznu različne plese, tako da se dalje širu u osnovni i glavni škola naša kola.

Posle razgovora slijedila je zabava i ples s poznatimi „Brew“-a, na koja se je bila pozvala i hrvatska mladina u Beču. Pokazalo se je, da je naš lokal premali za takovu predstavu, dvorana je bila nabita i nij se dalo gibati.

Na tretom klupsom sastanku povidali su nam kolega Franjo Perušić i Franjo Bauer o svoji doživljaji u Koroškoj i protumačili su za nas važne probleme: „dvojezične tablice“ i „majnina“. Jako zanimljivo je bilo čuti i stanovišće jednoga zastupnika Koroških Slovencev, i to Filipa Warscha. Slijedila je živa diskusija i izrazila se je prošnja, da se ov report

i diskusija nastavi i završi na slijedećem sastanku.

Na petom klupsom večeru održala se je izvanredna generalna sjednica HAK-a, ka se je bavila situacijom Gradišćanskih Hrvatov. Zaključila je rezoluciju, ka je upućena na Saveznu vladu i ka se je poslala na štampu i na javnost.

Na tradicionalnoj Mikulinji su se člani kluba dobro zabavljali uz šalne igre, ke je organizirao kolega Milan Kornfeind.

Na zadnjem sastanku u ovom ljetu, na adventskom večeru, diskutirao je HAK o problemu „Žena u crikvi“. Vlč. gosp. A. Kolić, farnik u Frakanavi, držao je kratak referat o ovom hakljivom pitanju i potom razvila se je interesantna diskusija.

More se reći, da je bio program HAK-a zanimljiv, a djelovanje više orientirano na javnost. Sastanki su bili dobro posjećeni, došlo je svakoput oko 40 članov.

nih pjesam! Neke od pjesam praćene su i flautom i fagotom (Robert Unger), gitarom (Heinz Irmler) i violončelom (Walter Schulz). Solisti su sve profesori Visoke škole za muziku u Grazu, ekspozitura Gornje Šicice.

Omot ploče kaže na naslovnoj strani grafički kip Marije Lovretanske. Na zadnjoj strani piše Kurt Dieman medju ostalim, da su hrvatske crikvene pjesme i stari narodni običaji već nego arabeske bujnoga gradišćanskoga kulturnoga kraja, da su već nego efekat za privlačenje turistov: Ove pjesme su izraz života, ki ima stoljeće staro, u boli iskušano pravo na obstanak i cijenjenje u ovom prostoru. Neka bude ova velika ploča s crikvenimi pjesmami hrvatski govorećih Gradišćancev kulturni dokument i prinosis k boljemu medjusobnomu upoznanju, poštivanju i oblubljenju!

Mi od naše strani nimamo ništa pridodati izvan to, da ova ploča sliši u svaki naš stan s gramofonskim aparatom. Najtoplje ju preporučamo svim našim prijateljem i pozancem.

Klimpuškim igram

Kako je bilo već oglašeno u Hrvatske Novine i kroz plakate, kazao se je u božićnom času u Klimpušu šalni igrokaz „Teta Mone iz Aricone“. Zadnja predstava dala se je pak nedjelu, 7. o. m. Kako zadnja, tako su bile i sve druge predstave dobro posiskane. U zapunjenoj dvorani farskoga doma gibali su se igrači na pozornici kot pravi glumci. Šala išla je nad šalu. Gledaoci su punim zanimanjem pazljivo i smijući pratili svaku rič i svaki mig igračev. Prem je igra trajala skoro 2 ure, ipak je ta čas minuo svim nazočnim prebrzo. — Po igri nastupile su selske divojčice jednako opravne s dobro uvježbanimi plesima.

Organizator igre, gosp. farnik dr Geošić, zahvalio se je na koncu igre svim nazočnim na posjetu. Pohvalio je ne samo igrače nego i gledaoca, ki su ne samo s velikom pažnjom

(Nastavak na strani 2.)

„U ruka tambura...”

VRIDNOST I PROBLEMI NAŠIH TAMBURAŠKIH ZBOROV

Napisao Mirko Sinovac

„U ruka tambura...“ tako počinje jedna jačka, ku jaču naši tamburaški zbori. S tamburom u ruka putuju i naši gradišćanski tamburaši od nastupa do nastupa kroz Gradišće, Austriju i cijelu Evropu. Zasvirale su tambure i zaglušale naše narodne jačke već od Sicilije do Švedske, od Ruske do Francuske.

O kulturnoj i narodnoj vrednosti naših tamburic nije treba čuda govoriti. Za svakoga pojedinoga tamburaša je najlipša nagrada za njegov trud ta, da more besplatno „s tamburom u ruki“ preputovati cijelu Evropu. Ovo su mogućnosti, kakove ne pruža svojim članom nijedno društvo u tako obilnoj mjeri, a bilo ono političko ili športsko, kako to čini tamburaško društvo. Ova putovanja, ove turneve su kao da se svakoga puta otvara mladomu tamburašu novi oblok u svit. Ima mogućnost, da upozna druge kraje, druge ljudе i njihov način gledanja na svit. Zbog toga se i nije čuditi, da suradnja u tamburaškom zboru povećava duševni horizont, širi vidokrug i daje človiku samopouzdanje i veću samosvist.

U samom Gradišću se danas folklori i opći zabavni život ne da već predstaviti bez tambure. Naši tamburaši sviraju pri svim većim javnim priredbama, pri kušanju vina, pri otvaranju itd. Neki naši zbori imaju svoje redovite nastupe i u nimški seli, gde publika ne razumi niti jedne hrvatske riči. I zbori imaju uspjeha i su obljuženi.

Ova obljuženost se pak kaže i na financijalnoj strani. Ali s uspjehom i pinezi počnu i problemi, ar u pozadini čeka **financijski ured**. I višeputa se je preminio ta financijski uspjeh tamburaškoga zbora u oštar porezni prepis (Steuervorschreibung). Ar na žalost malo ka naša grupa računa pri zaključenju nastupov tim, da se od „zasluška“, od dobenuog novca mora plaćati i porez, ako se prekorakne određena visina. Zato se mora dati svim našim zborovodjama samo ta dobromišljeni savjet-tanač, da se za vrime upitaju kod financijskoga ureda o visini slobodnoga zaslaska. Nenadijani, oštri porezni prepis mogao bi značiti konac tamburaškoga zbora.

Ali tamburaši moraju pri svakom svom nastupu računati ne samo s financijalnim uredom nego i s **Društвom autorov, komponistov i muzičkih nakladnikov** (ili kratko po nimšku rečeno A.K.M.). Ovo je društvo, ko čuva prava komponistov i autorov jačak. Naši tamburaški zbori se sve jače kontroliraju i u ovom pogledu.

Prije negda, dokle su naši tamburaši svirali samo pjesme, ke su si zborovi

vodje sami harmonizirali za svoj zbor, nije A.K.M.-prinos bio nikakov problem. Ali u poslidnji ljeđi imaju naši zbori u svom repertoaru — po želji slušaocev, da bude program čim šareniji — sve već šlagerov i takovih jačak, ke su čuvane, kod kih su poznati autor i komponist. Kod ovakovih pjesam je pak svejedno, da li ih je zborovodja sam priredio za svoj zbor ili ne, ar ove jačke su na svaki način zaštićene. U praksi je situacija takova, da mora naš tamburaški zbor, ako je tokom svoga nastupa svirao samo jednu zaštićenu jačku, platiti A.K.M.-prinos za cijeli nastup.

Ča se goda, kad sviraju naši tamburaši jačke, ke nisu slobodne? Mnogo puta ništa. Ali mnogoputa i suprotivno. I kad od muzičke zaštite prosu opravdanu plaću, onda je srdit cijeli tamburaški zbor, prem da zna, da zbor nije pravo činio.

Iz ove dileme čini mi se najbolji ov izlazak: Pri pogodjenju glede nastupa mora se s prirediteljem utvrditi, kakov program si želji. Illi samo one jačke, ke su slobodne (a takovih je jako malo), ili i onakove, ke spadaju pod muzičku zaštitu. Ako je prireditelj i za druge pjesme, onda se mora s njim pogoditi, da on plati i A.K.M.-prinos.

Meni se čini za naše tamburaške zbole kao najpovoljnije, da sviraju u prvom redu narodne pjesme (a ne kakove bećke jačke o vinu), a to jur i zbog narodnoga momenta. Naši tamburaški zbori nimaju potribno, da se dadu sve jače „degradirati“ na bilo kakov „Ersatz-Heurigenmusik“, ki još k svemu tomu prireditelja ni čuda ne stoji. Nego moraju poznati svoju vrednost. Danas smo tako daleko, da mnogi i mnogi turist, kad čuje rič Gradišće, odmah pomisl i na tamburicu, illi obratno. Ovo vrime je, a to zna i Turističko odjelenje Zemaljske vlade, tamburica najbolji instrumenat za vabenje (Werbung) turistov. Ako pak tamburaška grupa pokaže još i par narodnih plesova, onda mnogoputa oduševljenju nima kraja ni konca.

Našemu članku u poslidnjem broju

AMBASADOR VLAHOV POSJETIO GRADIŠĆE

hoćemo dodati, da je visoki gost prilikom svoga boravka u Željeznu 10. dec. 1973. pohodio naš Hrvatski dom, kade ga je primio predsjednik HKD-a A. Kornfeind. U srdačnom razgovoru dao se je ambasador SFR Jugoslavije informirati o situaciji Grad. Hrvatov. (Predbožićna hitnja u tiskari bila je kriva, da su u spomenutom članku izostali ovi redi.)

Tri kralja ...

Dokle ovako naši tamburaški zbori nastupaju u Austriji i inozemstvu sa mi se se ili skupa s kim drugim gradišćanskim glazbenim zborom, nima u glavnom nikakovih zaprek. Ali čisto drugačija je situacija, kad se nastupi na međunarodni folklorni festivali. Ovde se pak najbolje vidi, da naročito ča se tiče narodnih plesov stojimo na jednoj nogi. Naime onda, ako nastupi i ka grupa iz Jugoslavije, a osebito iz same Hrvatske. Onda je takorečeno mala katastrofa za naš zbor gotova. Ar u ovom slučaju naša tamburaška grupa zgubi zapravo sve „svoje“ narodne tance. A bez tanca je nastup na festivalu skoro nemoguć. Neki naši tamburaški zbori pokusili su tako najti izlaz, da su se za nastupe na festivali u inozemstvu združili s gradišćanskimi nimškim plesačkim grupama. Ali ni ovo nije idealno. Prvič odvisu naši tamburaši od jedne druge grupe, drugič je naš zbor zapravo na to odsudjen, da vrši u ovom slučaju ulogu zakerpe (Lückenbüßer), a tretič nisu ni nimški gradišćanski tanci prejako zanimljivi.

Kako se vidi, naši tamburaški zbori imaju svoju vrednost, svoje uspjehe, ali i svoje probleme. Zato naši tamburaški zbori pratu s velikim zanimanjem oživljavanje našega vlastitoga hrvatskoga folklora u Gradišću. Južogradilišćanski ples je u ovom pogledu već nego prvi korak. Ali drži se, da bi moralno naše HKD dati mogućnost, da se nauču ov ples i svi ostali naši zbori, ki se interesiraju za to. Ar prem svega se naši tamburaški zbori i na dalje moru održati samo uz čuda osobnoga idealizma i mnogo truda. Ali jedno valja: Dokle budu glušale tamburice u Gradišću, govorit i čut će se i hrvatska rič u Gradišću.

IZ UPRAVE

Ča nas osobito veseli:

... da se knjiga „Sveci u crikvenom ljetu III dio“ po naši hrvatski selj vrlo dobro rasprodava, i da su ovom prilikom mlade hrvatske žene išle od stana do stana i nudile ovu vridnu vjersku knjigu na prodaju. Čin nasljeđovanja vridan !

Isto moremo reći s velikim veseljem i zadovoljstvom za našu godišnju reprezentativnu knjigu, naš kalendar Gradišće 1975. Premda je nešto skupljii, ipak je našao ulaz u mnoge nove naše stane, ne samo u Gradišću, nego i izvan naše domovine. Naši gorljivi povjerenici su mnogo brzo rasprodaju doprinesli, a neki od njih su tribali još i već kusićev. A ča je još važnije, ovput je novac brzo došao u našu blagajnu. Tako smo mogli, premda nek na rate, isplatiti visoku sumu našoj tiskari.

Svim našim povjerenikom najsrdačnija hvala na zalađanju oko širenja naše hrvatske štampe po naši seli, a i onim u Ameriki i Kanadi. Ista hvala ide i na sve one, ki su si na pojedinačne adrese naručili naš kalendar. Bilo je, hvala Bogu, i takovih, ki su nam poslali viši iznos od cijene kalendara, a moremo reći, ima i takovih, ki nam isto veće ili manje svete šalju kao dar za hrvatsku štampu. Najsrdičnija hvala !

... da je naš povjerenik (zlatohižnik) Frank Domnanović (Filežac) jur pred nekoliki dani u South Bendu (USA) rasprodao sve kalendare i poslao novac ne samo za kalendare, nego i ujedno pretplatu za Hrvatske Novine za 1975. ljeto. Na lipom daru za hrvatsku štampu najlipša hvala ! ... da kotričto HŠD-a (osobito med mladinom !) postaje sve veće, i da kotrigi društva, uz male iznimke, redovito plaćaju svoju članarinu, kusmo od 1. 1. 1975. ljeta, polag zaključka sjednice, povišili na **S 300,—** na ljeto.

Upozoravamo naše cijenjene čitatelje, da imamo još kalendarov, i ki ga još nima, neka si istoga naruči kod uprave Hrvatskih Novin. Isto nas veseli, da si u zadnje vreme neki naši vjerni čitatelji naručuju hrvatske knjige, ko je izdalo Hrvatsko štamparsko društvo. Naravski da si morete naručiti i mnoge druge knjige pisane na književnom jeziku.

Ča bi nas na osobiti način veselilo:

Kad bi se povjerenici u naši seli, poput onih (mladih i starjih) žen, ke su prodavale vjerske knjige, „prošetali“ po selu i išli od stana do stana i tako našli nove pretplatnike za naše Hrvatske Novine. Kako veliku propagandu vršu neke nimške novine ! A

mi... ? ! Ki pak morebit ne zna, na ki način bi to učinio, neka si pročita članak u Hrvatski Novini od 7. februara (broj 6. ovoga ljeta): KAD SE ŠEĆEM PO SELU... od Ignaca Horvata. Prvi odlomak ovoga još i danas aktualnoga članka glasi ovako: ZASUKAO SAM SI PLUNDRE, PALICU ZEO U RUKU, 100 KUSIĆEV HRVATSKIH NOVIN POD PAZUH, I SAM SE OTPRAVIO PO SELU. (Pisac ovih redova je to jur nekoliko puti po „receptu pokojnoga I. H.-a na Poljanci s uspjehom pokusio). No ov članak valja i za svakoga od nas, od sjevera do juga ! Okrenimo se na livo, na desno, oko sebe i najt čemo ljudi, ki bi si naručili Hrvatske Novine. No ne samo u našem Gradišću da išćemo nove pretplatnike, nego ovde mislim na naše „najveće hrvatsko selo“, a to je veliki Beč ! Sve veće narudžbe ćedu se objelodaniti u Novina i ngraditi kakovim darom, a donest ćedu se i imena (uz predhodni pristanak !) naših gorljivih povjerenikov. U neki novina sam čitao slijedeću reklamu za hrvatske knjige, ku ovde doslovno donašam: NE ZABORAVITE JEZIK RODA SVOGA... Ima njih mnogo, ki ljeta dugo ne čuju niti jednu rič svoga materinskoga-hrvatskoga-jezika. Najprije počnu zaboravljati njegov osjećaj, a zatim rič po rič... Ima i takovih, ki zaboravljaju i čitati po hrvatsku. Draga braća Hrvati i Hrvatice ! Da vam se tako ča ne stane i da sačuvate svježinu i lipotu hrvatskoga jezika u osjećaju i znanju, nabavite si Hrvatske Novine i knjige našega Hrvatskoga štamparskoga društva u Željeznu. Cijenu starih knjig najt ćete u kalendaru Gradišće 1975 na posljednjoj strani.

Na koncu prosimo naše cijenjene čitatelje ki su lani još dostajali novine na pojedinačne adrese, da čim prije pošalju njev zaostatak (pretplatu za 1974. !). Ako pak ki more, neka ujedno uplati jur sada za 1975 ljeto. Isto valja i za sve naše druge knjige, ke još nisu plaćene.

Naše cijenjene povjerenike prosimo, da pošalju sve nerasprodane knjige najzad društvu, i da iste obračunaju s upravom.

Potpriajte hrvatsku štampu !

Neka se na svaku uplatnicu zapiše razlog plaćanja (Zahlungsgrund). Prosimo za razumivanje ! Unapred hvali — vaš blagajnik.

Odgovor g.dr. Mülleru na „Poštenije već ne ide“

(Hrvatske Novine, broj 6. od 7. 2. 1975.)

I ako mi teško pade, na Vaš nivo doli stupiti sam se svedeno odlučio, da ću Vam pomoćum svih članov „konferencije“ i 3 srpsko-hrvatskih tumačev na Vaš agresivni članak u Vašem jeziku odgovoriti:

1. Poštovani g. dr Müller, Vi bi nek nemir načinjali na ovom svitu. Ja sam čovik, ki je za mir. Ča prava biti manjin na svitu ? Svaki čovik, ki govori dva jezike, je ionako renegat, kot je jedan široko i daleko poznat Austrijanac rekao (+ 1945.).

2. Ča se tiče mojih funkcijov, ja samo zato o nji ne govorim, kad sam ponizan !! Ja još nikada nisam vikao, koliko ih imam — to meni nije potrebno, iako ih imam dost. S mojimi prijatelji se stoji isto tako. Ča imamo, to smo si poštено zasluzili, ar mi s vjetrom... a ne pred vjetar kot Vi i Hrvatsko kulturno društvo !

3. Ča se tiče odnošajev medju Austrijom i Jugoslavijom, Vaša krivica je, da ste Hrvat i da je Hrvatov u Jugoslaviji ! Po našem mišljenju mi nepravamo nit dobrih čemernih odnošajev, ar mi smo mi !

4. Kako se Vi segurate Južni Tirol citirati ! Južnotirolcu su nimške narodnosti, a to je ča drugoga ! Ne kanim Vam to dalje razložiti, ar to bi predaleko išlo.

5. Sada k najvažnijemu: Kako se Vi segurate pitati, koliko hrvatske krvi u moji žila teče ? To me je osebujno razljutilo. Ako kanite znati: Dost je je teklo !

Ja još i pokazanje imam za to. Ali kad nisam egoist kot ste Vi i Vaše društvo: Ja sam moju hrvatsku krv Črljenomu križu dao — i to 250 KUBIKCENTIMETAROV ! (ako ne vjerujete, morete Beči u centrali Črljenoga križa pitati !)

Ufam se, da ćete Vaš primitivni agresivitet jur jednoč ostaviti i popast misliti kot svaki spamestan asimilant.

Vaš hrvatski JUNAK R.
SM

HRVATSKE Novine

GLASNIK GRADIŠČANSKIH HRVATA

Ljeto XXXVI / broj 2./3.

Matrštof, 16. januara 1976.

Izlazu svaki petak

Bukopisi se šalju na naslov: Redaktion "Hrvatske novine" — 7001 Eisenstadt — Postfach 26 — Burgenland

SLOGA JE MOĆ!

POJEDINI BROJ S 2,-

Proslava u čast prof. Hammu

Slavenski institut Bečkoga univerziteta je 17. 12. 75. priredio sveučilišnomu prof. ddru Josipu HAMMU prilikom njegovoga 70. rođendana svečanost, kakova se na akademskom tlu vrlo rijetko doživi. Poštovanje jubilaru Iskazali su svojom nazočnošću: Rektor univerziteta, ambasador Jugoslavije g. Vlahov, predsjednik Austrijske akademije znanosti, delegacije univerziteta Krakove, Ljubljane i Zagreba, zastupnici poljskoga i bulgarskoga poslanstva, delegat Ministarstva za nauku, mnogobrojni sveuč. profesori, docenti i lektori, bivši i sadašnji študenti kot i Gradiščanski Hrvati.

Telegrafski su čestitali: ministar Firnberg, načelniki Gratz Fröhlich-Sandner i Götz, Ruska, Poljska i Jugoslavenska akademija znanosti, mnoštvo profesorov i univerzitetov Europe i Amerike, na ki se izučavaju slavenski jeziki, Austrijski kulturni institut u New Yorku i mnogi drugi.

Prof. Hamm je učenjak svitskoga glasa i jedan izmed peljajućih slavistov filologov. Njegove zasluge za nauku prikazali su univ. prof. dr

Wytrzens, dr Mareš, dr Hüttl-Worth, dr Plaschka, predsjednik Austrijske akademije znanosti ddr Herbert Hunger i dr Biserka Grabar (Staroslavenski institut Zagreb).

Josip Hamm rodjen je 3. 12. 1905. u Gatu u Slavoniji. Klasičnu gimnaziju je svršio u Osijeku, slavistiku na Zagrebačkom univerzitetu. Nakon diplomiranja nastavio je študij u Krakovu, Lavovu i Varšavi, naravno težištem na polonistiki. Kao gimn. profesor poslovalo je u Prištini, Karlovcu i Zagrebu. 1933. ljeta počinje mu karijera na zagrebačkom univerzitetu: Bio je lektor poljskoga jezika i književnosti, zatim nastavnik staroslavenskoga jezika, docent i profesor za slavensku filologiju. Ljeta 1961. postane profesor i predstojnik Instituta za slavensku filologiju u Beču.

U okviru ovih redov je nemoguće, prikazati širinu znanstvenoga djela ovoga učenjaka svitskoga formata. More se kratko pokazati samo na najvažnija djela i područja njegovih istraživanj. To jesu: Jezik Matije Petra Katančića, dijalekti Podravine,

Kvarnerskih i Zadarskih otokov kako i Gradišća, slavenski akcenti, glagolska pismenost i literatura, jezik starije hrvatske književnosti, staroslavenski jezik (Gramatika i Čitanka), pitanja pravopisa, poljski jezik i književnost. Prevodio je djela više poljskih književnikov (Makuszynskog, Reymonta, Sienkiewicza i drugih). Skupa s msgr. dr Svetozarom Ritigom ute-meljio je u Zagrebu Staroslavenski institut, znanstvenu instituciju prvoga reda, koj je kroz ljeta bio i predstojnik. Izvrstan poznavalac kulture srednjega vijeka i renesanse, obradio je u širokom opsegu glagolsku literaturu, nastavljajući djelo svoga učitelja Stjepana Ivšića. Studijum ovih starih tekstov otpeljao ga je i na polje čakavskih dijalektov Dalmacije i na jezik istočne Bosne i Makedonije. Bio je urednik znanstvenih časopisov „Slovo“ i „Jezik“, a uza to i suradnik važnih kolektivnih izdanj (Akademijin rječnik, Slovnik jazyka staroslovens-

HRVATSKE Novine

GLASNIK GRADIŠČANSKIH HRVATA

Ljeto XXXVII / broj 3.

Matrštof, 21. januara 1977.

Izlazu svaki petak

Rukopis se šalju na naslov: Redakcija „Hrvatske novine“ — 7001 Eisenstadt — Postfach 26 — Burgenland

SLOGA JE MOĆI

POJEDINI BROJ S 2,60

Rezultati posebne brojidbe

Od Zemaljske vlade dobili smo ove dane detaljirane konačne rezultate posebne jezične brojidbe od 14. novembra 1976. ljeta. Ča od te brojidbe i nje rezultati držimo smo više puta jasno i odlučno rekli još prije nego se brojilo: Brojidba je kod nas potpuno nepotribna, nje rezultati nisu ništ vridni, ar u nijednom pogledu ne davaju objektivan kip o našem stanovalništvu. Škoda samo za te mnoge pineze, ki su se zaman van hitili.

Po izjavi Zemaljske vlade završila se je brojidba 14. novembra u Gradišču ovako: 266.429 peršon imalo je pravo da dio zimlje. Čedulicu glasanja ispunilo i izbornoj komisiji predao je 72.969 ljudi, 327 čedulic bilo je nevaljano, tako ostale su valjane 72.642. Ukupno prznale su 67.642 peršone nimški za svoj materinski jezik, 2.946 hrvatski i 1.838 madjarski. Slovenski ili ki drugi jezik zapisalo je 216 ljudi.

Za nas interesantni su broji glasanja u naši hrvatski seli. Relativno visoko diozimanje zabilježeno je u hrvatski seli željezanskoga kotara, malo zanimanja za brojidbu konstatirano je nasuprot tomu u naši seli

puljanskoga kotara. (Da vas najednoč previše ne mučimo s broji donašamo

	pravo glasanja je imalo	valjani glas	nevaljani	nimški	hrvatski	madj.	drugi
Željezno	10.434	4.197	14	3.924	116	138	11
Rušta	1.728	535	—	523	6	6	—
kotar Željezno	33.093	11.617	86	10.614	903	69	22
Novi Grad	28.420	9.667	63	9.125	466	35	28
Jennersdorf	18.554	4.527	16	4.484	8	18	7
Matrštof	33.340	8.678	49	8.323	290	45	13
Niuzalj	48.060	5.930	18	5.487	288	131	13
Gornja Pulja	39.817	12.890	47	11.997	492	370	13
Borta	52.983	14.601	34	13.165	377	1.026	22

Jedan kulturni večer na Filežu

Božićni praznici za Hrvate u gornjopoljanskom kotaru ne samo da su bili dani odmora, dobroga šila i pila, nego su bili dani kad su pojedini ljudi iz naših sel pokušali nas i kulturno i narodno obogatiti. Ovde željim u prvom redu reći nekoliko riči o fileškom igrokazu **„Gospodsko dite“**, ki je bio predstavljen 7 puta. (Vidi i domaće visti iz Fileža na strani 6. op.ur.) Igrači su pokazali veliku marljivost i trud. Kod mnogih se je moglo opaziti, da su sigurni u svom nastupu i da se znaju uživiti u situaciju, ku predstavljaju. Tema, ku nosi ov igrokaz, množe je potresla a i množe uznenirila: Novac — roditeljsko poštjenje — sudbina izvanštvene dice — laž je slaba pobeda i sigurnost. U peršona igre zrcalu se ljudi naše okolice, ljudi na našem susjedstvu, samo triba otvoriti naše oči da je upoznamo.

Stara mati: Cilj joj je doći do pinez. Ona u životu ne gleda je li dobro djela, za nju je važno dobro misliti, iako djela čemerno. Konkretno: Klikke stare matere po naši seli mislu dobro za svoju dicu, ali pokaže se, da je njihovo djelo krivo. Ono nosi nemir med nevjestom i sinom, med dicom i roditelji. Važan je to problem i problem, ki nam je križ. Stara mati nam

ov put pregled pojedinih kotarov a u dojdućem tajednu konačne rezultate iz pojedinih naših sel.)

Brojno jače zastupana je bila pri brojidbi madjarska narodna grupa.

poručuje na kraju: Sto puta promisli a jedan put to učini.

Stari otac: To je tip poštenoga človeka, ki voli svoje siromaštvo i cijeni svoje poštjenje, ko ne minja ako i glavu izgubi. Človik, ki nima povjerenja u učne ljudi. I to zato, ar su ga učni ljudi porezi tukli iz štale, njegove trude mnogo krat ukrali a braniti ga nije nigdor htio ili znao.

Unuka-mladoženja: Divojka, ka obećanu ljubav ne more držati, postaje nesrična i nigdor ne more najti lijeka nje betegu, samo nje dragi. Nje dragi ne potribuje od nje bogatstvo, on išće ženu, on išće majku svojoj budućoj dici. On potribuje, da bude vridna hižna gospodarica, a sve druge će on sam upraviti.

Gospodin advokat i njegova žena igraju svoju ulogu dostojanstveno, ali žuku istinu života ne moru platiti novcem, već svojim ugledom i spoznajnjem, da se je zemlja zaklela raju da se sve otajnosti otkriju.

Velik broj onih, ki su gledali ov igrokaz, velu, da je uspjeo trud mlađine i gosp. učitelja. Na kraju čestitamo i željimo, da i drugi put svim nam pripravu jedno novo ovakovo iznenadjenje.

a. kolić

**HRVATSKO GRADIŠČANSKO
KULTURNO DRUŠTVO
u BEČU
poziva na
HRVATSKI BAL**

suboto, 22. Januara 1977.
u dvorana Schwechaterhofa
Beč III, Landstraße Hauptstr. 97
Ulas u 19 h Početak u 20 h
Muzika: The Brew, Albin Čenar
i njegovi tamburaši i Cigani Papai.

Odbor HGKD-a u Beču

Ča mi ne učinimo, nigdor
neće za nas učiniti

radost

List za hrvatsku školsku mladinu u Gradišću

GODINA II, BROJ 5

SIJEĆANJ—JANUAR 1978

Rukopisi se šalju na: Redakcija RADOSTI, Veliki Borištof 350, 7304 Großwarasdorf

Na novo ljetu

Bog vam daj va mladom ljeti
Radost, žalost po dieti !
Prez gorkoće radost sama
Nam je zob prez žval i hama;
Vino draži, voda toli,
Slast pokroti zrno soli.

MILORADIĆ

Mili Bože!

Mili Bože, velika ti hvala !
Tvoja nam je milosrdnost dala
Toga ljeta doživiti dane:
Da nam duša svetija postane,
Da nas grišna želja ne pokvari,
Da nam srce tvoja ljubav žari,
Da nam sviti sunce, misečina,
Da nam godi godina, vedrina,
Da nam rodi litinja na polji,
Da nam jača jakost va nevolji,
Da nas srića ne bi zaslipila,
Da nam svoja braća bude mila,
Da nam željna složnost bude
cvala ...

Mili Bože, velika Ti hvala.

MILORADIĆ

Novogodišnji običaji

U različni zemlje se Nova godina dočekuje na različne načine ali je za sve zemlje karakteristično da je to jedna od najbučnijih noći tokom cijele godine.

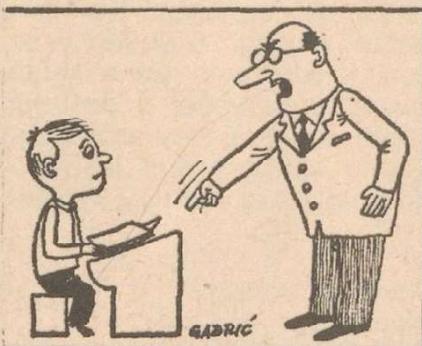
U ENGLESKOJ se za doček Nove godine ne šalju nikakove pozivnice. Nepisani zakon dozvoljava svakomu da za novogodišnju noć ulazi u bilo ki stan ili bar ku kuću, da posjeti još i sasvim nepoznate ljudi, bez toga da se mora bojati da neće biti ljubazno dočekan.

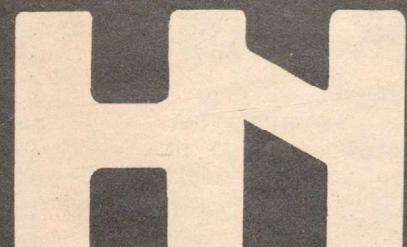
U ČEHOSLOVAČKOJ, a posebno u zapadnoj Slovačkoj, na novogodišnjem stolu mora biti šaran (Karpfen).

U FINSKOJ bacaju divoke u novogodišnjoj noći preko ramena cipele, vjerujući da će se, ukoliko cipela vrhom padne prema vratom, iste godine udati.

U ITALIJI još ima krajev gdje se u novogodišnjoj noći sva starina baca iz kuće kroz prozor na ulicu, vjerujući da će im nova godina donesti više sriće. Međ tom starinom se često nalazu stari ormari, razbijene školjke za pranje ruk i slično.

U SOVJETSKOM SAVEZU ima različnih običajev, jur prema specifičnosti različnih krajev i narodov. Tradicija je da idu prijatelji jedni drugim u posjete i da se ulice i stani žarko rasvitu. Pokidob da se u njihovom političkom sistemu ne slavi Božić, kinču se jelve i dilu dari umjesto za Božić za Novu godinu.

HRVATSKE NOVINE

broj 1./ljetu XXXIX

S 3,20

12. januara 1979.

P.b.b. Erscheinungsort und Verlagspostamt: 7000 Eisenstadt
Postfach/postanski pretinac 26 tel. 02682/2936

SLOGA JE MOC

Oproštaj

Zbogom velimo danas jednomu, ki nas je tolika ljeta, točno rečeno 12 sprohadjao tajedan za tajednom. Zbogom velimo staromu znaku, staromu licu Hrvatskih novin. Napravili smo malu kozmetičku operaciju, preminjili malo lice Hrvatskih novin, preobrazili je na današnji standart. Na današnje vreme, kad se govori toliko u kratica. Ča bi mi djelali, kad bi nebi imali riči ili kratic, kao HKD; USA, dir., dr., HAK, BRD, g., HŠtD, HN itd. Svakde naidjemo na kratice. One su postale jedan dio našega govornoga jezika. Tomu trendu kanu odgovarati i Hrvatske novine, i tako od današnjega broja morete štati na glavi novin znak HN, Hrvatske novine. Dugo je duralo, dok se je redakcija odlučila za ov korak, koga smo morali jednoč poiti. Znamda ćete vi biti malo razočarani, da već ne vidite ta znak, ki vam je tako k srcu prirasao. Ali uvjereni smo, da će vam i novi znak navredi biti isto tako simpatičan kao i stari.

To vanjsko preobrazenje HN ima i druge posljedice. I nutarnje lice se je preminjilo. Jedino sadržaj ostao je isti. Linija je ostala ista. Ova se kani i na dalje pridržati ali isto tako još i malo obogatiti. Čuda puti smo čuli od strani žen, da se za sve grupe ča to pruži u HN, ali da se na žene zabi. To će se u budućnosti premijiti.

U ufanju, da ćete vi štitelji biti s mojim nasljednikom zadovoljni. Vam se zahvaljuje na dosadašnjoj vjernoći stari znak

Hrvatskih novin.

Dok su ovde samo lipe riči, človik ništa ne more vjerovati

606.497-D. Per.
39
1979

Dr. Müller, predsjednik HKD-a naglasio je u razgovoru s HN, da bi si dočekivao, da se ne govori samo 24 ljeta dugo da će se ispuniti član 7 Državnoga ugovora, nego da se prvi koraci u tom pogledu učinu, iako su samo mali.

Jur je stara tradicija HN, da na početku novoga ljeta Hrvatsko kulturno društvo objasni našim štiteljem svoje glavne cilje u ovom ljetu. Tako smo razgovarali s predsjednikom HKD-a dr. Ivanom Müller i ga pitali za glavne aktivnosti.

Ovo najstarije društvo Gradiščanskih Hrvatov u Gradišču slaviti će ovo ljetu svoju 50 ljetnicu. Iz toga razloga se predviđa jedna velika manifestacija u srednjem Gradišču, kade će se uz govore prikazati i jedan kulturno zabavni program. Termin za ovo svečevanje zbog diskusije

HKD-a pri koj se informiraju odbornici i člani Kulturnoga društva o momen-tanoj političkoj situaciji, ka se, po izreki predsjednika Müllera do izborov na koji način neće preminjiti, jer si ni jedna partija pred izbori ne kani upeći ruke, tako da će biti predizborna kampanja u manjinskom pogledu sigurno mirna. Ovisiti će, tako dr. Müller, o izgledu nove vlade, da li će se u manjinskom pogledu po izbori nešto pozitivnoga dogoditi ili ne. Postojale bi mogućnosti, da se na primjer na sektoru hrvatskih emisija i službenoga jezika napreduje

dr. Müller u razgovoru s novinarom HN

oko parlamentarnih izborov do sada još nije sasvim fiksiran. Kako nam je rekao predsjednik Müller, se ovo ljetu ne slavi samo 50-ljetnica HKD-a, nego isto tako i ljetu diteta. Iz toga razloga se uz gostovanje jednoč dječjeg kazališća predviđa izdavanje jedne slikovnice (Bilderbuch) za najmladje naše Hrvate, da i oni jednom budu imali mogućnost biti konfrontirani s hrvatskim pisanim jezikom.

Kao najvažnija točka ovoljetnoga programa vidu se kontakti u pojedini seli. Tako se jur sada predviđa organizirati sastanke seoskih odborov

pokidob bi to nebi smilo smetati ni jednoj partiji a osim toga ne košta puno. Ako se ništa od ovih točaka ne ispunji. HKD za sada neće poiti put internacionalizacije prik Ujedinjenih narodov, jer dosadašnja iskustva nisu pokazala odgovarajući uspjeh, nego će i na dalje pokušavati informirati internacionalnu javnost o kritičnoj situaciji Gradiščanskih Hrvatov pomoću Federalističke unije europskih narodnih grup i drugih institucija.

HN: Dr. Müller, kako je Hrvatsko kulturno društvo zadovoljno s manjinskom politikom prošloga ljeta?

1980. ljet - važno za Gradišćanske Hrvate (strana 2.)

Naša štampa - 70 ljet stara

GLASNIK GRADIŠĆANSKIH HRVATA

broj 1./ljetu 71. S 3,20
11. januara 1980.

P. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt: 7000 Eisenstadt
Postfach/poštanski pretinac 26 tel. 02682/2936

SLOGA JE MOC

Rumeni lice

No, ča veliš sada? Ti se vidim? Bud mi črljena farba bolje stoji k licu nego ona turovna, škura, crna? Ali dragi štitelj, ja ču Ti i uvaditi, zač se je moje lice začrnilo: Kad sam pokuknula prik moje glave, ko sam vidila, da su hrvatske novine jur 70 ljet stare. A kad sam čula, da sam jur tako stara frajla, ko mi se je lice odmah začrnilo. Pak onda sam si još premislila, ča se je u 70 ljeti sve s manom dogodilo. Na početku, pri mojem porodu govorili su mi „Naše Novine“, malo kasnije pak „Hrvatske novine“. No, pak su me opet pokrstili na „Naš tajednik“, dok sam pred 20-timi ljeti dostala ime „Hrvatske novine“.

Iako sam u 70 ljeti dosta u sebe išla, bila sam prije za duplo veća, iako sam dosta ustarnula ipak mislim, da se je ugodala kosmetička operacija, ka me je pomladila, tako da ču svaki tajedan doći s rumenim licem u Tvoj stan.

Još se dobro spominjamo 60. obljetnice hrvatske štampe u Gradišću. Koncu decembra je hrvatska štampa opet deset ljet starija nastala. U historijskom pogledu ovo sigurno nije tako dugo vreme. Ali koliko skrbi i truda leži u ovoj „kratkoj“ dobi, koliko slobodnoga vrimena se je za štampu aldovalo i koliko su se živci kvarili, to znaju oni ljudi, muži i žene, ki su se zadužili za opstanak štampe. Neka njim Bog plati za sve djelo.

„Teško djelo je bilo novine utemeljiti, ali još teže je bilo nje obdržati.“ Da su se različne novine do današnjega dana obdržale, glavna je zasluga svih urednikov. U prošli ljeti sam se mogao sam osvidočiti o teškom i odgovornom djelu urednikov. Zato i njim svim najsrdačnija hvala.

Mi svećujemo 70-ljetnicu hrvatske štampe ali i 70-ljetnicu HN. Ove novine vodu dalje tradiciju prvoga lista do današnjeg dana. (Naše Novine: 1910. – 1922.)

1910 ljeta su izšle „Naše Novine“, a druge su pak preuzele ulogu ovih naših novina.

U prvom redu hvalimo osnivačem hrvatske štampe, onim starim borcem, ki su toliko ljubili naš mali narod. Oni su spoznali, da će utemeljenje hrvatske štampe združiti Hrvate u madjarskom a kasnije u rimskom oceanu i da je oto najvažnija podloga za učvršćenje narodne svosti. Ali isto tako važno bilo je nastavljanje štampe. Martin Meršić mladi piše u svojem članku! Kako su se rodile „Naše Novine“ – prve hrvatske novine u Gradišću 1971. ljeta:

Hrvatske Novine: 1922.–1940.; Naš Tajednik: 1947.–1960.; HN: 1960–danas). One nosu ideje narodnoga gibanja i hrvatsku rič u svako hrvatsko selo, ča je bila i misao osnivačev. Zato smo mi bili mišljenja, da se popravi ljeti izdanja na 71. ljetu. Neka se i u budućnosti vidi, kako staraje hrvatska štampa. Ona služi cijelom hrvatskom narodu. Jačajmo ju aktivnom suradnjom!

Za Hrvatsko štamparsko društvo:
Feliks Horvath, predsjednik

književno naticanje › ignac horvat <

Prilikom jubileja „70 ljet hrvatska štampa“ raspisalo je Hrvatsko štamparsko društvo „Književno naticanje“. Smisao ovoga naticanja, ko se je omogućilo kroz „Ignac Horvath fond“ je, da veliki broj naših piscev ili onakovih, ki stoprkanu nastati, uzmu pero u ruke i napišu roman ili kakov igrokaz. Poznato je, da Gradišćanski Hrvati imaju veliki broj talentiranih piscev, ki su na žalost dosta neaktivni, kad ne vidu smisla u pisanju dužih komadov, ki bi pak završili u ladica pisačih stolov. Ovo će se preminiti kroz „Književno naticanje – Ignac Horvat“. Jer najbolja djela se ne cedu samo nagraditi, nego istotako i štampati u nakladi Hrvatskoga

štamparskoga društva. A za kazališne komade postoji jure sada veliko zanimanje kod velikoga broja naših seoskih kazališnih grupov.

Uvjereni smo, da će se kroz raspisanje „Književne nagrade – Ignac Horvat“ proširiti hrvatska biblioteka i utvamo se, da će se roditi novih piscev formata jednoga Ignaca Horvata. Ako se to ugoda, onda je i „Književno naticanje“ ispunilo svoju smisao.

Sve, ki su zainteresirani na sudjelovanju prosimo, da si točnije pogledaju uvjete i mogućnosti nagrada na strani 12. ovoga broja HN.

HAK o gimnaziji za manjine u Gradišću

Gradišćansko madjarsko kulturno društvo je nedavno u razgovoru sa savezniim predsjednikom drom Rudolfom Kirchschlägerom ovomu predstavilo projekt, da se instalira u Borti skupna gimnazija za hrvatsku i madjarsku narodnu grupu. Po planu Gradišćanskoga madjarskoga kulturnoga društva bi u ovoj sridnjoj školi nimski jezik i na dalje bio nastavni jezik, dica bi ali imala mogućnost, da se uču obavezno madjarski ili hrvatski jezik. K tomu predlogu je reklo peljačto Hrvatskoga akademskoga kluba ujednoj izjavi za stampu slijedeće:

– U predlogu napomenuta varijanta, da se hrvatski ili madjarski jezik podučavaju kao strani jezici, gledamo kao prvi korak za rješenje školskoga pitanja, ko bi moglo zadovoljiti i narodne grupe

– Ali da se najde rješenje, ko garantira obdržanje i razvitak jezika i kulture

gradišćanskih Hrvatov se moraju ispuniti slijedeće točke:

- Princip dvojezičnosti se mora u svim školskim predmetima tako ispunjavati, da školar ima mogućnost shvatiti sadržaje naobrazbe i znanja u istom načinu na oba jezika.
- Da pripadnik narodne grupe bude podučen u povijesti i kulturi, ka je specifična za pripadnika narodne grupe.

Završno piše Hrvatski akademski klub u izjavi za štampu da bi bilo poželjno, da se austrijska savezna vlada i gradišćanska zemaljska vlada prilikom predstojećega jubileja 60-ljetnice pripadnosti Gradišća k Austriji spomeni i iz egzistencije svih narodnih grup u Gradišću i da se teži za velikodušnom rješenju svih otvorenih pitanj u smislu člana 7 austrijskoga Državnoga ugovora iz 1955. i to u smislu predstavljanje narodnih grup.

Hrvatski bal u Beču

Subotu, 24. januara je Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo u Beču priredilo svoj već tradicionalni Hrvatski bal. Opet su se našla mnoga prominentna lica gradišćansko-hrvatske manjinske scene: predsjednik Hrvatskoga kulturnoga društva dr. Ivan Müller, predsjednik Hrvatskoga akademskoga kluba Marijana Grandić, predsjednik Komiteta za prava Gradišćanskih Hrvatov Hubert Rešetarić. Na ov bal su došli i predstavnici Sabora SR Hrvatske: Ljubo Majerić i Ivo Sarajčić, došli su zastupnici ambasade SFR Jugoslavije u Beču, mnoge druge ličnosti iz stare domovine, Gradišća i mnogobrojni gosti.

Ali za Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo u Beču su bili najzanimljiviji gosti vicenačelnik Beča dr. Busek, i poslanik načelnika Beča Leopolda Gratza, ki se je ispričio zbog bolesti, dr. Zilk. Posjet dvih imenovanih političarow je bio zbog toga zanimljiv, jer su bili po prvi put zastupnici grada Beča na Hrvatskom balu prisutni.

Da bi Hrvatski bal imao čisto društveni, zabavni karakter, bi posjet ovih dvih ličnosti bio prilično normalan. Ali Hrvatski bal u Beču je već od društvenoga dogodjaja. On je skup jedne narodne grupe, ka si išče svoj domicil, svoju domovinu. O tomu bi HGKD mogao pisati romane. Kad je ovo društvo naime imalo kuželu, i se obratilo na bečansku zemaljsku vladu, je ova funkcionalare

HGKD-a poslala u Gradišće. A gradišćanska vlada je to djelala obratno.

Po prvi put su sada peljući funkcionari Beča svojom prisutnošću potvrdili i javno priznali postojanje hrvatske narodne grupe u Beču. Znamda je ov bal bio prvi poticaj, da se sada vlada Beča već zalaže za želje i potroboće u Beču zivećih Gradišćanskih Hrvatov. Ako se to ispuní, onda je bio ov Hrvatski bal i politično uspješan.

Kreisky: „Ću sé zalagati za manjine“

Savezni kancelar Austrije, dr. Bruno Kreisky je u prošlom tajednu svečevao svoj 70. rođendan. Prilikom ovoga jubileja su došle mnoge delegacije na bečanski Ballhausplatz, da čestitaju jubilaru. Međ mngobrojnim gratulantima su bili i tamburaši iz Cindrofa. Oni su polipšali jubilej saveznog kancelara jačenjem i sviranjem hrvatskih narodnih jačaka. Kao mali dar su predali Cindrofski tamburaši kancelaru Kreiskomu jednu bisernicu, tamburu.

Iz Gradišća

● Gradišće „putuje“ na istok

Austrijsko tlo putuje. Veliki dijeli Gradišća se za milimetare fuzaju na istok, a Alpe se odaljivaju na zapad. Uz to se dižu brigi svako ljetu za skoro jedan milimetar, dok Panonska ravnina padje. Ovo su potvrdila istraživanja Instituta za meteorologiju i geodinamiku bečanskoga sveučilišta. Putovanje zemlje se je registriralo od štacijev za registriranje potresov, ke su postavne od Semmeringa do Villacha/Beljaka. Kao rezultat ovih istraživanja si očekuju znanstvenici podatke o područjima, ka su sigurna pred potresi.

● Situacija na cesta u 1980. Ij.

Zemaljski žandarmerijski komando za Gradišće je pred kratkim predstavio svoj izveštaj o situaciji prometa u 1980. ljetu. U ovom izveštaju se more izviditi, da se je lanika dogodilo oko 1200 prometnih nesreća, pri ku su bili naranjeni ljudi. Pri tom je bilo 80 mrtvih i oko 1700 naranjenih. To znači, da se je broj usmrćenih, ako se usporedi broji od 1980. ljeta s 1979., povišio za 15. Od usmrćenih su bili 44 ada već od 50 %, mlađi od 25 ljet.

● Bolnica u Gornjoj Pulji još modernija

Pred kratkim se je u internom odjelu zemaljske bolnice u Gornjoj Pulji pod peljanjem primara dra Gottfrieda Egermannu otvorila nova štacija za pregledjivanje srca. U ovoj štaciji staju četire stelje na raspolažanje i stalno je moguće, da se kontroliraju sve važne funkcije srca. Ovako je moguće, da se jur rano izvidu pogibelji u ranoj fazi srčenoga infarkta.

HRVATSKE NOVINE

SLOGA
JE MOĆ

Glasnik Gradišćanskih Hrvatov

Ljeto 73./broj 48.

10. decembra 1982.

Cijena: S 4,-

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt
Naslov uredničta: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 - tel. 02682/2936

Prvi gradišćanski film na hrvatskom jeziku

Suboto, 20. novembra, 19.30 h u na-bitoj dvorani krčme Derdak u Velikom Borištu: ugasile su se svíce na plafonu i u dvorani, u koj obično vlada buka i larma veselih gostov, zamuknu razgovori. Vlada najednoč tišina. Prvi metari filma letu mimo lampice filmskoga projektila, na velikom platnu ispred publike pojavu se prve slike, zvučnici počnu vibrirati i šalju prve rečenice spikera med ljudi. 1156 očiju je znatiželjno uprto u 2 X 3 metare veliko srebrnobijelo platno u pozadini dvorane, a 1156 uši otvoreno žrka riči, ke pratu slike na platnu. Bilo je to ča sasvim novoga: Ljudi gledali su prvi gradišćansko hrvatski film, čuli n a š jezik. Gledali su, čudili su se i uživali. Počelo se prikazanje filma „Povijest Velikoga Borištoga – razvitak jednoga sela“, prvoga gradišćanskoga filma na našem jeziku.

Jur otpodne opazili smo, da u Velikom Borištu vlada posebna atmosfera. Ljudi, ki su išli po svojem poslu, pozdravljali su se kao obično, razgovarali kao obično. Samo na kraju razgovora pitali su jedan drugoga: „A kamo ideš danas navečer? Ideš i ti na film?“

Znatiželjnost bila je velika. Kad smo prekoraknuli prag dvorane u Derdakovoj krčmi u pol sedmoj navečer: zrak kao da je električan. Znatiželjnost još veća, skoro se more grabiti rukami. Ali i nervosa. Očekivanje u svi obrazi. Metro Pinezić, Štefan Zvonarić ml. i Manfred Mörk, tri mladići, ki su napravili ov film, pozdravljali su goste na ulazu. Malo blijedi, jer konačno je ovo „njev“ večer.

Nervoza raste u istoj mjeri kako se dvorana puni. Stari rutinjeri pokušavaju prevladati nervozu i čekanje na šanku. Sada već nij mesta, a ljudi još uvijek ne-

Oglas uredničta

Dođući broj Hrvatskih novin izlazit će 20./21. decembra u prošrenom opsegu. To će biti naš božićni broj i ujedno poslidnji u ovom ljetu.

U mnogi riči i misli film je čvrst poziv na očuvanje svojega.

prestano zviraju u dvoranu. Tretina ljudi morat će gledati film stojeći, svi stolci su jur zdavno zauzeti. Ali ča tim to pači danas? Konačno, ovako ča se ne doživi svaki dan. Na kraju je dvorana nabita, da se još i zrušit ne bi mogao. Ugasi se svitlo. Film biži.

Kad se dvi ure kasnije svitlo opet upali, publika aplauzom svečuje svoje tri mlade. Rukami demonstrira svoje priznavanje žilavosti, truda i uspješnoga stvaranja Štefanu, Metri i Manfredu.

Narod točno zna, zač boža: Na ovu inače sasvim običnu subotu ovi tri mladići iz Velikoga Borištoga odnosno Longitolja prekoraknuli su granice tradicionalnoga kulturnoga djelovanja gradišćanskih Hrvatov, oslobođili se od malodušnoga lokalizma i na svoj način doprinesli ostvarenju jedne vječne vizije cijelog našega naroda: svojim djelom dali su važnu i plemenitu poruku svakomu od nas, svojemu rodnomu selu, našemu narodu i cijelomu svitu. Dali su nam potisnutim i mnogokrat nimim i

(Nastavak na strani 2.)

Cijena kalendara

U zadnjem broju Hrvatskih novin se je pri štampanju ušmujala pogriška ča naliže cijenu našega novoga kalendara. Prema tomu bi on koštao 65 šilingov, ča ne odgovara stvarnosti. Nego: Cijena za kalendar Gradišće 1983 je kot i lani 60 šilingov.

Prosimo cij. štitelje i preplatnike, da bi ovo na znanje zeli.

Društveni dom i parni malin u Velikom Borištu u vrimenu farnika Martina Meršića st.

HRVATSKE NOVINE

SLOGA
JE MOĆ

Glasnik Gradišćanskih Hrvatov

Ljeto 74./broj 3.

21. januara 1983.

Cijena: S 4,-

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt
Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 – tel. 02682/2936

Generalna sjednica HGKD-a u Beču:

U bečanski škola podučavat će se naš jezik!

Dosad najveći uspjeh naših bečanskih Hrvatov: Utemeljenje školske sekcije, ada početak podučavanja gradišćansko-hrvatskoga jezika na osnovni škola i učuvarnica u Beču.

Hrvatsko gradišćansko kulturno društvo u Beču (HGKD) je nedjelju, 9. januara ove godine održalo svoju svakoljetnu generalnu sjednicu u društveni dvorani u 4. kotaru.

Peljačto društva se odibere svako treće ljeto, samo tri kontrolori se polagaju statutov moraju odabrati svako ljeto. Pokidob se je odbor jur bio odabrao 1982. IJ. su se pri ovoj generalnoj sjednici u glavnem dali izvještaji i se predložile predviđene akcije i priredbe za jubilejsko ljeto 1983. Odlag toga su se preminjili statuti društva u nekoliki točka.

U svojem prvom izvještaju je predsjednik **Demeter Karall** naglašio pripravna i naporna djela okolo utemeljenja „školske sekcije“, ka je naprik zela sve inicijative u vezi s upeljanjem grad.-hrvatskoga jezika na određeni osnovni škola. Ovoj sekciji odnosno društву se je utemeljenjem podučavanja našega jezika u Beču ispunio sigurno jedan od najvažnijih ciljev. Ugodao se je tim historični korak za opstanak hrvatstva u Beču. Predstavnici ove školske sekcije su inž. Rudi Vuković, mag. Franjo Paiković i mag. Marija Jahns.

D. Karall je u svojem izvještaju spomenuo to, da je HGKD sudjelivalo na simpoziju „Etničke grupe u Beču“ i pri sastavljanju knjige „integratio“, ka se velikim dijelom bavi bečanskimi Hrvati. O društvenom časopisu PUT je rekao, da se je on pojavio 6 krat u prošlom ljetu, dodatno su izašli još dva posebni broji.

Po izvještaju kulturnoga referenta Franje Gregorića, ki je mogao pokazati na dost aktivnu kulturnu djelatnost društva, javili su se blagajnici društva i športske

sekcije „SC Gradišće“. Obadva su ustavljili, da društva imaju pozitivnu bilancu, ča znači, da su već nutar zeli nego su van dali.

Kako je blagajnik Tomi Koch naglasio, su tančene zabave na srijedu i Hrvatski bal u Beču spasili preopterećenu blagajnu društva.

Blagajnik SC Gradišće Leo Koch je mogao ponosom pokazati na uspješnu momčad, ka igra nogomet u prvom bečanskom razredu A. (I ako su člani ovoga društva u sve većem broju legioni-Baćani, ono je ipak hrvatsko društvo.)

Najveće dostignuće i uspjeh za društvo je sigurno bilo renoviranje društvenoga doma, ko djelo je progutalo velik dio društvenih pinez.

Konačno je P. Glavanić kao kontrolor potvrdio, da je knjigovodstvo u uredbi.

HRVATSKO GRADIŠČANSKO KULTURNO DRUŠTVO U BEČU

poziva na

Hrvatski bal

450 ljet Gradišćanski Hrvati

Pokroviteljstvo:
načelnik mag. Leopold GRATZ i
vice-nač. dr. Erhard BUSEK

Dan: subotu, 22. januara 1983.

Mjesto: „Schwechaterhof“,
Beč III., Landstraße Hauptstr. 97

Muzike: tamburaški orkestar
„FERDO LIVADIĆ“ – Samobor
„PAX“ – Gerištof i
„SLIKE“ – Frakanava

Otvaranje i u polnoći:
folklori ansambl „KOLO SLAVUJ“

Početak: 20 uri – Ulaz: 19 uri –
Uzlaznina: S 120,- - snižena: S 60,-

Rezerviranje mesta: 64 49 132
utorak i četvrtak 9 – 12, 14 – 18
62 79 044 od 18.30 (Mersich)

U slijedećoj diskusiji se je u glavnom govorilo o narodnom savjetu (Volksgruppenbeirat). D. Karall je rekao, da će se HGKD pridružiti k većinskom stavu. Ako Gradišćanski Hrvati idu u savjet, kani biti HGKD reprezentirano. Predviđeni su razgovori s „prezidijem načelnikov“, da oni moguće odstupu HGKD-u jedno ili drugo mjesto u savjetu. U osobi J. Gerbašića društvo očividno ima dobre kontakte s prezidijem.

Po rasterećenju odbora su odabrani tri kontrolori: Ponovo odabrani su P. Glavanić i J. Schütz. F. Kosza naslijedio je J. Radenić.

U dalnjem izvještaju je predsjednik društva priznao, da kontakti med hrvatskim društvi na žalost nisu najbolji, osebujno bečanskih društava s društvi u Gradišću. Ča naliže „prezidijum konferencije načelnikov i vicenačelnikov“, HGKD pokušava stupiti u veze s njimi i kani rješiti principijelna pitanja.

Po riči D. Karalla odnosi bečanskih društava medusobno nisu takovi, kot bi (Nastavak na strani 3.)

Franjo kardinal Kuharić

Kardinal Svete Rimsko Crikve

Na generalnoj audijenciji, srijedu, 5. januara, je papa Ivan Pavao II. presenatio brojne hodočasnike u Rimu. Najavio je, da je imenovao 18 novih kardinalov. Med njimi su nam dva osobito dragi. Msgr. Jožef Glemp, nadbiskup Varšave, ki nam po narodnosti tako blizu stoji, a po krvi Franjo Kuharić, zagrebački nadbiskup i predsjednik Biskupske konferencije Jugoslavije. Radosni smo, ča imamo i mi Hrvati svojega kardinala. Radost je u Gradišću, tim veća, ča smo ga dobili ravno u jubi (Nastavak na strani 4.)

Kardinal
F. Kuharić, zagrebački metropolita

Suvremeno gradiščansko hrvatsko pjesničstvo predstavljeno u Belgradu

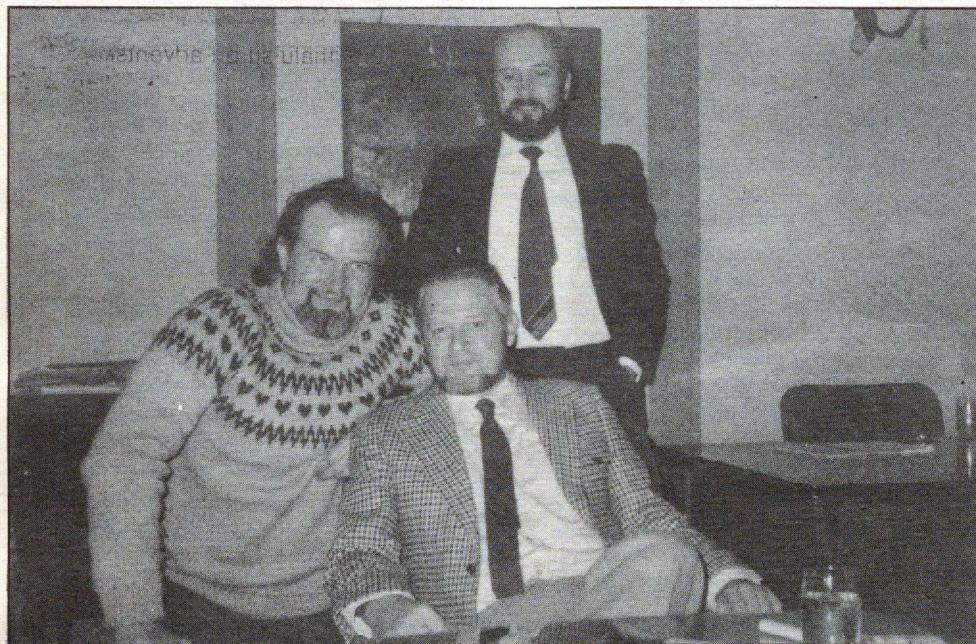
Na poziv kulturnoga odjeljenja austrijske ambasade u Belgradu se je 30. novembra u Prosvjetnom Društvu književnika u glavnem varošu SFRJ prezentiralo suvremeno pjesničstvo Gradiščanskih Hrvatov, ko se je izdalo u dvojezičnoj zbirki „Ptići i slavuji/Hawks and nightingales“

Ovu prezentaciju zapravo omogućio je kulturni ataše naše ambasade u Belgradu **dr Valentin Inzko**, porijeklom Koruški Slovenac. S njim Austrijanci imaju osebujno sposobnoga čovjeka u ondešnjoj ambasadi a manjine odnosno narodne grupe odličnoga prijatelja.

Skupa s belgradskim „Društvom Književnika“ je on organizirao zvanaredan književni večer, na koga je došao velik

ko je držao izdavač knjige P. T. Pri ovoj priliki se je i kratko predstavio naš „Nimško-Gradiščansko hrvatsko-hrvatski Rječnik“. Pokidob je pred kratkim bila izašla i knjiga HKDA „Sudbina Gradiščanskih Hrvatov kroz 450 ljet“ od Bele Schreinera, je Herbert Gassner predstavio i ovu knjigu, od koje je osebujno istaknuo dokumentarni dijel, ki je po prvi put tako opširno obdjelan u jednoj knjizi.

Po prezentaciji je bilo još dovoljno prilike da se naši pisci moru upoznati medusobno sa srpski pjesnici i glumci. Očigledno je nastalo, da Gradiščanski Hrvati imaju i mnogo prijateljev izvan hrvatskih gajev. Ufamo se da će moći nastaviti ove prve korake u medusobnom upoznajanju sa srpski književnici i književ-

Od l. na d.: Sekretar Kulturno prosvjetne zajednice Miodrag Đukić, prevodilac Herbert Kuhner i kulturni ataše dr Valentin (Zdravko) Inzko. foto/slika: H. Gassner

broj piscev i književnikov, ali i prevodilac i novinarov.

Naše pjesnike zastupali su Herbert Gassner i Petar T., nazuci je bio i prevodilac zbirke Herbert Kuhner.

Uvod u ov gradičansko hrvatski književni večer držao je poznati srpski pjesnik **Komanin**, ki je bio oduševljen, da je mogao po prvi put u ovakvom okviru predstaviti pjesničstvo jedne male slavske narodne grupe, ka je jur 450 ljet održena od matičnoga naroda, ka si je ali ipak obdržala svoj jezik, kulturu i do neke mjeru i identitet. Izbor pjesam iz zbirke „Ptići i slavuji“ pročitala je jedna od najpoznatijih glumic srpskoga kazališta i televizije **Gorica Popović**, Herbert Gassner i Petar Tyran su svoje pjesme čitali sami, a nekoliko prijevodov na englesko čitao je Herbert Kuhner.

S čitanjem povezeno bilo je predavanje o općem pjesničtvu i o političkoj i društvenoj situaciji Gradiščanskih Hrvatov,

nošcu. Na sriču nam se nudja ovde izvrsni relais/mjesto za spoj u kulturnom odjeljenju austrijske ambasade u Belgradu.

Stanko H.

Iz uprave

Javljam našim cijenjenim štiteljima:

Od početka ovoga ljeta nekate već platiti Vašu pretplatu za Hrvatske novine kod Vašega seoskoga povjerenika. Uprava će Vam poslati uplatnicu, ka odgovara **novom kompjuterskom sistemu**. Ako znamda imate pri sebi još staru uplatnicu, prosimo nekate ju upotribiti nego čekajte na novu.

Samo u neki seli, kade su to seoski povjerenici osebujno željili, će se pretplata brati kotno do sada.

F. Milković, blagajnik HŠDa

Feri Sučić primio kulturnu nagradu zemlje

U svetačnom okviru predao je u četvrtak, 15. 12. 1983. Zemaljski poglavar Theodor Kery u Eszterházyjevom dvoru u Željeznu kulturne nagrade zemlje Gradišće za ljetu 1983. Osobam, ke su si stekle po svojem kulturnom djelovanju posebne zasluge za Gradišće. Med ovimi istaknutimi ličnosti nahaja se i naš **Feri Sučić**.

Feri Sučić dobio je nagradu za „kulturnu publicistiku“. Zaista je on napisao nezbrojne članke, u prvom redu u naši hrvatski novini i kalendari. U nji se bavi našom narodnom kulturom, naročito našom glazbom i našimi tamburaškim zbori. Ali mimo toga bavio se je on isto tako uopće našim kulturnim djelovanjem i tomu djelovanju davao svenek nove poticaje/stimulacije i inicijative. Kot dugoljetni upravitelj odjeljenja za štampu pri uredu zemaljske vlade ishasnovo je u svoji službeni izvještaji priliku, da upozna i naše nimškogovoreće sugradjane s našim kulturnim djelovanjem. A punim pravom mogao ga je zemaljski poglavar Kery u svojem govoru imenovati „kronistom Gradišće“, ar se u Sučićevi izvještaji zrcali ta vrlo šarolika svakidašnjica naše zemlje krež mnoga, teška i dobra ljeta.

Ali Feri Sučić nije samo opisivao ono ča se je dogodalo ili samo svoj stav zjasnio prema tim dogadjajem. Njegove mnogostrane sposobnosti dale su mu i mogućnost, da daje i na stvaralački način svoj prinos našemu kulturnom djelovanju, bilo to kot pjesnik, književnik, kompozitor, zborovodja, režiser ili kot dugoljetni urednik Hrvatskih novin.

Svojim odlikovanjem stupio je Feri Sučić u red naših istom nagradom odlikovanim kulturnim djelačem, kot su to p. Augustin Blazović i Štefan Kocsis. Ponosni smo na našega Ferija Sučića kot i na naše ostale nagradjene, ar svi skupa jasno dokazivaju, da mi Gradiščanski Hrvati svojom kulturom obogaćujemo kulturno polje Gradišće.

Hrvatske novine, a s njimi i cijeli hrvatski narod u Gradišće, čestitaju svojemu istaknutom suradniku Feriju Sučiću na dobenutoj kulturnoj nagradi Gradišće.

št. E.

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt
Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/29 36

Ljeto 76./broj 2.

11. januara 1985.

Cijena: S 5,—

Pri generalnoj sjednici Hrvatskoga grad. kult. društva u Beču:

Hrvati u Beču su isto Gradišćanski Hrvati

Nedelju 6. januara 1985. održala se je redovita generalna sjednica HGKDa u Beču u klupske dvorane. Pri ovoj sjednici je opet odbran novi odbor, ki se odibere

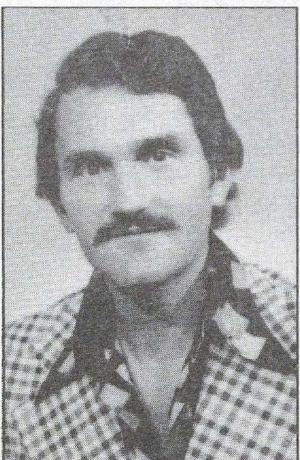
U svojem izvještaju početkom sjednice je predsjednik Karall dost kritično spomenuo

one projekte, ki nisu uspjeli. Med drugim i to, da nije došlo do predviđenoga svečevanja

svako treto ljeto. Odobor je u glavnem ostao isti. Stari i novi predsjednik je Demetar Karall. On je tim poče svoje 15. ljeto kot predsjednik ovoga društva.

prilikom 50. obljetnice postojanja društva. Ovo se je nastavak na 3. strani

Umro je
Feliks Horvat

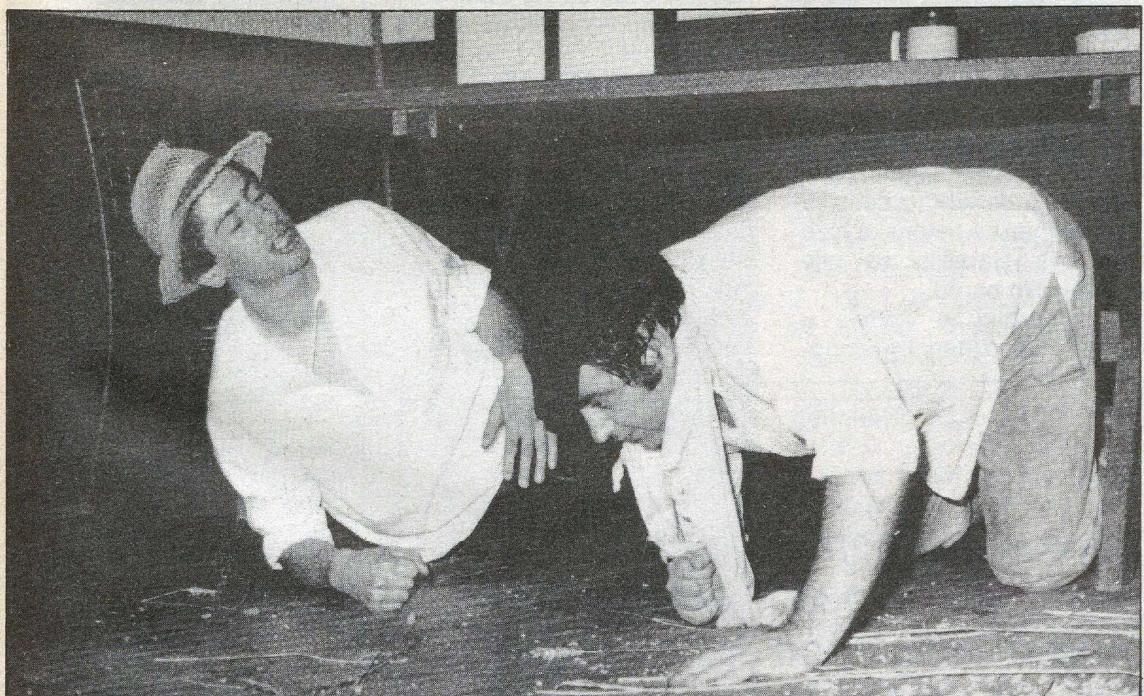

vidi članak na 5. str.

Oglas
Hrvatski akademski klub će i ovo ljeto prirediti „Dan mladine“.

Ljetos neka se održi priredba i manifestacija gradišćanskohrvatske mladine u sjevernom Gradišću. Prosimo zastupnike zainteresiranih sel, ka bi kanila skupa s HAKom priediti „Dan mladine 85“, da se čim prije javu akademskom klubu; po mogućnosti pismeno

HAK Schwindg. 14/10,
1040 Wien/Beč

„Raskinuti“ od J. Nestroyja u Novoj Gori, od I. Novaković Martin i Novaković Robert vidi 7. str.

POZIVNICA
NA TRADICIONALNI
HRVATSKI BAL

19. januara 1985.
od 19 uri do 03 uri
u Hotelu Šopron

Program:
19 uri nastupit ćeđu pjevački zbor, plesačka grupa i tamburaši iz Koljnofa, i tamburaši i jačkari iz Vel. Borilštova.
01 ura biranje kraljice lipotice

Muzika: „PAX“ iz Gerištofa
Ulaznina: 150 š (u ovoj sveti sadržan je ujedno i bon za vičeru)

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradiščanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/29 36

Ljeto 77./broj 2.

17. januara 1986.

Cijena: 5.—

Pri generalnoj sjednici Hrvatskoga gradiščanskog kulturnoga društva u Beču moglo se je po prvi put reći, da i Zemlja Gradišče pomoću subvencije priznava Gradiščanske Hrvate u Beču

Hrvati u Beču priznati kot grana Grad. Hrvatov

Svoju redovitu generalnu sjednicu održalo je HGKD prošlu nedjelu 12. januara u društvenom domu u Beču. U svojem izveštaju je predsjednik društva Demetar Karall mogao pokazati na uspjeh ljeta duge borbe i zalaganja

kod grada Beč. Beč je naime voljan, spoznati Gradiščanske Hrvate u Beču kot granu gradiščansko-hrvatskoga naroda. Ali ipak se Beč ne kani prije oficijelno izraziti, dokle Savez nije riješio status Gradiščanskih Hrvatov u Beču.

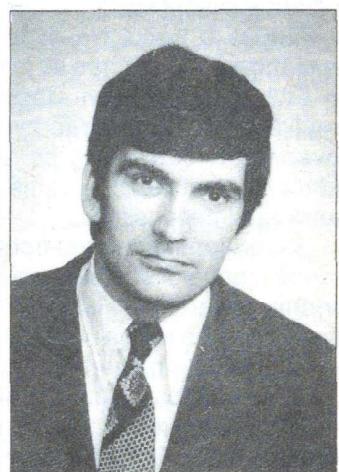
Prez subvencije HGKD, isto kot i sva druga društva, ne bi moglo postojati i djelovati. U okviru društva u Beču će športska sekcija S.C. Gradišče ovo ljeto svečevati 40. ljet svojega postojanja.

nastavak na 2. strani

Pri generalnoj sjednici HGKDa: predsjed. Karall, kult ref. Gregorić, urednica PUTa Novak-Karall

Hrvatske Novine
u razgovoru s
Antom Beljom
hrvatskim iseljenikom
u Kanadi

U razgovoru s HN gosp.
Ante Beljo, Hrvat u Kanadi,
prispodablia situaciju Hrvatov u Kanadi s tom kod nas u
Gradišču.

vidi 4. stran

Pozivamo na Generalnu sjednicu HNVŠ

kućemo održati 25. 1. 1986.
u dvorani hotela „Gradišče“
(Rosenberger, Bundeslaenderhof) u Željeznu. Početak
sjednice u 14.00
a u 17.00 zaključak

Dnevni red:

1. Pozdrav nazočnih
2. Referati:
 - a) „Budućnost hrvatstva u Gradišču uoči ljeta 2000.“ (Dr. Herbert Gassner)
 - b) „Novi oblici obrazovanja odraslih i kulturnoga dje-lovanja na selu“ (mag. Martin Živković)
3. Diskusija
4. Izveštaji predsjednikov, blagajnika i kontrolorov
5. Diskusija
6. Odobrenje i rasterećenje odbora
7. Odibiranje novoga odbora
8. Rezolucija
9. Eventualnosti

Pošćite hrv. bale

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradičanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt
Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/29 36

Ljeto 78./broj 1./2.

9. januara 1987.

Cijena 6.—

Iskrena informacija najsvetija dužnost štampe

Svake dobre novine se trsu da svoje štitelje informiraju polag svojih mogućnosti najtočnije i najopširnije. To pravilo je i za HN svenek valjalo, a ono valja i danas. K tomu su se još HN u poslednji ljeti otvorile za sve i za svakoga. Nima nikakovih tabu-temov. Ništa se ne želi polipšavati, niti se kani ča zašutiti ča nam znamda nije ugodno. Ova iskrenost je dosta puti izazvala nezadovoljstvo jednoga ili drugoga

dijela štiteljev, ki su koč-toč pak krivo reagirali i otkazali svoje članstvo u HŠtD ili otpovidali HN. U svojoj ogorčenosti su zabili, da imamo rubriku „Pišu nam“, u koj se svaki more potužiti (i na same HN) ili dati predloge kako se more bolje informirati. To si očekujemo od svakoga kritičnoga štitelja. Ne moremo zaostajati, nego se moramo stalno prilagodjavati modernomu načinu novi-

narstva, kot i moramo biti otvoreni za novo, da ne zaostanemo. Moramo čuti i mladu i najmladju generaciju, na ku gradimo svoju budućnost. Zato moraju HN i u ovom ljetu ostati platforma za diskusiju med ljudi različnoga mišljenja, ali med ljudi ki želju iskreno diskutirati, a ne napadati.

To željim nam i Vam, dragi štitelji, na početku ovoga ljeta. M. Berlaković predsjednik HŠtD

Dominikanac p.
Innocent Varga
provincijal reda

Pater Innocent Varga je imenovan u Augsburgu provincijalom južnonimško-austrijske dominikanske provincije. P. Varga se je rodio 1913. u Čajti i je 1935. stupio u red. 1947. je zaredjen za dušobrižnika. Do 1966. bio je u službi priora u bečanskem konventu. Onda su ga odibrali za provincijala dominikanske provincije (1966. — 1982.). Potom je bio superior u nimškom Friesachu, potom u Beču, a sada je opet provincial provinije sv. Alberta u južnoj nimškoj i Austriji.

Uz p. Innocenta su u redu dominikance iz Gradiča p. Martin Gyöngyös iz Longitolja, p. August Deutsch iz Fileža i p. Jakov Šatović iz Pervan.

Komentar

U novom, 1987. ljetu ćemo dostati novu saveznu vladu, dostaćemo i novu zemaljsku vladu, a kot se čuje ćemo dostati i neke nove predsjednike u hrvatski društvi. Tako predsjednik HGKDa u Beču kani položiti svoju funkciju, odstupiti kani i predsjednik HKDa, a u redi HAKa se pripravlja promjena na čelu predsjedništva.

Kot se kaže, ćedu ljetos ada počet mesti nove metle. Leži na nami, da si izaberemo one metle, ke ćedu mesti onde, kade je potrebno. Ako zaistinu kanimo zasigurati obdržanje hrvatske narodne grupe, onda mora početi mesti cijela brigada metlarov. Ali ako nam namjesto naroda samo lični interesi ležu na srcu, onda ćemo pomesti krivi put, ki pelje ravno k grobu naroda. -u-s-

„Tri kralji“ bili su opet na putu u karitativnoj akciji za misije. Na sliki vidite tri kralje i zvezdara u Dolnjoj Pulji

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredničva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/29 36

Ljeto 79./broj 1.

8. januara 1988.

Cijena 6,—

Ishasnjte čim već mogućnost hrvatskoga službenoga jezika!

Gradišćansko-hrvatski jezik odgovara službenim potriboćam. Ovo se mora naglasiti u ime Gradišćanskih Hrvatov — ne znam po koliki put jur. Pred svim moramo od ovoga osvidočiti one, ki još svenek mislu, da bi naš jezik odgovarao samo potriboćam doma na dvoru, u štali i na polju. U svem nek mogućem prijateljstvu im moramo objasniti, da nije potribno, da importiramo „srpsko-hrvatski jezik“. To bi morao znati i zemaljski poglavac Hans Sipötz. Naredno je on jur zabio, da je uprav u njegovoj periodi kot zemaljski savjetnik za kulturu potpisao kulturni ugovor o 2. svesku „Gradišćansko-hrvatsko-hrvatsko-nimski rječnik“, a jur u prvom svesku je normiran naš jezik. Tomu dodatno bi morao znati Sipötz, da jur dvi ljeta dugo postoji priručni pravni rječnik. On bi isto morao znati, da se ov gradišćansko-hrvatski književni jezik upotrijavlja ne samo kod različnih novin. nastavak na 2. strani

- Gradišćansko-hrvatski jezik odgovara službenim potriboćam
- Nije potrebno importirati drugi jezik
- Samo tumači nećedu biti dost!

Pri demonstraciji 19. decembra 1987. u Beču su i Gradišćanski Hrvati skupa s koruškim Slovenci potribovali svoja prava i su izrazili svoju solidarnost sa Slovenci protiv raskola dvojezičnoga školstva vidi 3. str.

Jožef Breu
i Grad. Hrvati

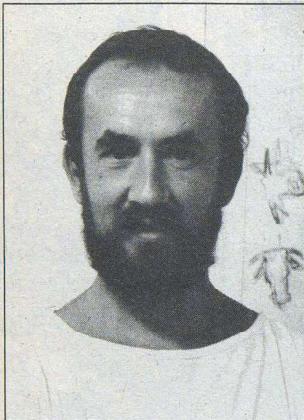

BEČ/AUSTRIJANSKI INSTITUT ZA ISTOČNU- I JUGOISTOČNU EUROPU — Jožef Breu, izvanredni profesor na sveučilištu u Beču, je 18. decembra 1987. promoviran po drugi put. Od dekanata Temeljno- i integrativnoznanstvenoga fakulteta sveučilišća Beč nagrađen je zlatnim doktorskim diplomom. Točno pred 50-imi ljeti. vidi 8. stran

Komentar

Mora načelnik hrvatskoga sela biti gizdar da je Hrvat ili se smi toga i sramovati i tako tajiti svoj rod, svoje porijeklo? Pred kratkim je načelnik u nekom našem, partijskopolitički totalno raskoljenom, selu prema općinskim tanačnikom tvrdio, da je i on Hrvat — da ali nikako nije gizdar na to. Ov načelnik ima i važan glas u socijalističkom Prezidiju, u kom neka on skupa s drugimi načelnikima zastupa interese i potribovanja Hrvatov Gradišća. Nači ki kani biti gizdar, to je njegov privatni posao. Ali privatnom poslu je onda kraj, ako se s hrvatskim pitanjima bavi općinski tanač. A u općinskim pitanjima uopće ništa nije zgubilo privatno mišljenje ovoga načelnika, ki svojim pomanjkanjem hrvatske svist i osvidočenja kani uplivisati na druge tanačnike i je splašiti. Koliko znaju seoski ljudi zaista o svoji seoski predstavnici? Prezidij bi morao ljudi s takovim mišljenjem ionako isključiti — ali prez kotrigov ne more postojati. k.n.

Tri naši umjetnici-slikari čedu na jesen izlagati u Kanadi

Erich Novosel

Endre Berlaković

Wolfgang Horvat

GRADIŠĆE / BEĆ / KANADA — Društvo kanadskohrvatskih umjetnikov (Canadian Croatian Artists Society Inc.) priredjuje prvu umjetničku izložbu djel hrvatskih umjetnikov izvan domovine u Torontu, 7., 8. i 9. oktobra / listopada 1989. Ta izložba će biti u prostorija Metro Toronto Convention Centre. Sudjelivat će oko četrdeset hrvatskih umjetnikov, uključujući i pet pozvanih iz same Hrvatske. Po Torontu će izložba dalje putovati u Calgary i Vancouver. Za izložbu je predviđen i

katalog u farbi, na engleskom i hrvatskom jeziku. Na završetku izložbe čedu biti podiljene tri nagrade (3000, 2000 i 1000 kanadskih dolarova). Svaki umjetnik more izlagati najveć pet djel, pretežno crteže, grafike i pastele. To neka budu djela, nastala od 1985. do danas. Predsjednik Društva kanadskohrvatskih umjetnikov je Janko Perić, a umjetnički odgovoran i za izbor umjetnikov je akademski slikar Anton Cetin. Gradišćanske Hrvate čedu zastupati zasada tri umjetnika, ki su poznati jur šir-

juemu krugu i izvan Gradišća. Po ljeti najstariji je Velikoborištofac Endre Berlaković. Opširna izložba njegovih djel („Sanje u akvarelu“) je proputovala kulturne centre u Gradišću.

Akademski slikar Erich Novosel iz Nove Gore je lani uz mnogo dugo sudjelivao pri izložbi o tzv. „spomenljetu“.

Wolfgang Horvat, rodom iz Cogrštofa, je svoja djela izlagao jur u različni hrvatski izložba, međ drugim i u Gerištofu prilikom Dana mladine.

Hrvatski bali u Gradišću, Ugarskoj i Beču

ŠOPRON — Tradicionalni hrvatski bal Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj će ljetos biti 14. januara u „Hotelu Lövér“ u Šopronu. Svirat će Combo 5 iz Zagreba. Nastupit će folklorna grupa iz Pinkovca. U polnoć tombola. U cijeni od 160 šilingov je uključena i vičera. Uzaznice morete naručiti kod: Mate Kliković, ☎ 02682 / 2936 Petar Balogh, ☎ 02614 / 8331

GORNJE ŠICE — Hrvatski bal na jugu Gradišća ima isto jur dugu tradiciju. Ljetos će biti petak 3. februara, po prvi put u Kulturnom centru u Gornji Šici. Svirat čedu PAXI, a nastupit ćeđu folklorne grupe Vlahija i folklorna grupa „Stalnost“ iz Čajte. Ovo je bal pred svim za Hrvate južnoga Gradišća, ali srdačno pozvani su po sebi razumljivo svi Hrvati i prijatelji s ovakoj i onkraj granice.

BEĆ — Bal Gradišćanskih Hrvatov je ljetos 4. februara opet u Parkhotelu Schönbrunn. Svirat čedu orkestar Samoborski Osmej, Tamburica Klimpuh, PAX i Melodija. Na polnoć čedu nastupiti Hajdenjaki. Ulaznina 180,- bon za vičeru 115,-. Rez. mjest: ☎ 0222 / 9551 38, preprodaja kartov: ☎ 0222 / 3496 795 ili 656152. Poduzeće Ferčak će peljati bus iz srednjega Gradišća.

Ča se dogadja po naši seli u Gradišću?

VELIKI BORIŠTOF — 14. (21.00) Fredi Hergović čita

iz „staubsaugen“ u KUGI. Nedjelju, 15. 1. (14.00 i 19.00) čedu Klimpuši s „Črljenom mošnjicom“ nastupiti u krčmi Derdak, a četvrtak 19. 1. (19.30) u Beču u

Domu susretov, Königs-egg-Gasse 10, Beč 6. Hrvatski bal u Sambotelu će biti subotu 4. februara. Priredjuju ga i ovo ljeti Gradišćanski Hrvati.

Na rumunjskoj granici striljaju na bigunce

BUKUREŠT / BUDIMPEŠTA — Rumunjski graničari su 1988. ustriljili 187 person. Žrtve su rumunjski građani, pretežno Ugri, ki su prošlo ljeti iz Rumunske kanili pobegnuti u Ugarsku. Ovi broj su objavljeni u Budimpešti.

Inteligencijski i kritičari „nepovoljnih“ mađarjin smu oficijelno van iz Rumunske. Njih se Ceausescu tako najbolje riješi. Zvana toga rumunjska država zasljužuje na oni turisti, ki se već ne vrnu domom u Rumunjsku. Svaki državljan Rumunske ima pravo, da ostane jedan mjesec dugo u inozemstvu. Ako se po mjesec dan ne vrne, njegovo cijelo imanje ide u vlasništvo države.

U Ugarskoj danas oficijelno živi oko 20.000 biguncev iz Rumunske, pretežno iz Sedmogradske (Erdeljske). 80-90 % biguncev su Ugri, a ostali Nimci i Rumunji. Inoficijelno ih je pravoda znatno već. Oni u Ugarskoj imaju status biguncev, tako da im ugarska država daje financijsku pomoć i im preskrbi djelo. Bigunci iz Rumunske sada imaju i svoje vlašće novine na ugarskom jeziku „Sedmogradske novine“, a isto su pokrenuli neodvisni misečnik „Kapu“ (to je „Vrata“).

Nimci u Ugarskoj imaju svoj tradicionalni tajednik „Neue Zeitung“, a ugarska novinska agencija MTI / Budapest sada izdaje dnevnik na engleskom i nimškom jeziku „Daily news / Neueste Nachrichten“.

Veliko presećenje je biškup Solnograda Eder

Sada znamo, zač mnogi nisu jako zadovoljni s odlukom Rima, da dosadašnji desetnik dr. Georg Eder naslijedi nadbiskupu dr. Karla Berga u Solnogradu. „Jake“ su na svaki način bile njegove izreke prilikom novoljetne prolike u domaćem Altenmarktu — u polpraznoj crikvi skoro prez mладине. Međ ostalim je rekao . . . svaki, ki moli očenaše, djela već za mir, nego oni ki demonstriraju za mir“ (. . .) „praneprijatelj mira je komunizam“. No, politički školovan ov novi pastir očividno nije, a prez sumlje nije ni dalekovidan. Ako je aids Božja kaštiga, čija kaštiga je onda rak. A zač su ga mnogi crikveni krugi do sada odbijali — sada znamo barem dva argumenta. f. f.

Lakocjeniji plin

Početo od prvoga januara jedan kubični metar plina / gaza stoji blizu 4 šilinge i 80 groši. To je za skoro 20 groši manje, nego se je plaćalo za plin u lanjskom ljetu.

Moje mišljenje

Da se u Austriji nažalost presluškiva, da Tajna policija gomila akte bezbroja Austrijancev, smo svi doznali najkašnje u prošlom ljetu, kada su političari opozicije otkrili ovu činjenicu, ku je narod najvećim dijelom apostrofirao skandalom pak još i poredicom vulgarnijih izrazov. Mnogi, ki su potribovali očitovanje u vezi sa svojimi tajnimi akti, su dostali takove odgovore, ki su bili jur opet smišni.

neće morati odustati od svoje predvidjene funkcije, kad mu je njegova žena ili dite telefoniralo s nekim prijateljem npr. u Beču ili Zagrebu — a opozicija će to izviditi i tim onemogućiti njegovo odibiranje. Da je opozicije jur bilo npr. i pri odibiranju HKD-a, je dovoljno poznato.

Nije ta misao strašna, da je svaki u pogibeli da bude opserviran i prisluškivan, ki je kade-tade angažiran i se već ili manje borbeno zalaže

Će presluškivanje telefona slomiti vrat i komu od nas?

Tako su na primjer jednoj poznatoj gradičansko-hrvatskoj ličnosti na vlašće potribovanje o očitovanju tajnih aktov dali odgovor, da bi u tom tajnom aktu stalo samo „kada je svojčas kade postao predsjednikom društva“. To je vjerojatno najmanje važna i zanimljiva bilješka u ti tajni akti o njem, ke je Tajna policija bila nagomilila u nekoliko desetljeća. Od opserviranja nas Hrvatov živi prez sumlje i nekoliko tajnih policajcev, ki moraju isto biti iz naših krovov i znati za našu situaciju i vladati našim jezikom. Od tih „živilih subvencij“ Države Austrije u korist Tajne policije odnosno Ministarstva za nutarne posle niti Gradičanski Hrvati niti Ugri nimaju hasni / koristi.

No, bilo-kakov stav gdo ima Oberhammeru, još do prošle nedilje dezigniranom novom ministru za pravosudje, nije bitno — ali da mu je slovio vrat od Tajne policije prisluškivan razgovor med njegovom ženom i Prokschovom družicom, bi diboko moralorovati u našoj žuci i ju zapravo raspuknuti. Gdje zna, je li npr. budući dežignirani predsjednik HKD-a ili HGKD-a

za ta svoj posao? Nije ta misao strašna, da zapravo svaki od nas ubuduće — ako nije jur u prošlosti — more propasti ili neuspjeti na bilo-kom području, ar su mu neprijatelji odnosno zlonamerni protivnici iskopali kakav tajni akt, kade je zabilježen sadržaj nekoga privatnoga pisma, kakov razgovor s politički nepoželjenom osobom ili jednostavno telefon. naziv njegove žene sa ženom koga, ki je krije ili nekrije došao u kriminal.

Strahovite su takove misli. Ali nažalost to nisu kakovi varavi sni nego to je činjenica, tako rekuć „prava Božja istina“.

Naš Piloradić misli

Prior očividno još svenek misli, da bi mogli i prez škole (gimnaziju) i prez knjig! Ali u tom se je jur Miloradić varao

Mag. Terezija Stoišić dala nalog za ispunjenje člana 7

Antrag

der Abgeordneten Terezija Stoišits und Freunde betreffend Erfüllung des Staatsvertrages von Wien

im Zuge der Debatte über die Erklärung des Bundesministers für Auswärtige Angelegenheiten gem. § 19 Abs. 2 GOG zum Thema: Obsoleszenz einzelner Bestimmungen des Staatsvertrages von Wien (3. Sitzung: XVIII. GP; 22. 11. 90)

Der Nationalrat wolle beschließen:

Die Bundesregierung wird aufgefordert, umgehend alle erforderlichen Schritte zur Erfüllung folgender nicht erfüllter Punkte des Artikels 7 des Staatsvertrages von Wien zu setzen:

Aufstellung zweisprachiger topographischer Aufschriften in allen Verwaltungs- und Gerichtsbezirken Kärtens, des Burgenlands und der Steiermark mit slowenischer, kroatischer oder gemischtsprachiger Bevölkerung

Errichtung mindestens einer zweisprachigen Mittelschule für Kroaten im Burgenland

Gewährleistung des Gebrauchs der slowenischen bzw. kroatischen Sprache als Amtssprache in allen Verwaltungs- und Gerichtsbezirken Kärtens, des Burgenlands und der Steiermark mit slowenischer, kroatischer oder gemischtsprachiger Bevölkerung

Verbot jener Tätigkeiten des Kärtner Heimatdienstes, die darauf abzielen, der slowenischen Volksgruppe ihre Rechte zu nehmen.

Begründung:

Im Zuge der Debatte über die Obsoletserklärung einiger Bestimmungen des Staatsvertrages von Wien erachtet es die Antragstellerin für erforderlich, auf Punkte hinzuweisen, deren Erfüllung immer wieder als gegeben hingestellt wird, die tatsächlich aber nicht erfüllt sind. Es handelt sich konkret um die Rechte der Volksgruppen, die nur zum Teil erfüllt sind.

Im einzelnen:

Zweisprachige Aufschriften befinden sich nur auf einzelnen Ortstafeln im gemischtsprachigen bzw. slowenischen Siedlungsgebiet, keineswegs jedoch — wie im Staatsvertrag vorgeschrieben — auf den Ortstafeln aller Gemeinden „in den Verwaltungs- und Gerichtsbezirken“ der Siedlungsgebiete der Volksgruppen (Art. 7 StV.v.W.). Im Burgenland gibt es keine einzige offizielle zweisprachige topographische Aufschrift. Der Staatsvertrag Art. 7 Z. 3 sichert den Kroaten und Slowenen die Amtssprache in allen Verwaltungs- und Gerichtsbezirken Kärtens, des Burgenlands und der Steiermark mit slowenischer, kroatischer oder gemischter Bevölkerung vor. Derzeit ist allerdings Kroatisch bzw. Slowenisch nur in einigen durch Verordnung definierten Gemeinden zusätzlich zum Deutschen als Amtssprache zugelassen. Das hat zur Folge, daß wichtige Verwaltung-, Wirtschafts- und Bildungszentren sowie Gebiete mit geringerem kroatischen bzw. slowenischen Bevölkerungsanteil von der Amtssprachenregelung ausgeschlossen werden.

Weiters ist die Pflicht zur Errichtung von Mittelschulen für die kroatische Volksgruppe nicht erfüllt (Art. 7 Z. 2 StV.v.W.).

Nach Auffassung der Antragstellerin ist die Tätigkeit des Kärtner Heimatdienstes, die darauf abzielt, der slowenischen Bevölkerung ihre Rechte als Minderheit zu nehmen, zu verbieten.

BEČ — 22. novembra ovoga ljeta je zelena poslanica mag. Terezija Stoišić predložila Austrijskomu parlamentu neka daje Saveznoj vladi nalog, da bi ova poduzela sve potrebne korake za ispunjenje člana 7 Državnoga ugovora iz 1955. Nažalost su samo poslanice i poslaniki Zelene alternative podupirali ov predlog Terezije Stoišić. Svi ostali 173 (od sve skupa 183) poslaniki Socijalističke, Narodne i Slobodnjaka stranke nisu bili za ta predlog. Tako za ti predlog nisu bili nini poslanici Socijalističke stranke, ki su od te stranke no minirani da zastupaju i Hrvate. Narodna stranka nije uspjela, da šalje Hrvata u Parlament, a isto pravoda valja i za Slobodnjake.

Mag. Stoišić želi uključiti čim već organizacijov narodnih grup u procesu u Parlamentu i je nedavno kontaktirala i društva Gradičanskih Hrvatov. Zamolila ih je da ju ujedno informiraju o njevi društveni ideja i o budući aktiviteti, o predlogi pojedinih društav za skupno djelovanje na parlamentarnoj razini kot i izvan Parlamenta. Mag. Terezija Stoišić je očividno osvođena, da će skupa s narodnim organizacijami moći jako čuda dostignuti za narodne grupe — kako piše u svojem pismu pojedinim društavm.

► faksimil molbe

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradiščanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/61 470

Ljeto 82. / broj 1.

2. januara 1991.

Cijena: 6,—

Skoro točno po jednom ljetu se je opet vozio u Rumunjsku teretnjak pun s pomoćnimi sredstvi

Hrvati Gradišća za Hrvate u Rumunjskoj

GRADIŠĆE — Tajedan dan pred Božićem se je opet otpravio teretnjak pun pomoćnih sredstava za Hrvate u Rumunjskoj. Skoro točno pred ljetodan, med Štefanjom i Starim ljetom 1989, su na inicijativu Mjenovcev Gradiščanski Hrvati bili

napunili cito velik teretnjak s hranom, pratežom, praškom i drugim dugovanjem i je odvezli u hrvatska sela u Rumunjskoj. Ov „hrvatski teretnjak“ je bio prvi, ki je onda još za vreme gradjanskih nemirov isao dalje od Arada do Temišvara ča do

Karaševa i drugih hrvatskih sel.

U ljetosnoj božićnoj akciji je Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću iniciralo ovu pomoćnu akciju, a cilj su opet bila hrvatska sela na podnožju Banatskih brigova. Točnije u dojdućem broju HN.

Mladi roj Austrije će u trikraljevskoj akciji opet brati za karitativne projekte u Trećem svetu

**Dr. Mate Vičić
med. savjetnik**

BORTA — 68-ljetni Mate Vičić odlikovan je titulom medicinski savjetnik. Dr. Vičić rodjen je u Pandrofu i je za vreme svojih studijov bio angažiran i u Hrvatskom akademskom klubu, čiji predsjednik je bio 1950-51. Dr. Vičić, oženjen za kćer bivšega zemaljskoga poglavara dr. Lovra Karalla, je po struki radiolog i ima svoju praksu u Borti u južnom Gradišću.

**Srićno
Novo ljeto
1991.**

**Uredništvo HN
želji svim svojim
suradnikom
dopisnikom
i štiteljem**

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradiščanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt
Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 026 82/61 470

Ljeto 83. / broj 1.

3. januar 1992.

Cijena: 7,—

Zagrebački kardinal Franjo Kuharić je obavijestio biškupa ddr. Štefana Lászla o zničenju voćinske crikve

Dr. Fritz Krutzler je poslovodeći predsjednik Zemaljskog školskog savjeta

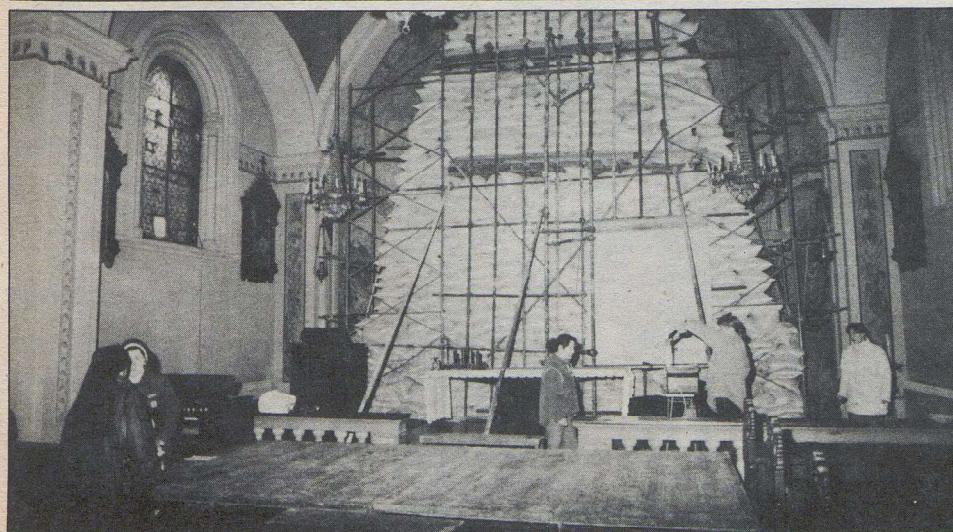
Srušena crikva ku su podigli Hrvati Gradišća u Voćinu!

VOĆIN (SLAVONIJA) — Srpska soldateska i nadalje umara Hrivate, ruši i razara Hrvatsku. Ruši sve, ča im dojde pred kanone. Najradje rušu katoličanske crikve. Nedilju 15. decem-

bra su zrušili katoličansku crikvu u Voćinu. Ovu crikvu su pred dvajsetimi ljeti pomogli podignuti Gradiščanci a pred svim i Gradiščanski Hrvati. Biškop László oštro je protestirao

protiv ovoga zločina. Tada je išlo kih 700.000 šilingov u Voćin. Pomoćnu akciju je svojčas peljao kanonik mag. Štefan Horvat, farnik u Malom Boristofu.

Franjevačka crikva u Karlovcu: vričami punih pjesaka Hrvati pokušavaju spasti kulturna i crkvena dobra, npr. oltar u ovoj crikvi. Do sada je na području Hrvatske srušeno već od 300 katoličanskih crikav ili crikvenih objektova. Na suprot tomu je zničena kumaja pravoslavna crikva na istom području.

GRADIŠČE — Pandiljak 16. decembra o. IJ. imenovan je dr. Fritz Krutzler poslovodećim predsjednikom Gradiščanskoga zemaljskoga školskog savjeta. Dok su u ostali savezni zemlja Austrije jur djelovali poslovodeći predsjednici (tako i u Koruškoj), je tu funkciju u Gradišču do sada vršio zemaljski poglavlar, a njegov zamjenik je bio potpredsjednik toga savjeta. Krutzler je s danom imenovanja nastupio svoju službu isto kot i njegov zamjenik Franz Fischer (dosadašnji predsjednik glavnoga odbora učiteljev na obvezni škola). Krutzler je jur stavio molbu Ministarstvu za podučavanje i umjetnost, da ga karenciraju od svoje funkcije zemaljskoga nadzornika i da tom službom privrime obavežu nekoga drugoga (drugu).

Političari da ćedu se ubuduće uzdržavati odluke pri zapošljavanju učiteljev u Gradišču. To će biti sada posao Zemaljskoga školskog savjeta uz pomoć nedovisne stručne komisije.

Nakladnik, uredništvo, izdavatelj i fotoslog/Verleger, Redaktion, Herausgeber u. Fotosatz: Hrvatsko štamparsko društvo, pošt. pretinac 26, 7001 Željezno/Kroatischer Presseverein, Postfach 26, 7001 Eisenstadt, 02682/61470
Tisk/Druck: Wograndl, Matrštof/Matfersburg, Neubaugasse 14.

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradiščanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach/poštanski pretinac 26 — tel. 026 82/61 470

Ljeto 84. / broj 4.

29. januar 1993.

Cijena: 7.—

foto: Johann Gürer

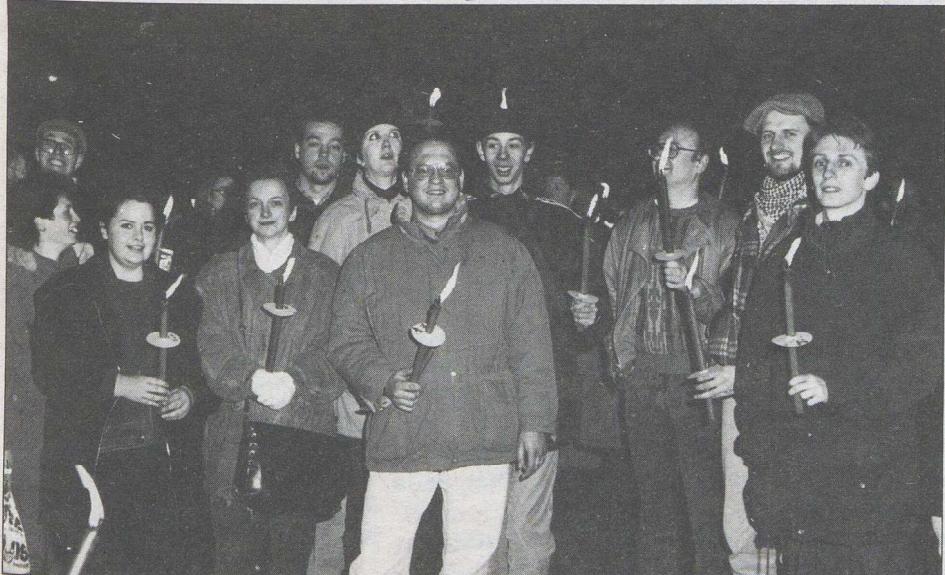
Široko odobrenje i duhovništva i gradiščanskih vjernikov za novoga a tim drugoga po redu dijecezanskoga biškupa Željezna

Dr. Pavao Iby novi biškop Dijeceze Željezno

ŽELJEZNO — Rodjeni Rajnfac, 58-ljetni dr. Pavao Iby, je posvećen za novoga biškupa Dijeceze Željezno. Pri svetačnom ustoličenju nedjelju 24. januara u Stolnoj crikvi u Željeznom ga je posvetio dosadašnji a tim emeritirani biškop ddr. Štefan László, ki je bio glavni

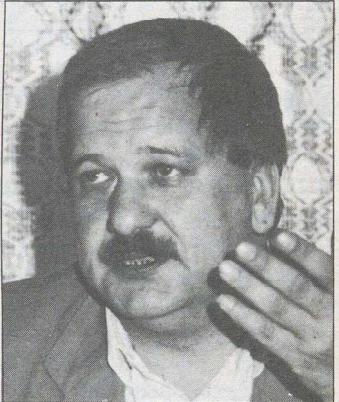
koncelebrant i konsekrator. Iz njegovih ruk je Pavao Iby primio najviši stepen, sedmi sakrament: posvećenje za biškupa. Sukonsekratori su bili vrhbosanski metropolit crikvene provincije msgr. dr. Vinko Puljić i pomoćni biškop Beča dr. Helmut Krätsl. U svoji pozdravnim

riči je kancelar Ordinarijata, dr. Gidi Živković, istaknuo funkciju mosta ove dijeceze za cijelu Europu. Novi biškop dr. Pavao Iby se kani zalagati za gradiščanske narodne grupe, dakle za Hrvate, Ugare, Rome i Sinti. Geslo biškupa Ibya je *Omnia in caritate-Sve u ljubavi.* (10. str.)

Pri „Morju svic“ protiv narodnoga potrobovanja FP-a i kot apel za razumivanje i solidarnost za strance i bigunce kot i azilante, subotu 23. januara, je sudjelivalo u Beču već od 200.000 ljudi. Ovo je bila do sada najveća demonstracija ne samo u Beču nego po cijeloj Austriji. Ovoj demonstraciji „SOS-sugradjan“ su pozvale i različne grad.-hrv. organizacije.

Sturm: Savjet dili samo pineze

CELOVEC — Predsjednik Zveze slovenskih organizacija u Koruškoj, dr. Marjan Sturm, nije jako oduševljen od Savjeta. (vidi 2. stranicu)

Komentar

Koncept za veliku deponiju otrovnih otpatkov na Ha

Uz sadašnju deponiju za ruševinski otpad na 10 hektari, ku je kupilo poduzeće Gmeiner od seoskih sejajakov kot lapte za svoju pješčenuku, na južnom susjedstvu postoji još nekoliko pješčenkov panđrofskih poduzećev Miletić i Kotzian. Ova poduzeća su isto kot Gmeiner Ges.m.b.H. jur zamolila za preuređenje u deponije za ruševinski otpad. Pokidob je tako isto kot i kod Gmeinerove pješčenke, se more očekivati, da cedući staviti molbu za preuređenje u deponije. To sve skupa bi presumlje bila najveća deponija cijele Austrije ako ne Europe, a on, kamo vozi otrovni i kontaminirani otpad bi neizmjerno obogatio na trošak sigurnosti i zdravlja cijele krajine. Novoseoci su protiv na reakciju Pandrofcem se moraju čekati, pred svim i zbog toga jer općina mora iskopati i sanirati cijelu deponiju s otrovnimi otpatkima. To će je stati kih 30 milijuni šilingova. Ali kamo cedu s tim dugovanjem? Najlaglje bi bilo u Gmeinerovu deponiju. Ča je pri ovom svem jako zanimljivo, da u Novom Selu nije organiziranih Zelenih i da su u prvom redu Črni i Črljeni pokazali svist za okolinu i se suprotstavljaju deponiji kot Zeleni ne bi mogli bolje. k.n.

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradiščanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach / poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82/61 470

Ijeto 85/broj 52.

23. decembar 1994.

Cijena: 7.—

Petra Gregorić od OGM-a

Za znanstvenu studiju su ispitivali već od 1100 Hrvatov u Gradišču i Beču, Nimcev i Ugrov o položaju narodnih manjin. Rezultat kaže da je jako napredovala asimilacija

Dvojezična škola mora nastati atraktivnija

ŽELJEZNO — Na molbu gradiščanskohrvatskoga Savezno kancelarstvo dalo napraviti znanstveno ispitivanje i studiju o položaju i ugledu narodnih grup u Gradišču, pretežno za Gradiščanske Hrvate. Dok Institut za više studije (IHS) još nije zgodovio svoju socioekonomsku studiju, su Datin-

form i OGM prezentirali rezultate svojih istraživanj.

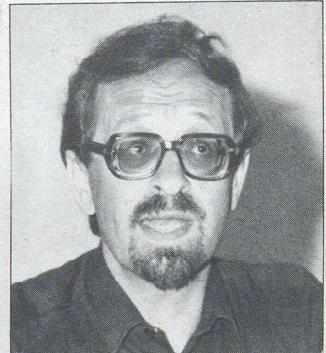
Udio nemškoga jezika nastaje sve veći kot „obiteljski jezik“ i med Hrvati. Stav Hrvatov prema svojemu materinskomu jeziku se ne poklapa s njegovim ponašanjem prema hrvatskomu jeziku — rekla je mag. Petra Gregorić od OGM-a. To znači, da većina Hrvatov (Ugovor) svoju

narodnost identificira uglavnom s hrvatskim (ugarskim) jezikom, da ali manjina njih dalje dâ ov jezik svojoj dici i unukom. Dr. A. Reiterer od Datinforma je apelirao, da se čim prlje mora poboljšati i nastati atraktivnije dvojezično školstvo za Hrvate. Drugačije ih vrijeda već neće biti — a tim ni multikulturalnoga Gradišča. (vidi i 3. stranicu)

»Hrvatski sakralni trio«, tj. Jasna Šumak-Picek (orgulje) Kristina Beck-Kukavčić (mezzosopran) i Branka Cvetković (sopran) — na slici zbočka — su skupa s hrvatskim pjevačkim zborom »Ivan pl. Zajc« pod peljanjem Zlatana Sindičića nastupili trikrat u Gradišču: u Trajštofu, Šuševu i Novoj Gori. Ov izvrsni trio i mišoviti zbor iz Zagreba jačio je božične narodne jačke u harmonizaciji F. Dugana, R. Matza, O. A. Cugana i M. Leščana. Jačili su i po cijelom svitu poznatu »Tihu noć«, kompoziciju gornjo-austrijanca Franz Grubera.

Reiterer: „Samo dobro dvojezično školstvo je spas!“

BEČ/ŽELJEZNO — Sveuč. doc. dr. Alfred Reiterer, jedan od autorov studije o položaju Gradiščanskih Hrvatov, je jako pesimističan ča naliže daljnji opstanak gradiščanskohrvatske narodne grupe, ako čim prije ne dojde do znatnoga, pozitivnoga preokreta u dvojezičnom školstvu. Spas za ovu narodnu grupu vidi i u čim bržem približavanju hrvatskomu južnomu standardu (vidi i 3. str.)

komentar

Blažen Božić i čuda snage za novo ljeto!

Opet je konac ljeta i klečeć pred štitelji kot pred božićnom jelom je opet prisipa dob, da se pomirimo sa svimi, ke smo kritizirali ne samo u ovoj rubriki ili im „solili pamet“. Bilo je to svenek dobranamjerno — iako čudakrat s gorkom suzom u očima ili tužnim srcem. Nije čudakrat zahvalan posao, druge ljude, političke stranke i organizacije opomenjivati, da je znamađa još boljih mogućnosti, putov i rješenjev. Ali komu, ako ne našim štiteljem smo dužni, da im rasvitimo i drugu stranu medalije, za ku znamađa nisu ni znali ili ju jednostavno nisu vidi li, kad je bila u sinju, u hladu. No jur sada, na pragu novoga ljeta Vam, dragi štitelji, običemo, da ćemo i u budućnosti oštiriti naš kritički pogled i brusiti naše mišljenje na čim već poslov i dogodajev. Mi ćemo takaj pokusiti, da čim već glediščev i mišljenj dojde do izražaja u Hrvatski novini i da čim već i šarolikije budemo izvještavali i informirali i zabavljali. U tom kani mo i nadalje biti samokritički. f.f.

HRVATSKE NOVINE

Tajednik Gradišćanskih Hrvatov

SLOGA JE MOĆ

P. b. b. Erscheinungsort und Verlagspostamt 7000 Eisenstadt

Naslov uredništva: 7000 EISENSTADT, Postfach / poštanski pretinac 26 — tel. 0 26 82 / 61 470

Ljeto 86./broj 48.

1. decembar 1995.

Cijena: 8.—

Predsjednica S. Rešetarić

Hrvatski akademski klub se ubuduće želji opet već posvetiti manjinskoj politiki i kani nanovič inicirati postavljenje dvojezičnih seoskih tablica

HAK: Nova inicijativa za prava kao i službeni jezik

BEĆ — Hrvatski akademski klub (HAK) je svoju redovitu generalnu sjednicu održao četvrtak, 23. novembra, u društveni prostorija u Beću. Po dvi ljeti predsjedavanja HAK-u je odstupio mag. Joži Buranić, iz vrimenskih a pred svim i poslovnih uzrokov. Njega je naslijedila Silvija Rešetarić, potrijekom iz južnoga Gradišća. Studentica politologije

ubuduće težišće hakovskoga djelovanja želji pokrenuti opet na manjinsku politiku: novela Zakona o narodni grupa, koначno postavljenje dvojezičnih seoskih tablica, ponovni pokušaj uže suradjivati s nadstrančkim društvima i bolja suradnja s organizacijama u pogledu na Savjet za narodnu grupu.

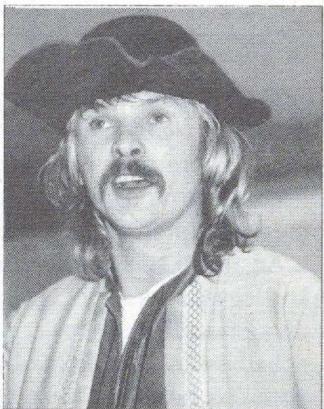
Nova predsjednica Rešetarić želji onde nastaviti, kada je po-

čeо jur dosadašnji predsjednik Buranić: djelatne grupe za različna područja; npr. intenzivnije vabiti i uključiti hrvatske studente u djelovanje HAK-a, posebna grupa pravnika neka izdjela načrt za novelu Zakona o narodni grupa, a posebna područja su i suradnja s Gradišćanskimi Hrvati u susjedni zemlja kot i kulturna suradnja s Hrvatskom. (vidi i 2. str.)

Ne kako su mnogi kalendari pisali 26. novembra nego 3. decembra je prva adventska nedelja. To znači, stopri na ovu nedelju ćemo načgati prvu svicu na adventskom vijencu i se ufati, da bi čas nastao barem malo mirniji. U hrvatskoj sceni je ov advent, vrime dolaska, došašća, buran kot vjerojatno još nikada ne. Subotu, 2. decembar, kupce i trgovce čeka dugi vikend. To znači da ćedu trgovine imati otvoreno do navečer — u korist ovih i onih.

„Svaka Vam čast
Velikoborištofc“
na Vašem »Lašcu«

VELIKI BORIŠTOF — Počela je hrvatska kazališna sezona u Gradišću. Počeli su ju jako ambiciozno u Velikom Borištalu, kade je Ignac Karall dosta visoko podignuo letvicu i s mladimi glumci-amateri zavježbao Carla Goldonijevu klasičnu komediju »Lažac«. Glavnu ulogu, lašca Lelija Bisognosija je — na svoj način — dobro svladao Silvestar Bintinger (slika zgora). Premjera na gradišćanskohrvatskom prijevodu Kristine Karall je bila subotu, 25. novembra u Velikom Borištalu. (8. str.)

komentar

„Moj dida je najbolji“ izvrsna ideja pred izbori

Izbori stoju pred vratim. Neki je čekaju znatiželjom, drugim se čini nepotribni a treti se boju, da će doći do promjenov, ke zapravo nijedan nije želio. Pitanje strancev, tudijih ljudi uopće je jedna od glavnih temov ove izborne kampanje, jer strahom se čuda-ćega da pokrenuti. Na to je ORF reagirao i je — čini se namjerno pred izbori — emitirao austrijski tv-film »Mein Opa ist der Beste« (Moj dida je najbolji). Ne samo da ta film ide k srcu, jer prikazuje kako ljubezan i blizak odnos med starim ocem i unukom, je i pokazao, da takozvani većinskonarodnjaš more cijeniti i poštivati, još i ljubiti manjinku, iako ima kafecku kožu. Da je to bio još i poznati austrijski glumac Otto Schenk, ki se je na ov način suprotstavio mržnji protiv stranaca i oduravanju svega tudjega, more biti osobljivo važno pred svim glede ovih izborov 17. decembra. kn

»Na Stinjaki se po bombi u civi nije čuda preminilo«

Nisu Nimci, ki kvaru hrvatsku rič, nego mi Hrvati sami kvarimo jezik
F. Grandić prilikom ORF-emisije iz Stinjakov

Dvojezična spomenploča – zasada od driva – na mjestu atentata na Stinjaki

U 6. februara je bilo točno jedno ljeto, da je na Stinjaki u južnom Gradišću pukla bomba u civi i teško naranila 29-ljetnoga Ericha Peisslera iz Hrvatskoga Hašaša, (Kroatisch Ehrensdorf). On je pri odvažanju staroga papira popao na bombu, ka mu je pukla u ruki i mu otkinula jedan prst i teško naranila cijelu ruku. Isti dan su u susjedskom selu Stinjakov, u Fratrovom Selu (Ollersdorf), našli pismo priznanja Bajuvarske oslobođilačke armije, u kom piše: „neka Živkovići, Grandići, Stotići, Rešetarići i Janiši idu nazad u Dalmaciju...“

Utorak navečer, 6. februara o. lj. su se na Stinjaki pri sv. maši spomenuli atentata pred jednim ljetom. Potom je kih 300 ljudi išlo u povorki od crkve do dičjega igrališća, na čijem nuglu je pukla spomenuta bomba u civi. Na tom mjestu su otkrili dvojezičnu spomenploču (vidi sliku zgora), ku je dao postaviti inicijativni odbor na Stinjaki. Ploča je zasada još od driva, ali predviđeno je, da će rodjeni

Stinjak kipar Tome Rešetarić sljedeći tekst klesati u kamen: *Atentat bombom u civi, 6. 2. 1995., u 10 uri 56. Napad na život, sigurnost i slobodu. Ali naš trud ide dalje za mir i toleranciju. Stanovnici Stinjakov.*

Prilikom otkrivanja ove spomenploče rekao je načelnik Stinjakov Fred Grandić (SP): „*Bolje skupa držati, već misliti i živiti u kategoriji „mi i naši“, mjesto ja i moje, jer egoizam i nenavladnost*“ su prvi i veliki užrok terora i boja...“. Farnik na Stinjaki mag. Ignac Ivančić je naglasio dužnost odraslenih, da svoju dicu odgajaju na mir i ljubav prema drugomu.

„Stinjaki uglavnom nimaju straha“ – veli Lidvina Živković

Hrvatska redakcija ORF-studija je jur kratko po atentatu lani iz Stinjakov uživo prenosila na radiju, kako Stinjaci mislu o ovom atentatu. Petak, 6. februara, na prvu obiljetnicu atentata na Stinjaki, je Hrvatska redakcija opet predila diskusiju na podiju i sa

seoskim stanovničtvom na temu: Kako Stinjaci danas gledaju atentat i kako se to odražava u selu? Na podiju su uz moderatora i inicijatora ove diskusije, mag. Freda Hergevića, uživo na radiju (18.30-19.00) diskutirali: psihologica mag. Andrea Živković (djela s alkoholičari u Borti), član općinskoga savjeta na Stinjaki i savjetnica za kulturu Lidvina Živković (SP) i stolarski meštari Feri Grandić, jedan od inicijatorov za postavljanje spomenploče i svidok atentata bombom pred jednim ljetom.

Kako je rekao Feri Grandić, se za njega nije čuda preminilo po ovom atentatu. Ali svi na podiju su ipak priznali, da je atentat temeljno premi-

nio život Stinjakov – dijelom i u narodnom a prez sumlje i privatnom životu stanovničtva ovoga hrvatskoga odnosno mišanojezičnoga sela u gradskom kotaru.

Prvič je u svim nckako stalni strah, da bi opet mogla kade tade puknuti bomba, a drugič je kontrola pošte, pisam i paketićev, nastala neophodna. Stinjaci su dobrim dijelom osvidočeni, da je atentat bio usmiren protiv Hrvatov (Lidvina Živković) ali i protiv svih narodnih grup u Gradišću (Feri Grandić). Ostra je bila i kritika Lidvine Živković (u privatnom zvanju je poduzetnica) i na društvi i organizacija Gradišćanskih Hrvatov. Lani su se ova društva naime

Pri iskanju tragov lani u južnogradišćanski Stinjaki. Na kontejneru za papir bila je pričvršćena bomba koja je detonirala i teško ranila E. Peisslera

NAŠA DUPLERICA U HRVATSKI NOVINA

»Dobro« je ako dobro gluši
je rekao jur Duke Ellington

Jurica Čenar i Heinz Hoffmann (na organcu) pri prezentaciji CD-a

Ovput u čisto hrvatskoj produkciji – samo pinezi su došli od „Verbunda“ – se moremo upoznati s dijelom novijimi aranžmani ali na svaki način s jako stariji jačkami, ke jaču Gradišćanski Hrvati, od juga do sjevera zemlje. Producija s naslovom »Dobro« kaže o samostvisti ne samo izvodjačev, nego i producentov i onih, ki su zibrali jačke za ovu najnoviju CD-ploču. Producent, takorekuć snimatelj i tehnički urednik je bio Jurica Čenar, urednik u Hrvatskoj redakciji ORF-Studija Gradišće. Nije on nevin na području folklora, jer ljeta dugo je sām svirao u orkestru *Kolo-Slavuju* (gusle) a

dohadja iz obitelji, u koj tamburu i izvornu narodnu muziku jako cijenju i poštivaju.

Ča je pravoda izvorna narodna muzika, pred svim ča je izvorno kod Gradišćanskih Hrvatov i ča su si u toku skoro pet stoljeć osvojili od drugih – a obrnuto i drugi od njih – to je pitanje, na ko svaki zna drugi odgovor. Je sada Haydn otpisao od Hrvatov u Mučindrofu i na Pervana, u Koljnofu i Vedešinu, ili se je Hrvatom toliko zavidila Haydnova kompozicija, zbog ke bi se još i jutro rano stali, rano u zori.

Gdo kao Hrvat nešto drži na se, tvrdi naravno, da je Haydn posudjevao kod Hrvatov, a to Heinz Hoffman želji dokazati.

U Pinkovcu se pripravljaju na sudnji dan. Tako nam barem piše naš dopisnik iz ovoga hrvatskoga najsela u južnom Gradišću. Kraticu našega suradnika *rai* morete najti skoro u svakom broju *HN*. Prilikom mesopasnoga – Pinkovčani velu fašinjskoga – ophoda u domaćem mu selu, činilo mu se je vjerojatno, da dohadja sudnji dan. Što su nek zakrivili on i Pinkovčani?

EKT
BAR

Ove Čembanke su u živoj fantaziji izmislice laku i atraktivnu „nošnju“

Zighovci tanaču o budućnosti Znanstvenoga instituta

CINDROF – U domaćem selu mag. Joška Vlašića, predsjednika Znanstvenoga instituta Gradišćanskih Hrvatov (ZIGH), u Cindrofu, je prili-

kom razgovora s Agnijicom Čenar-Schuster vjerojatno išli i za to, gđo će ga naslijediti kao predsjednika ZIGH-a pri spravišu 28. II. u Željeznom